EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 17.7.2026.
COM(2026) 600 final

2026/0203 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA

ar ko groza Regulu (ES) 2019/943 attiecībā uz elektroenerģijas rēķinu pielāgošanu nākotnes vajadzībām Savienībā, samazinot sistēmas izmaksas un veicinot elektrifikāciju un digitalizāciju

{SWD(2026) 600 final}

(Dokuments attiecas uz EEZ)

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Eiropas Komisija (turpmāk "Komisija") 2025. gada februārī pieņēma Lētākas enerģijas rīcības plānu[1], kas ietver pasākumus, kuru mērķis ir samazināt enerģijas izmaksas iedzīvotājiem un uzņēmumiem un no kuriem lielākā daļa ir īstenojami īsterminā. Rīcības plānā ir aplūkoti faktori, kas paaugstina enerģijas cenas, un kā galvenās jomas, kurām jāpievēršas, lai palīdzētu samazināt enerģijas rēķinus Eiropas patērētājiem, identificētas enerģijas piegādes izmaksas, nodokļi, kā arī tīkla un sistēmas izmaksas. Pēc šā plāna pieņemšanas Komisija nāca klajā ar vairākām iniciatīvām, tai skaitā Norādījumiem par nākotnes vajadzībām atbilstošām tīkla maksām[2], paziņojumu "Eiropas elektrotīklu pakete"[3], Iedzīvotāju enerģētikas paketi[4] un Stratēģisko ceļvedi par digitalizāciju un mākslīgo intelektu enerģētikas nozarē[5].

Ņemot vērā notikumus Tuvajos Austrumos, Eiropadome 2026. gada 19. martā aicināja Komisiju steidzami nākt klajā ar mērķtiecīgiem pasākumiem, lai veiktu konkrētas darbības visu elektroenerģijas cenu komponentu samazināšanai.

Komisija reaģēja, publicējot iniciatīvu *AccelerateEU*[6], kurā skaidrota nepieciešamība samazināt enerģijas izmaksas, paātrinot pašmāju tīras enerģijas ieviešanu un palielinot elektrifikācijas tempu. Šīs darbības būtu jāapvieno ar elektroenerģijas sistēmas turpmāku modernizāciju, veicot pasākumus jaunas tīkla infrastruktūras izbūves, esošās infrastruktūras izmantošanas un nodokļu jomās.

Ar šo priekšlikumu, uzlabojot tīkla maksas izstrādi, tiek atbalstīts *AccelerateEU* mērķis, lai nodrošinātu pārvades un sadales tīklu izmaksu efektivitāti un stimulētu gan sistēmas operatorus, gan sistēmas izmantotājus lietderīgāk izmantot esošo infrastruktūru. Turklāt līdz ar šo priekšlikumu tiek ieviesti nodokļu pasākumi, lai citu mērķu starpā nodrošinātu, ka elektroenerģijai tiek uzlikts mazāks nodoklis nekā dabasgāzei. Priekšlikumā ir arī precizēta valsts regulatīvo iestāžu loma attiecībā uz efektīvas, pārredzamas un nediskriminējošas piekļuves nodrošināšanu pārvades un sadales tīkliem[7], tai skaitā tīkla pārslodzes situācijās, kurās var būt nepieciešams piemērot pasākumus, kas nodrošina tīkla pieslēguma pieprasījumu gatavību un virzību, kā arī noteikt prioritātes piešķiršanas nosacījumus.

Tīkla maksa

Kopējais elektroenerģijas tirgus ir viens no mūsu Savienības konkurētspējas un labklājības stūrakmeņiem. Savienība ir apņēmusies īstenot dekarbonizāciju, vienlaikus palielinot enerģijas pieejamību cenas ziņā un drošību. Tam ir izšķiroša nozīme attiecībā uz Eiropas rūpniecības konkurētspēju, kā izklāstīts tīras rūpniecības kursā[8], kurā uzmanība pievērsta arī nepieciešamībai atbalstīt stratēģisko autonomiju, nodrošināt vitāli svarīgas piegādes ķēdes un

[1] COM(2025) 79.
[2] C/2026/126.
[3] COM(2025) 1005.
[4] COM(2026) 115.
[5] COM(2026) 501.
[6] COM(2026) 370.
[7] Regulas (ES) 2019/943 3. panta q) punkts.
[8] COM(2025) 85.

saglabāt ekonomisko labklājību. Tomēr pēdējos gados un divu krīžu laikā Savienība ir saskārusies ar pieaugošām enerģijas izmaksām, kas apdraud mūsu konkurētspēju.

Eiropas elektroenerģijas tīkls ir visvairāk starpsavienotais tīkls pasaulē un Eiropas elektroenerģijas tirgus pamatpīlārs. Pieaugošais pieprasījums pēc elektroenerģijas, arvien augošā galapatērētāju elektrifikācija, elektroenerģijas ražošanas decentralizācija un atjaunīgo energoresursu paātrināta apguve prasīs ievērojamas investīcijas elektroenerģijas tīkla modernizācijā un paplašināšanā, kā arī elektroenerģijas tīklu projektēšanas un darbības optimizēšanā. Laikā, kad lielu daļu elektroenerģijas ražo no atjaunīgajiem energoresursiem, zemas vai negatīvas elektroenerģijas cenas, kas pēdējos gados ir kļuvušas regulārākas[9], atspoguļo nepieciešamību pēc elastīgākas sistēmas. Tas ir ļoti svarīgi, lai izmantotu atjaunīgo energoresursu potenciālu un izvairītos no izmaksu ziņā neefektīvas apcirpšanas, vienlaikus stimulējot patēriņu tādā laikā un vietās, kur ir pieejami lētākie energoresursi un līdz minimumam ir samazinātas sistēmas darbības izmaksas.

Elektroenerģijas sistēmas izmaksas sedz no tīkla maksas. Ar to finansē tīklu fizisko modernizāciju, sistēmas uzturēšanu un darbību. Tas ir būtiski atjaunīgo energoresursu apguvei, elektrifikācijai un jaunam rūpnieciskam un komerciālam pieprasījumam. Tīkla maksa pēdējos gados ir veidojusi vidēji 24–29 %[10] no mājsaimniecību elektroenerģijas rēķiniem (citi galvenie faktori ir enerģētikas preču cena, nodokļi un nodevas, kā arī oglekļa izmaksas). Paredzams, ka elektroenerģijas cenas enerģijas komponents samazināsies, savukārt tīkla izmaksas kļūs par vēl lielāku pozīciju elektroenerģijas rēķinos. Eiropas Savienības Energoregulatoru sadarbības aģentūra (*ACER*) lēš, ka dekarbonizētas ES energosistēmas izveidei būs vajadzīgas vēl nepieredzēta līmeņa investīcijas elektroenerģijas pārvades un sadales tīklos[11]. Tas divkāršotu un pat trīskāršotu pēdējo desmitgažu ikgadējo investīciju līmeni. Pieaugošās sistēmas izmaksas laika gaitā var ievērojami palielināt kopējās tīkla izmaksas, proti, līdz 2050. gadam par 60 % salīdzinājumā ar 2022. gadu.

Lai palielinātu infrastruktūras efektivitāti un optimizētu kopējās sistēmas izmaksas, ļoti svarīgi būs pēc iespējas labāk izmantot esošo tīkla infrastruktūru un pārdomāti un efektīvi izstrādāt tīkla maksu. Konkrētāk, tīkla maksa, kas stimulē sistēmas efektivitāti, var samazināt kopējās sistēmas darbības izmaksas un tīkla maksas komponentu enerģijas rēķinā, piemēram, samazinot pārdispečēšanas vajadzības un izmaksas vai samazinot maksimumslodzi un tādējādi tīkla investīciju vajadzības[12].

---

9 *ACER* 2026. gada uzraudzības ziņojums "Galvenās norises ES elektroenerģijas un gāzes tirgos" (*Key developments in European electricity and gas markets*), https://www.acer.europa.eu/monitoring/electricity-gas-key-developments-2026.

10 *ACER* 2024. gada mazumtirdzniecības tirgus uzraudzības ziņojums (*Retail market Monitoring report*): https://www.acer.europa.eu/sites/default/files/documents/Publications/ACER-CEER_2024_MMR_Retail.pdf.

11 *ACER* ziņojums "Elektroenerģijas infrastruktūras attīstība konkurētspējīgas un ilgtspējīgas energosistēmas atbalstam" (*Electricity infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system*), ACER 2024 Monitoring Electricity Infrastructure.pdf. Saskaņā ar ziņojumu tiek lēsts, ka "ikgadējās investīcijas Eiropas tīklā līdz 2050. gadam divkāršosies, sasniedzot līdz pat 100 miljardiem EUR, bet piesardzīgākas aplēses ir 75 miljardi EUR".

12 Slovēnijā no 2024. gada īstenotās tarifu reformas rezultātā maksimumslodze samazinājās par vairāk nekā 2,4 %. Organizācijas *Agora Energiewende* pētījums, kurā galvenā uzmanība tika pievērsta Vācijai, parādīja, ka dinamiski tarifi varētu ievērojami palielināt patērētāju elastību, sniedzot iespēju 2035. gadā novirzīt 10 % no kopējā gada elektroenerģijas patēriņa. Savukārt asociācijas *SmartEN* pasūtītais ziņojums liecināja, ka labi izstrādāti tarifi var samazināt maksimumslodzi par vairāk nekā 20 %, ja pastāv augsts elektrotransportlīdzekļu ieviešanas līmenis.

Tāpēc ir svarīgi nodrošināt, ka tīkla maksa stimulē sistēmu operatorus efektīvi ekspluatēt tīklu, izmantot elastību un izvērst viedos elektroenerģijas tīklus, kā arī izmantot bezvadu risinājumus, piemēram, tīkla uzlabošanas tehnoloģijas, vienlaikus saglabājot stimulu investēt tīklā un nodrošinot vienlīdzīgus konkurences apstākļus. Tīkla lietotāji būtu jāstimulē rīkoties sistēmai draudzīgā veidā, pielāgojot savu enerģijas patēriņu vai novirzot to uz laiku un vietām, kur ir pieejami vislētākie energoresursi un kad tas ir visrentablākais risinājums visai sistēmai kopumā. Lai to panāktu, Lētākas enerģijas rīcības plānā ir ierosināts nākt klajā ar tiesību akta priekšlikumu par tīkla maksas izstrādi. Šā iemesla dēļ Komisijas priekšsēdētāja 2026. gada 16. martā paziņoja, ka Komisija sagatavos tiesību akta priekšlikumu, lai uzlabotu tīkla infrastruktūras produktivitāti.

Šis priekšlikums kliedē bažas par enerģijas izmaksu pieaugumu, jo to nosaka ne tikai augstās un svārstīgās cenas, bet arī pieaugošās sistēmas izmaksas. Tas tiek darīts, uzlabojot tīkla maksas izstrādi, lai nodrošinātu pārvades un sadales tīklu izmaksu efektivitāti, un nodrošinot, ka gan sistēmas operatoriem, gan sistēmas izmantotājiem tiek sniegti nepieciešamie stimuli samazināt sistēmas izmaksas, cita starpā labāk izmantojot esošo infrastruktūru.

Priekšlikumā ir ierosināti spēcīgāki stimuli sistēmu operatoriem palielināt izmaksu lietderību, kā arī nodrošināt savlaicīgu piekļuvi tīklam, stimulēt tīkla lietotājus pielāgot savus patēriņa paradumus, veicināt lielāku pārredzamību un uzlikt regulatīvajām iestādēm pienākumu noteikt snieguma rādītājus, lai palielinātu tīkla efektīvu izmantošanu un sistēmas efektivitāti. Visiem šiem pasākumiem būtu jāpalīdz nodrošināt, ka tīkla maksa atspoguļo sistēmai radušās faktiskās izmaksas, un vēl vairāk jāveicina tīkla efektīva izmantošana.

Priekšlikums ļauj piemērot īpašus izmaksas atspoguļojošus tīkla maksas režīmus konkrētām sistēmas izmantotāju kategorijām, pamatojoties uz to patēriņa modeli, piemēram, energoietilpīgām nozarēm un datu centriem. Tajā šis risinājums ir apvienots ar aizsardzības pasākumiem, lai novērstu negatīvu ietekmi uz pieejamību cenas ziņā mājsaimniecībām un MVU.

Lai šīs izmaiņas tiktu ieviestas, priekšlikums jāapvieno ar terciāriem tiesību aktiem par kopīgu struktūru un saskaņotu metodiku attiecībā uz tīkla maksu, līdzīgi spēkā esošajiem tiesību aktiem gāzes sektorā.

Viedie skaitītāji un viedie elektroenerģijas tīkli

Lai uzlabotu tīkla infrastruktūras efektivitāti, elektroenerģijas sistēmai jābūt aprīkotai ar tehniskajām un digitālajām iespējām uzraudzīt tīkla statusu un optimizēt tīkla izmantošanu tuvu reāllaikam, kā arī stimulēt vai virzīt tīkla lietotājus optimizēt tīkla izmantošanu, jo īpaši apvienojumā ar fotoelementu un sadzīves bateriju uzstādīšanu un/vai dinamiskiem tarifiem. Tas var vēl vairāk pazemināt sistēmas izmaksas, jo īpaši samazinot maksimumslodzi. Šīs iespējas ļauj sistēmu operatoriem reaģēt ātrāk un efektīvāk, labāk izmantojot esošo infrastruktūru, kā arī ļauj sistēmas izmantotājiem reaģēt uz cenu signāliem. Lai to panāktu, ir nepieciešams plašāks veicinošs satvars, kurā apvienotas viedās uzskaites sistēmas, viedie un digitalizētie tīkli un elektroenerģijas tīkla datu efektīvāka atkalizmantošana. Bez šādiem veicinošiem nosacījumiem patērētājiem, agregatoriem, piegādātājiem un sistēmas operatoriem joprojām ir strukturāli ierobežotas iespējas reaģēt uz cenu signāliem, tai skaitā viedā tīkla maksas radītiem, lai nodrošinātu elastību un optimizētu sistēmas darbību.

Šā iemesla dēļ priekšlikums par tīkla maksu ir papildināts ar ierobežotiem, bet mērķtiecīgiem pasākumiem attiecībā uz viedajiem skaitītājiem un viedajiem elektroenerģijas tīkliem. Ar to

ievieš minimālu Savienības mēroga viedo uzskaites sistēmu ieviešanas pienākumu, lai nodrošinātu, ka katrā dalībvalstī 2030. gadā vismaz 50 % galalietotāju būs viedie skaitītāji. Šis īpatsvars līdz 2033. gadam būtu pakāpeniski jāpalielina līdz vismaz 75 % galalietotāju, lai stiprinātu tehnisko bāzi aktīvai patērētāju līdzdalībai un sistēmas detalizētāku pārredzamību. Dalībvalstīm, kurās ieviešanas līmenis šīs regulas spēkā stāšanās dienā ir zemāks par 30 %, būtu piemērots ierobežots 50 % mērķrādītāja sasniegšanas termiņa pagarinājums.

Šī pieeja atspoguļo pašreizējo stāvokli visā Savienībā, proti, viedo skaitītāju kopējā izplatība 2024. gadā bija aptuveni 60 %[13], un piecpadsmit dalībvalstīs pārklājums jau pārsniedz 80 % saskaņā ar Direktīvas (ES) 2019/944[14] II pielikumā noteiktajiem ieviešanas līmeņiem, kas liecina, ka augstāks izplatības līmenis ir sasniedzams, savukārt citās dalībvalstīs tas joprojām ir ievērojami zem šīs robežvērtības vai arī tās vēl nav sākušas plaša mēroga ieviešanu. Šī nevienmērīgā ieviešana apdraud iekšējā tirgus efektīvu darbību un inovatīvu ražojumu un pakalpojumu izstrādi. Tai pašā laikā ierosinātajam ieviešanas pienākumam būtu jānodrošina pietiekama ieviešana visā Savienībā, lai atbalstītu esošās elektroenerģijas tīkla infrastruktūras efektīvāku izmantošanu un ļautu patērētājiem labāk izprast un pārvaldīt savu enerģijas patēriņu un izmaksas. Turklāt priekšlikumā ir precizēts, ka izmaksu un ieguvumu novērtējumi saskaņā ar Direktīvu (ES) 2019/944 attieksies tikai uz ieviešanu, kas pārsniedz 75 % līmeni, nodrošinot konsekventu Savienības mēroga pieeju un vienlaikus saglabājot elastību turpmākai izvēršanai, pamatojoties uz ekonomiskiem apsvērumiem. Tajā arī paredzēts izstrādāt kopīgus viedo elektroenerģijas tīklu rādītājus, lai atbalstītu viedo un inovatīvo tīkla risinājumu ieviešanas konsekventāku uzraudzību un stiprinātu saikni starp tīkla regulējumu, sniegumu un esošās infrastruktūras efektīvu izmantošanu. Svarīgākais ir tas, ka ar šo priekšlikumu tiek izveidots mērķtiecīgs satvars, lai uzlabotu elektroenerģijas tīkla datu apmaiņu un drošu atkalizmantošanu. Tas arī atbalsta elektroenerģijas sistēmas efektīvu, drošu un elastīgu darbību un tādu inovatīvu digitālu un uz datiem balstītu rīku, tai skaitā mākslīgā intelekta (MI) lietotņu, izstrādi, ar kuriem var uzlabot tīkla sniegumu un optimizāciju. Tas ir tiešs risinājums priekšsēdētājas aicinājumam tīkla operatoriem uzlabot esošās infrastruktūras produktivitāti, pilnībā izmantojot inovatīvas tehnoloģijas[15].

Kopumā šie pasākumi ir paredzēti, lai nodrošinātu, ka ar viedā tīkla maksu radītos stimulus var pārvērst konkrētā darbības efektivitātē un samazināt kopējās sistēmas izmaksas.

Nodokļi

Eiropas ekonomikas elektrifikācija ir stratēģisks priekšnoteikums Savienības konkurētspējai, enerģētiskajai drošībai un dekarbonizācijas mērķiem. Lai izveidotu elektrificētāku un klimatneitrālāku energosistēmu, jāveic ievērojamas investīcijas elektroenerģijas tīklos un infrastruktūrā. Tīkla maksa un enerģijas nodokļi kopā ir galvenie regulatīvie izmaksu faktori, kas iestrādāti elektroenerģijas rēķinos, un tādējādi tie kalpo kā nesaraujami saistītas sviras elektrifikācijas stimulēšanai. Ja tīkla maksas jautājums tiktu risināts izolēti, vienlaikus nesaskaņojot nodokļu uzlikšanas principus elektroenerģijai ar ES elektrifikāciju, tiktu apdraudēta Savienības enerģētikas politikas saskaņotība un efektivitāte. Tikai rīkojoties

---

13 *ACER*/*CEER* Enerģijas mazumtirdzniecības tirgus uzraudzības ziņojums (2025. gada novembris); Valstu faktu lapas (2025. gada jūlijs).

14 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/944 (2019. gada 5. jūnijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un ar ko groza Direktīvu 2012/27/ES (OV L 158, 14.6.2019., 125. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj).

15 Priekšsēdētājas U. fon der Leienas 2026. gada 16. marta vēstulē pirms Eiropadomes sanāksmes norādīts, ka "lai gan tīkla maksa ir būtiska (..), arī tīkla operatori var darīt vairāk, lai uzlabotu tīkla infrastruktūras produktivitāti, **pilnībā izmantojot inovatīvas tehnoloģijas**".

koordinēti attiecībā uz abiem elementiem, ar šo priekšlikumu var strukturāli samazināt elektroenerģijas izmaksas patērētājiem un jēgpilni veicināt Savienības elektrifikācijas mērķu sasniegšanu.

Saskaņā ar Lētākas enerģijas rīcības plāna un *AccelerateEU* mērķiem tīkla maksas reforma būtu jāpapildina ar mērķtiecīgiem pasākumiem nodokļa uzlikšanai elektroenerģijai un, konkrētāk, tajā ietvertajiem elektrifikācijas stimuliem, vai arī pastāv risks, ka netiks sasniegts mērķis ilgstoši samazināt elektroenerģijas rēķinu izmaksu faktorus. Tas būtiski negatīvi ietekmētu pieejamību cenas ziņā Savienības patērētājiem un Savienības ekonomikas konkurētspēju.

Tādēļ ar šo priekšlikumu elektroenerģijas nodokļa uzlikšana elektroenerģijai tiek saskaņota ar ES enerģētikas, vides un klimata politiku, tādējādi veicinot ES centienus samazināt emisijas. Lai palielinātu Eiropas energosistēmas elektrifikāciju, kā izklāstīts *AccelerateEU* satvarā, dalībvalstu nodokļu sistēmās būtu jāatceļ stimuli, kas veicina dabasgāzes izmantošanu elektroenerģijas vietā.

Papildus šim plašākajam pasākumam šajā priekšlikumā ir iekļauta pielāgota un mērķtiecīgāka iespēja samazināt elektroenerģijas nodokļus energoietilpīgām nozarēm, lai varētu vēl vairāk samazināt šos nodokļus minētajiem lietotājiem un palielināt elektrifikācijas stimulu.

Šie pasākumi nodrošinās galaenerģijas izmaksu samazināšanu patērētājiem un enerģijas izmaksu regulējuma labāku saskaņotību ar Eiropas elektrifikācijas mērķiem.

Enerģijas nodokļu principi, kas izklāstīti Regulas (ES) 2019/943 (Elektroenerģijas regula) grozījumā, ir vērsti uz to ES noteikumu īstenošanu, ar kuriem nosaka minimālo likmi elektroenerģijai un dabasgāzei un reglamentē dalībvalstīm piešķirto iespēju piemērot samazinātas nodokļu likmes elektroenerģijai, ko izmanto energoietilpīgās nozarēs, kā noteikts Padomes Direktīvā 2003/96/EK. Saskaņā ar šīs direktīvas mērķiem dalībvalstis var brīvi noteikt savus enerģijas nodokļu līmeņus, ja tās ievēro direktīvas noteikumus, savukārt Elektroenerģijas regulas principi ļaus samazināt esošās dalībvalstu enerģijas nodokļu sistēmu elektrifikācijas stimulu atšķirības.

Ar šo priekšlikumu Elektroenerģijas regulā tiek ieviesti ierobežoti un mērķorientēti grozījumi, kas ir absolūti nepieciešami priekšlikuma mērķu sasniegšanai. Turpmāki iespējami šīs regulas grozījumi ir pilnībā ārpus šā priekšlikuma darbības jomas un mērķiem. Komisija konstruktīvi sadarbosies ar likumdevējiestādēm, lai nodrošinātu, ka likumdošanas procesā attiecībā uz šo priekšlikumu tiek pilnībā saglabāta tā būtiskā darbības joma un tas netiek izkropļots.

Tīkla pieslēguma pasākumi tīkla pārslodzes gadījumā

Savlaicīga piekļuve elektroenerģijas tīklam ir būtiska Eiropas rūpniecības, autobūves un transporta nozares konkurētspējai un dekarbonizācijai, piemēram, uzlādes parkiem, un ekonomikas digitalizācijai, tai skaitā datu centru izveidei. Tā ir arī būtisks nosacījums, lai sasniegtu tīras rūpniecības kursa un *AccelerateEU* mērķus un līdz 2050. gadam panāktu klimatneitralitāti. Un tai ir arī izšķiroša nozīme mājokļu vajadzību un saistīto sabiedrības pamatvajadzību apmierināšanā. Kavēšanās ar tīkla pieslēgumu piešķiršanu palēnina pāreju uz tīru enerģiju un Eiropas ekonomikas izaugsmi. Pamatojoties uz 2025. gadā apkopotajiem

pierādījumiem[16], vismaz 16 dalībvalstīs pastāv tīkla pieslēguma rindas. Tāpēc visā ES arvien steidzamāk jārisina jautājums, kā samazināt rindas tīkla pieslēguma saņemšanai.

Kaut arī ilgtermiņa risinājums nepietiekamas tīkla jaudas problēmai ir paātrināta tīklu izbūve tālredzīgā veidā, vienlaikus var virzīt uz priekšu vairākus īstermiņa risinājumus, lai nodrošinātu savlaicīgu tīras enerģijas ražošanas un elektrificētu slodžu pieslēgšanu tīklam. Pamatojoties uz spēkā esošo tiesisko regulējumu, Komisija Eiropas elektrotīklu paketes satvarā nāca klajā ar norādījumiem efektīviem un savlaicīgiem tīkla pieslēgumiem[17] (turpmāk "Norādījumi"). Norādījumos sniegti konkrēti ieteikumi koordinētai tīkla plānošanai, iesaistot sabiedrību un rūpniecības sektoru, esošo tīklu efektīvākai izmantošanai, cita starpā izstrādājot tīkla tarifus, pieslēguma maksu vai nodrošinot elastību, un, visbeidzot, tīkla uzņemtspējas un pieslēguma procedūru pārredzamībai. Attiecībā uz tīkla pieslēguma procedūrām Norādījumos ir uzsvērta nepieciešamība pāriet no tīkla jaudas piešķiršanas rindas kārtībā uz sistēmu, kurā ņem vērā tīkla pieslēguma pieprasījumu gatavību un virzību, kā arī to ietekmi uz pārslodzi, vai arī vidiskos, sociālos vai ekonomiskos apsvērumus.

Ar šo tiesību akta priekšlikumu ES tiesiskajā regulējumā tiek īstenoti Norādījumu noteikumi, kas saistīti ar efektīvām un nediskriminējošām tīkla pieslēguma procedūrām pārslodzes gadījumā, detalizētāk precizējot spēkā esošos noteikumus saskaņā ar Direktīvas (ES) 2019/944 6. pantu, iekļaujot skaidru norādi par iespēju piešķirt prioritāti nozarēm vai tīkla izmantotājiem nozarē vai iespēju ņemt vērā ietekmi uz tīkla pārslodzi, ekonomiskus, sociālus vai vidiskus apsvērumus, ja vien tie ir balstīti uz pārredzamiem un nediskriminējošiem kritērijiem. Spēkā esošie tiesību akti arī skaidri neaptver gatavības un virzības kritērijus, lai risinātu spekulatīvus vai nepietiekami sagatavotus pieslēguma pieprasījumus. Skaidrojums ir nepieciešams, lai varētu pilnībā īstenot Norādījumu noteikumus, kā arī lai precizētu regulatīvo iestāžu lomu tīkla piekļuves nosacījumu noteikšanā saskaņā ar spēkā esošajiem Direktīvas (ES) 2019/944 6. un 59. panta noteikumiem. Tai pašā laikā priekšlikums ļauj apsvērt valsts nosacījumus, atstājot valsts regulatīvajai iestādei pilnīgu rīcības brīvību izvēlēties attiecīgos pasākumus. Tomēr šādām iestādēm jānodrošina, ka ir ieviesti citi pasākumi tīkla pārslodzes novēršanai, īstenojot spēkā esošo ES tiesisko regulējumu, piemēram, starpnozaru tīkla plānošana, iesaistot ieinteresētās personas, elastīgs pieslēguma līgums vai bezvadu un digitālu risinājumu izmantošana, lai nodrošinātu tīkla efektivitāti.

- **Saskaņotība ar spēkā esošajiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā un citām Savienības politikām**

Šī ierosinātā iniciatīva atbilst mērķiem palielināt elektrifikāciju, vienlaikus nodrošinot pieejamību cenas ziņā, kā noteikts *AccelerateEU* un tīras rūpniecības kursa satvarā. Tādējādi šis priekšlikums atbilst arī Elektrifikācijas rīcības plāna[18] mērķim paātrināt elektrifikāciju enerģētikas nozarē, lai nodrošinātu rentablu un drošu enerģētikas pārkārtošanu un samazinātu atkarību no importa. Elektrifikācijas rīcības plānā ir iekļautas horizontālas darbības, lai sasniegtu indikatīvus elektrifikācijas mērķus, kā arī nozarei specifiskas darbības, kas vērstas uz transportu, ēkām un rūpniecību. Lai sekmīgi īstenotu rīcības plānu, izšķiroša nozīme ir efektīvai tīkla maksai, kā arī tīkla izmantošanai un attīstībai.

---

16 Fraunhofer ISI, Fraunhofer IEG, Guidehouse, REKK, *Study on network development planning, tariff structures and connection requests for electricity distribution grids*, 2025. gada septembris, https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/08843617-9cf8-11f0-97c8-01aa75ed71a1.

17 Komisijas paziņojums "Par norādījumiem efektīviem un savlaicīgiem tīkla pieslēgumiem" (C/2025/6703).

18 Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Elektrifikācijas rīcības plāns", COM(2026) 595.

Priekšlikuma mērķi samazināt izmaksas patērētājiem, uzlabot ES rūpniecības konkurētspēju un veicināt investīcijas atjaunīgajos energoresursos un mazoglekļa risinājumos atbilst Eiropas zaļā kursa un tīras rūpniecības kursa satvaram un pašreizējām iniciatīvām. Priekšlikums sniedz atbildi uz jautājumiem, kas tika apzināti Komisijas Lētākas enerģijas rīcības plānā 2025. gada februārī, t. i., ka augstās enerģijas izmaksas apdraud Eiropas uzņēmumu konkurētspēju un rada ievērojamu slogu patērētājiem.

Tāpēc ir ļoti svarīgi nodrošināt, ka energosistēmas efektīvai izmantošanai, ko atbalsta ar atbilstošu nodokļu struktūru, ir būtiska nozīme, lai elektroenerģijas lietotāji varētu gūt labumu no prognozējamākām un zemākām enerģijas izmaksām.

Ierosinātā iniciatīva ir cieši saistīta ar Eiropas elektrotīklu paketē minētajiem tiesību aktu priekšlikumiem un labi darbojas kopā ar tiem. Tās mērķis ir pēc iespējas labāk izmantot esošo tīkla infrastruktūru, lai samazinātu tīkla izmaksas līdz nepieciešamajam līmenim. Tādējādi tā papildina Eiropas elektrotīklu paketi, kuras mērķis ir padarīt jaunas tīkla infrastruktūras plānošanu efektīvāku un izmaksu ziņā lietderīgāku. Tas ietver to, ka tīkla plānošanā gan valstu, gan Savienības līmenī prioritāte tiek piešķirta tīkla pilnveidošanas alternatīvām, piemēram, bezvadu, viediem un digitāliem risinājumiem vai nefosilai elastībai, piemēram, pieprasījumreakcijai un uzkrāšanai. Priekšlikums stiprina tiesisko regulējumu attiecībā uz bezvadu, viedo un digitālo risinājumu ieviešanu un to izmantošanu sistēmas darbībā valsts līmenī, savukārt Eiropas elektrotīklu paketē lielāka uzmanība ir pievērsta pārrobežu infrastruktūrai. Tas tiek darīts, nodrošinot, ka šādi risinājumi tiek veicināti ikreiz, kad tie var rentablā veidā uzlabot elektroenerģijas tīklu izmantojamo jaudu, elastību un uzticamību. Tādējādi tiek nostiprināts politikas virziens, kas jau noteikts Eiropas elektrotīklu paketē, proti, tīkla plānošanā prioritāti piešķirt bezvadu risinājumiem, kā arī nefosilai elastībai. Attiecībā uz piekļuvi tīklam tiesību akta priekšlikums pilnībā atbilst Eiropas elektrotīklu paketes mērķiem, ES tiesiskajā regulējumā īstenojot Norādījumu efektīviem un savlaicīgiem tīkla pieslēgumiem noteikumus attiecībā uz efektīvām un nediskriminējošām tīkla pieslēguma procedūrām pārslodzes vadības gadījumā, tādējādi stiprinot notiekošo darbu pie šo Norādījumu īstenošanas.

Saskaņā ar Iedzīvotāju enerģētikas paketes[19] mērķiem palielināt patērētāju iespējas un stiprināt viņu līdzdalību enerģijas tirgū priekšlikuma mērķis ir arī samazināt galaenerģijas izmaksas patērētājiem, nodrošinot pareizos stimulus Eiropas tīklu optimālai izmantošanai. Tas atbilst konstatējumiem ziņojumā par tirgū balstītām elektroenerģijas piegādes cenām un elastības atlīdzināšanas veicināšanu mazumtirdzniecības līgumos[20] saskaņā ar Iedzīvotāju enerģētikas paketes īstenošanas kopumu, kurā uzsvērta viedo skaitītāju ieviešanas nozīme. Līdz ar šo priekšlikumu to panāk, palielinot tīkla novērojamību ar viedo skaitītāju palīdzību, tādējādi nodrošinot patērētāju aktīvāku līdzdalību un veicinot pieprasījuma puses elastību, vienlaikus palīdzot aizsargāt patērētājus pret pieaugošajām enerģijas izmaksām un aizsargāt Eiropas rūpniecības nozaru konkurētspēju. Šajā nolūkā ar to tiek ieviesta Savienības mēroga bāzlīnija viedo skaitītāju ieviešanai, kuras mērķis ir panākt pietiekamu ieviešanu, lai atbalstītu reaģētspējīgāku sistēmas darbību un uzlabotu tīkla jaudas izmantošanu. Vienlaikus priekšlikumā ir precizēts, ka izmaksu un ieguvumu novērtējumi attiecas tikai uz ieviešanu, kas pārsniedz minēto bāzlīniju, nodrošinot konsekventu pieeju visā Savienībā un vienlaikus saglabājot elastību dalībvalstīm.

[19] COM(2026) 115 final.
[20] COM(2026) 850 final.

Tas atbilst arī plašākam Savienības digitālās un enerģētikas politikas satvaram, tai skaitā Regulai par saskaņotiem noteikumiem par taisnīgu piekļuvi datiem un to lietošanu (Datu akts)[21], Regulai, ar ko nosaka saskaņotas normas mākslīgā intelekta jomā (MI akts)[22], un spēkā esošajiem elektroenerģijas tirgus tiesību aktiem[23] par datu pārvaldību un sadarbspēju. Priekšlikums papildina minētos instrumentus, pievēršoties nozares specifiskajām vajadzībām, kas saistītas ar elektroenerģijas tīkla datu apmaiņu un inovatīvu digitālu un uz MI balstītu risinājumu izstrādi elektroenerģijas tīkla sistēmas darbībai un optimizācijai. Tai pašā laikā tas nodrošina saskaņotību ar Savienības noteikumiem par datu aizsardzību, kiberdrošību, pārredzamību un likumīgu datu izmantošanu un atbalsta Eiropas digitālo un uz MI balstītu risinājumu izstrādi kritiskajai energoinfrastruktūrai, tādējādi veicinot Savienības stratēģisko autonomiju. Priekšlikums arī veicina Mākoņdatošanas un MI attīstības akta (*CADA*) mērķu sasniegšanu, jo īpaši uzlabojot esošās infrastruktūras izmantošanu, tādējādi nodrošinot savlaicīgākus tīkla pieslēgumus un līdz ar to savlaicīgu mākoņdatošanas un MI infrastruktūras, tai skaitā datu centru, ieviešanu.

Turklāt priekšlikums atbilst arī Eiropas Klimata aktam, jo ar to atbalsta emisiju samazināšanu, uzlabojot energoefektivitāti, pieprasījuma puses elastību un integrējot atjaunīgos energoresursus, tādējādi veicinot dekarbonizētāku un noturīgāku energosistēmu.

Ar šo priekšlikumu arī īsteno politisko apņemšanos, ko paudusi priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena, kura savā 2026. gada 16. marta vēstulē valstu un valdību vadītājiem pirms ES Padomes 2026. gada marta sanāksmes paziņoja, ka pastāv skaidras iespējas samazināt nodokļus elektroenerģijai, tai skaitā ar tiesību aktu starpniecību. To var panākt, nodrošinot, ka elektroenerģijai tiek uzlikti labvēlīgāki nodokļi nekā gāzei, un atvieglojot nodokļu samazināšanu elektroenerģijai, ko izmanto energoietilpīgi uzņēmumi.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

- **Juridiskais pamats**

Priekšlikuma pamatā ir Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 194. panta 2. punkts, kas ir juridiskais pamats, lai ierosinātu pasākumus, kuru mērķis cita starpā ir nodrošināt enerģijas tirgus darbību, veicināt energoefektivitāti un energotaupību, kā arī jaunu un neizsīkstošu (atjaunīgu) enerģijas veidu attīstību[24]. Saskaņā ar LESD 4. panta 2. punkta i) apakšpunktu Savienībai ir dalīta kompetence enerģētikas jomā.

Priekšlikumā ir iekļauti arī mērķtiecīgi nodokļu pasākumi, kas tikai papildina galveno energosistēmas mērķi nodrošināt enerģijas tirgus darbību, kā izklāstīts LESD 194. panta 2. punktā. Konkrētāk, nodokļu pasākumi ir izstrādāti tā, lai atbalstītu šā mērķa sasniegšanu, papildinot un pastiprinot mērķi palielināt tīkla maksas izmaksu lietderību ar mērķtiecīgiem pasākumiem, elektroenerģijas izmaksu samazināšanai patērētājiem, tādējādi palielinot enerģijas pieejamību cenas ziņā, nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus enerģijas patērētājiem visā ES un atbalstītu ES elektrifikācijas mērķus. Šie pasākumi ietver vispārīgus principus un skaidrojumus un papildina spēkā esošo ES saskaņoto regulējumu, kas izklāstīts Padomes Direktīvā 2003/96/ES.

- **Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)**

---

21 Regula (ES) 2023/2854.
22 Regula (ES) 2024/1689.
23 Direktīva (ES) 2019/944 un Regula (ES) 2019/943.
24 LESD 194. panta 1. punkts.

Nepieciešamība pēc ES rīcības

No atjaunīgajiem energoresursiem iegūtas lētas, variablas un decentralizētas elektroenerģijas īpatsvara pieaugums visā Savienībā kopā ar mērķi palielināt elektrifikāciju, lai nodrošinātu enerģētisko autonomiju, rada lielāku slodzi Eiropas tīkliem. Šai nolūkā ir vajadzīgas ievērojamas investīcijas tīklā, kas nozīmē augstākas tīkla izmaksas, vismaz īstermiņā, līdz pieprasījums pilnībā materializējas un izmaksas ir sadalītas starp plašāku patērētāju loku. Mājsaimniecības un uzņēmumi visā Savienībā ir saskārušies ar šādām augstākām izmaksām, kas ietekmē pieejamību cenas ziņā un konkurētspēju.

Šis ir Savienības mēroga jautājums, kam nepieciešams konsekvents tiesiskais regulējums Savienībā un ko var risināt tikai ar Savienības līmeņa rīcību. Nesaskaņota valstu politika attiecībā uz pārvades un sadales tarifu noteikšanas principiem var izkropļot iekšējo tirgu tādā mērā, ka enerģijas ražošanas, enerģijas uzkrāšanas pakalpojumu sniedzējiem vai patērētājiem būs ļoti atšķirīgi stimuli piedalīties tirgū. Valstu nodokļu sistēmu stimuli elektroenerģijas, nevis dabasgāzes, izmantošanai būtu jāracionalizē Savienības līmenī, lai nodrošinātu konsekventus cenu signālus visā ES enerģijas tirgū, tādējādi atbalstot vienotu pieeju elektrifikācijai un līdz ar to arī enerģētiskajai drošībai.

Pašreizējie noteikumi dod valsts regulatīvajām iestādēm (VRI) ievērojamu rīcības brīvību īstenošanā. Šis apstāklis ir radījis ļoti atšķirīgus tīkla maksas režīmus dažādās dalībvalstīs. Lai palielinātu ES elektroenerģijas tirgu integrāciju, ir nepieciešama ciešāka koordinācija starp valstu ieinteresētajām personām. Tīklu starpsavienojumu dēļ valsts politikas intervences pasākumi elektroenerģijas nozarē tieši ietekmē kaimiņos esošās dalībvalstis. Nepieciešama vienota pieeja funkcionējošai elektroenerģijas sistēmai, efektīvai pārrobežu tirdzniecībai un investīcijām un ātrākai, labāk koordinētai enerģētikas pārkārtošanai uz integrētāku un energoefektīvāku energosistēmu, kuras pamatā ir atjaunīgās enerģijas ražošana.

Turklāt tīkla maksas padarīšana par sistēmai draudzīgāku būtu jāatbalsta ar kopīgiem veicinošiem nosacījumiem visā Savienībā. Viedie skaitītāji, viedie elektroenerģijas tīkli un efektīva elektroenerģijas tīkla datu apmaiņa atvieglo gan sistēmu operatoru, gan tīkla lietotāju spēju reaģēt uz cenu signāliem un efektīvāk izmantot esošo infrastruktūru. Viedo skaitītāju ieviešanas minimālais līmenis visā Savienībā veicina šo nosacījumu izpildi, nodrošinot sadarbspējīgu risinājumu pietiekamu ieviešanu, vienlaikus atstājot turpmāko izvēršanu atkarīgu no izmaksu un ieguvumu novērtējumiem valsts līmenī. Bez koordinētāka Savienības regulējuma šajās jomās valstu pieejas joprojām būtu sadrumstalotas, palēninot inovatīvu un uz datiem balstītu risinājumu izstrādi Savienības līmenī. Lai varētu izstrādāt, testēt un izvērst inovatīvus digitālos risinājumus ES tīkla darbībai un pārvaldībai, ir vajadzīga ES mēroga elektroenerģijas tīkla datu atkalizmantošanas sistēma. Šie risinājumi ir atkarīgi no piekļuves pietiekami daudzveidīgiem, kvalitatīviem un sadarbspējīgiem tīkla datiem visās sistēmās un dalībvalstīs.

Attiecībā uz tīkla pieslēguma pasākumiem tīkla pārslodzes gadījumā priekšlikumā ir precizēta spēkā esošo noteikumu piemērošanas joma saskaņā ar Direktīvas (ES) 2019/944 6. pantu tīkla pārslodzes situācijās, ļaujot regulatīvajām iestādēm pēc saviem ieskatiem pielāgot valsts nosacījumus un pasākumus, lai atspoguļotu konkrēto situāciju attiecīgajā dalībvalstī vai tīkla teritorijā. Priekšlikums nerada ietekmi no subsidiaritātes viedokļa, jo tas pilnībā saglabā valsts regulatīvo iestāžu atbildību.

Ierosinātie grozījumi nodrošina līdzsvaru starp dalībvalstu pienākumiem un elastību attiecībā uz to, kā panākt rentablu tīkla maksu, efektīvu un savlaicīgu piekļuvi tīklam, ieviest viedos

skaitītājus, izveidot viedos elektroenerģijas tīklus un atvieglot datu apmaiņu un datu atkalizmantošanu inovācijas nolūkos.

Turklāt šīs regulas priekšlikumi atbilst Padomes Direktīvā 2003/96/EK izklāstītajiem mērķiem, tai skaitā iekšējā tirgus pienācīgai darbībai.

- **Eiropas Savienības pievienotā vērtība**

Pienācīga un visaptveroša regulējuma nodrošināšana enerģijas izmaksām, kas sedz tīkla maksu un nodokļus Savienības līmenī, ir efektīvāka nekā vienpusēja atsevišķu dalībvalstu rīcība, jo tā novērš sadrumstalotu pieeju, kas varētu radīt nepamatoti augstu tīkla maksu vai kropļojošas atšķirības nodokļu struktūrās. Pasākumi, kas ierosināti konstatēto trūkumu novēršanai, būs vērienīgāki un izmaksu ziņā lietderīgāki, ja tos noteiks kopīgs tiesiskais un politiskais regulējums. Turklāt darbības dalībvalstu līmenī būtu iespējamas tikai saskaņā ar esošajiem Savienības mēroga tīkla maksas satvara ierobežojumiem, kā noteikts Elektroenerģijas regulā, un ar tām nebūtu iespējams panākt nepieciešamās izmaiņas minētajā satvarā.

Tai pašā laikā priekšlikumā ir ierosināts saskaņots satvars, lai veicinātu bezvadu, viedus un digitālus risinājumus visos elektroenerģijas sistēmas līmeņos. Tam ir nepieciešams viedo skaitītāju ieviešanas minimāls līmenis, lai atbalstītu patērētāju aktīvu līdzdalību un efektīvāku tīkla izmantošanu, strukturēts Savienības process, izmantojot *ACER* ieteikumus un progresa ziņojumus, lai viedo elektroenerģijas tīklu rādītājus nostiprinātu regulatīvajā praksē, un koordinēta un sadarbspējīga pieeja elektroenerģijas tīkla datu apmaiņai un atkalizmantošanai inovācijas nolūkos.

Ierosinātie noteikumi par tīkla pieslēguma pasākumiem tīkla pārslodzes gadījumā ir vajadzīgi, lai sniegtu skaidrību par Direktīvas (ES) 2019/944 6. panta piemērošanu tīkla pārslodzes gadījumā, piešķirot regulatīvajām iestādēm tiesības noteikt pasākumus un nosacījumus, lai prioritārā kārtā ņemtu vērā tīkla piekļuves pieteikuma iesniedzēju ekonomisko, sociālo, vidisko un tīkla ietekmi, gatavību un virzību, un pēc vajadzības un pamatojoties uz pārredzamiem un nediskriminējošiem kritērijiem, diferencēt starp nozarēm, kā arī nozaru un tīkla izmantotāju grupu iekšienē.

Tāpat šo izmaiņu atbalstīšana, vienlaikus novēršot enerģijas nodokļu sistēmas neatbilstības Savienības līmenī, nodrošinātu to efektivitāti visās dalībvalstīs.

Līdz ar to dalībvalstis vienas pašas nevar sasniegt šīs iniciatīvas mērķus. Tieši šajā jomā rīcība Savienības līmenī sniedz pievienoto vērtību.

- **Proporcionalitāte**

Ierosinātie Elektroenerģijas regulas grozījumi tiek uzskatīti par samērīgiem.

Lai nodrošinātu spēcīgākus stimulus Eiropas tīklu efektīvai izmantošanai, ar ierosinātajiem pasākumiem cita starpā tiek ieviesti uzlaboti pārredzamības noteikumi un snieguma rādītāju izmantošana, ko veic valsts regulatīvās iestādes. Jaunie ieviestie pārredzamības noteikumi var palielināt administratīvo slogu un izmaksas, jo īpaši attiecībā uz papildu elementiem, kas valstu pārvaldes iestādēm būs jādara publiski pieejami. Tomēr šādu darbību ietekme būs ierobežota, jo papildu elementi, kam nepieciešama pārredzamība, ir samazināti līdz minimumam un atbilst tiem elementiem, uz kuriem *ACER* ir norādījusi savā jaunākajā,

2025. gada 26. martā publicētajā paraugprakses ziņojumā[25]. Turklāt to ietekme ir nepieciešama un samērīga, lai sasniegtu mērķus palielināt tarifu noteikšanas salīdzināmību, uzlabot sistēmas izmantotāju izpratni par tiem piemērojamajiem tarifiem, ļaut tiem pielāgot savu rīcību, padarot to sistēmai draudzīgu, un galu galā samazināt sistēmas izmaksas.

Ierosinātie pasākumi attiecībā uz bezvadu, viediem un digitāliem risinājumiem ir samērīgi, jo tie nenosaka vienotu tehnoloģisko modeli vai centralizētu ES sistēmu viedajiem elektroenerģijas tīkliem un datu apmaiņai. Šie pasākumi aprobežojas ar to, kas ir nepieciešams, lai virzītu izmaksu ziņā lietderīgāku tīkla darbību:

- pirmkārt, pieprasot regulatīvajām iestādēm veicināt viedus un digitālus bezvadu risinājumus, ja tie uzskatāmi uzlabo tīkla jaudu, elastību vai uzticamību;
- otrkārt, ieviešot kopīgu satvaru ierobežotam skaitam viedo elektroenerģijas tīklu rādītāju, lai atbalstītu konsekventāku uzraudzību un regulatīvos stimulus;
- treškārt, nosakot mērķorientētus pienākumus attiecībā uz tīkla datu apmaiņu kopā ar brīvprātīgu Savienības līmeņa satvaru inovatīvu digitālo rīku izstrādei.

To papildina viedo skaitītāju ieviešanas bāzlīnijas līmenis, vienlaikus ieviešanu virs šā līmeņa atstājot dalībvalstu ziņā, pamatojoties uz izmaksu un ieguvumu novērtējumiem.

Tāpēc priekšlikumā ir apvienoti tikai tie kopīgie Savienības noteikumi, kas vajadzīgi, lai mazinātu sadrumstalotību un atbalstītu iekšējo tirgu, nodrošinot dalībvalstīm, regulatīvajām iestādēm un sistēmu operatoriem lielu elastību priekšlikuma īstenošanā. Tajā turpmāka saskaņošana ir ierobežota līdz īstenošanas aktiem un attiecas tikai uz gadījumiem, kad ir vajadzīgas vienotas tehniskās un pārvaldības prasības.

Nodokļu uzlikšanas principi nepārsniedz to, kas ir nepieciešams, lai sasniegtu mērķi saskaņot enerģijas nodokļu sistēmas ar tīkla maksas grozījumiem un nodrošinātu elastību, lai veicinātu energoietilpīgu uzņēmumu elektrifikāciju.

Attiecībā uz priekšlikuma noteikumiem par tīkla pieslēguma pasākumiem tīkla pārslodzes gadījumā tie atstāj pilnīgu rīcības brīvību valsts regulatīvajām iestādēm saskaņā ar to ekskluzīvo kompetenci noteikt vai apstiprināt tīkla piekļuves nosacījumus, tādējādi tie ir pilnībā samērīgi un saskaņoti ar mērķi nodrošināt efektīvu piekļuvi tīklam.

Visbeidzot, ierosināto pasākumu kopums tiek uzskatīts par atbilstošu, ņemot vērā vispārējo nepieciešamību nodrošināt pieņemamas elektroenerģijas cenas un Eiropas uzņēmumu konkurētspēju.

- **Juridiskā instrumenta izvēle**

Ar šo priekšlikumu tiks grozīta Elektroenerģijas regula. Ņemot vērā to, ka priekšlikuma mērķis ir pievienot jaunu noteikumu ierobežotu kopumu un grozīt spēkā esošo noteikumu ierobežotu kopumu šajā instrumentā, grozījumu akta izmantošana ir atbilstoša. Komisija 2025. gada 2. jūlijā izdeva paziņojuma projektu ar norādījumiem par nākotnes vajadzībām atbilstošām tīkla maksām, lai samazinātu sistēmas izmaksas[26]. Minētajā paziņojumā Komisija ierosinājusi izstrādāt tīkla maksas tarifu metodiku, lai stimulētu elastības izmantošanu un

[25] *ACER* 2025. gada 26. marta ziņojums par tīkla tarifu praksi, 75. lpp.

Ziņojums ir pieejams šeit: 2025-ACER-Electricity-Network-Tariff-Practices.pdf.

[26] C(2025) 4010.

investīcijas nolūkā optimizēt esošā tīkla izmantošanu, nodrošinātu tīkla paplašināšanu ar vismazākajām izmaksām un nodrošinātu taisnīgu un izmaksas atspoguļojošu tīkla maksas sadali, vienlaikus veicinot Eiropas konkurētspēju, plašāku elektrifikāciju un dekarbonizāciju. Tomēr šo mērķu sasniegšanai ir ārkārtīgi svarīgi, lai attiecīgie izstrādes principi tiktu īstenoti visās dalībvalstīs. To var panākt tikai ar juridiski saistošiem instrumentiem, piemēram, ar šajā priekšlikumā paredzētajiem pasākumiem.

Šajā Elektroenerģijas regulas grozījumā izklāstītie principi par nodokļu uzlikšanu enerģijai ir vērsti uz to ES noteikumu piemērošanu, ar kuriem nosaka minimālo likmi elektroenerģijai un dabasgāzei, un sniedz praktiskus norādījumus par to, kā izmantot dalībvalstu iespējas piemērot samazinātas nodokļu likmes elektroenerģijai, ko izmanto energoietilpīgās nozarēs, kā noteikts Padomes Direktīvā 2003/96/EK. Saskaņā ar šīs direktīvas mērķiem dalībvalstīm joprojām ir brīvība noteikt savus enerģijas nodokļu līmeņus, ja tās ievēro direktīvas noteikumus, savukārt minētajā regulā noteiktie principi ļaus samazināt esošās atšķirības elektrifikācijas stimulos dalībvalstu enerģijas nodokļu sistēmās.

3. *EX POST* NOVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANOS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām un ietekmes novērtējums**

Šis priekšlikums ir daļa no Komisijas reakcijas uz enerģētisko krīzi, ko izraisīja konflikts Tuvajos Austrumos un Hormuza šauruma slēgšana. Lai gan pēdējos gados Savienība ir ievērojami paātrinājusi enerģētikas pārkārtošanu uz efektīvu, elastīgu un savstarpēji savienotu sistēmu, kuras pamatā ir pašmāju un tīri energoresursi, tā joprojām ir atkarīga no fosilās degvielas importa. Vairāk nekā puse (57 %) no Eiropā patērētās enerģijas tiek iegūta no importētās fosilās degvielas.

Konflikta tiešās sekas ir bijušas cenu pieaugums, kas ir palielinājis fosilās degvielas izmaksas Savienībai par 500 miljoniem EUR dienā. Piegāžu drošība nav tieši apdraudēta, lai gan dažu degvielu krājumi ir ierobežoti. Savienība pašlaik virzās uz fosilo degvielu īpatsvara samazināšanu elektroenerģijas ražošanā, taču gāze un nafta joprojām dominē siltumapgādes, rūpniecības un transporta nozarēs, kā arī ir viens no galvenajiem izejmateriāliem rūpniecības vērtības ķēdes (piemēram, ķimikāliju, plastmasas un mēslošanas līdzekļu ražošanā). Tas pakļauj Eiropas mājsaimniecības un uzņēmumus, jo īpaši MVU, un energoietilpīgas nozares, kā arī to darbiniekus globālo cenu kāpumu ietekmei. Turklāt krīzes iespējamā ietekme uz iekšzemes kopprodukta (IKP) pieaugumu un inflāciju ir ievērojama, un tā, visticamāk, būs jūtama vēl vismaz vairākus mēnešus un ne tikai enerģētikas nozarē, bet arī ekonomikas, nodarbinātības un sociālajā jomā.

Šajā sakarā ir nepieciešama ātra Savienības rīcība, lai novērstu būtisku kaitējuma ES elektroenerģijas patērētājiem, jo īpaši, lai samazinātu elektroenerģijas rēķinus un ES atkarību no fosilās degvielas. Eiropadome 2026. gada martā aicināja Komisiju "steidzami nākt klajā ar mērķtiecīgiem pasākumiem – attiecībā uz visiem elektroenerģijas cenu komponentiem – konkrētām darbībām, kuru mērķis ir īstermiņā pazemināt elektroenerģijas cenas un reaģēt uz pārmērīgu svārstīgumu, tai skaitā energoietilpīgās nozarēs, ņemot vērā atšķirīgās situācijas dalībvalstīs"[27]. Komisija atbildēja ar paziņojumu par *AccelerateEU*[28], kurā paziņots, ka 2026. gada maijā tiks pieņemts tiesību akta priekšlikums par diviem būtiskiem elektroenerģijas rēķina komponentiem, t. i., tīkla maksu un nodokļiem.

[27] en-20260319-european-council-conclusions.pdf.
[28] 7fac9eea-5717-4182-a368-bd68c427ff4c_en.

Tāpēc, ņemot vērā nepieciešamību steidzami rīkoties un pieņemt šo priekšlikumu ārkārtīgi saspringtā termiņā, par labāku regulējumu atbildīgais komisārs ir piešķīris īpašu atkāpi no ietekmes novērtējuma veikšanas un īpaši šim mērķim paredzētas apspriešanās ar ieinteresētajām personām pirms šā priekšlikuma pieņemšanas. Saskaņā ar labāka regulējuma principiem, kas izklāstīti paziņojumā[29] "Vienkāršāks, skaidrāks un labāk īstenots ES noteikumu kopums", priekšlikumam ir pievienots dienestu darba dokuments. Dienestu darba dokumentā ir izklāstīts Komisijas priekšlikuma skaidrojums un pamatojums un tas, kā tajā izklāstītie pasākumi palielinās tīkla darbības izmaksu lietderību un veicinās elektrifikāciju, tā rezultātā samazinot sistēmas izmaksas. Turklāt dienestu darba dokumentā ir sniegti pieejamie pierādījumi, kas attiecas uz ierosinātajiem pasākumiem.

Tomēr šīs iniciatīvas pamatā bija secinājumi, kas gūti nesen notikušajās sabiedriskajās apspriešanās par Eiropas elektrotīklu paketi, kā arī Stratēģisko enerģētikas nozares digitalizācijas un MI izmantojuma ceļvedi. Eiropas elektrotīklu paketes apspriešanā 76 % respondentu piekrita, ka ir vajadzīgi turpmāki pasākumi, lai palielinātu esošā tīkla efektivitāti, un 62 % respondentu piekrita arī tam, ka jāuzlabo arī digitālo, inovatīvo un tīklu uzlabošanas tehnoloģiju pamanāmība un kvantitatīvie ieguvumi.

Saskaņā ar Eiropas Komisijas uzdevumā veikto pētījumu[30] vismaz 16 dalībvalstis, sākot no 2025. gada vidus, saskaras ar tīkla pieslēguma rindām. Dažas valstis lēnāka elektrifikācija vai atjaunīgo energoresursu apguve ietekmē reti, savukārt citas saskaras ar smagu tīkla pārslodzi. Citā analīzē[31] tika norādīts, ka dažas rindas bija 30 reizes lielākas par maksimumslodzi 2024. gadā, kas liecina par spekulatīviem un nepietiekami sagatavotiem pieprasījumiem rindā. Spekulatīvu un nepietiekami sagatavotu pieprasījumu esamība, kas kavē savlaicīgu piekļuvi tīklam, tika apstiprināta arī mērķtiecīgā apspriešanā ar ieinteresētajām personām Eiropas elektrotīklu paketes ietvaros, kas notika no 2025. gada 25. jūnija līdz 25. jūlijam. No respondentiem, kas pārstāvēja sistēmu operatorus, regulatīvās iestādes, dalībvalstis, enerģijas tirgus ieinteresētās personas, kā arī pilsoniskās sabiedrības pārstāvjus, 66 % piekrita, ka viņu teritorijā un ES pastāv problēma ar spekulatīviem un nepietiekami sagatavotiem pieprasījumiem, un 56 % piekrita, ka tīkla jauda ir nepieejama nepietiekami sagatavotu pieprasījumu dēļ. Turklāt 82 % respondentu piekrita vai daļēji piekrita, ka pasākumi, kas palīdz mazināt tīkla pārslodzi, varētu būt noderīgi tīkla pieslēguma procedūru satvarā. Nedaudz mazāks respondentu skaits (71 %) piekrita vai daļēji piekrita, ka pasākumiem ir pievienotā vērtība, ņemot vērā pieslēguma pieprasījumu ieguldījumu pārejā uz tīru enerģiju, vispārējas nozīmes pakalpojumos vai pamatojoties uz citiem kritērijiem.

Atklātajā sabiedriskajā apspriešanā Stratēģiskā enerģētikas nozares digitalizācijas un MI izmantojuma ceļveža satvarā lielākā daļa dalībnieku piekrīt vai pilnībā piekrīt, ka Savienības mēroga iniciatīva MI pamatmodeļu izstrādei paātrinātu digitālo un MI risinājumu ieviešanu energosistēmā. Saskaņā ar šīs aptaujāto dalībnieku grupas sniegto informāciju pastāv liela pārliecība, ka jāveicina sadarbība, lai paātrinātu digitālo rīku un MI risinājumu ieviešanu enerģētikas nozarē. Aptuveni 60 % dalībnieku piekrita MI pamatmodeļu ieviešanai, bet lielākā daļa no tiem (45 %) arī brīdināja, ka jāievēro piesardzība. MI pamatmodeļi būtu jāizpēta konkrētos lietošanas gadījumos, piemēram, tīklos, īstenojot skaidrus aizsardzības

29 https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lv/qanda_26_902.

30 Fraunhofer ISI, Fraunhofer IEG, Guidehouse, REKK, *Study on network development planning, tariff structures and connection requests for electricity distribution grids*, 2025. gada septembris, https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/08843617-9cf8-11f0-97c8-01aa75ed71a1.

31 Boston Consulting Group Center for Energy Impact, *Mind the queue, Connection reform for the electricity grid, 2025*, https://web-assets.bcg.com/f5/79/77645d12463793d174af9ae00d4a/mind-the-queue-connection-reform-for-the-electricity-grid-r2.pdf.

pasākumus un pārvaldību. Partnerību veidošana, jo īpaši sadarbība starp tīklu operatoriem, akadēmiskajām aprindām un pētniecības iestādēm, tika novērtēta kā galvenā darbība (papildus finansējumam), kas visefektīvāk stiprinātu Savienības spēju ieviest inovācijas viedo energosistēmu jomā. Attiecībā uz papildu pasākumiem respondenti skaidri un vienprātīgi piekrita tam, ka galvenā nozīme ir sadarbības videi. "Atbalsts tādu ekosistēmu/centru izveidei, kas apvieno izstrādātājus un enerģētikas nozares dalībniekus, lai radītu uz mākslīgo intelektu balstītus risinājumus, lietojumprogrammas, pamatmodeļus utt." tika minēts 81 reizi. Regulējuma skaidrības un nozīmīguma uzsvēršana gaidāmajos tiesību aktos bieži tika minēta kā viena no efektīvākajām darbībām, lai izstrādātu saskaņotu satvaru MI un digitālo tehnoloģiju attīstībai enerģētikas nozarē.

Komisija plāno turpināt sadarbību ar ieinteresētajām personām, lai nodrošinātu šīs regulas sekmīgu īstenošanu.

- **Normatīvā atbilstība un vienkāršošana**

Ierosinātie Elektroenerģijas regulas grozījumi ir vērsti uz to, kas tiek uzskatīts par nepieciešamu, lai sasniegtu mērķi novērst pieaugošās sistēmas izmaksas, stimulējot sistēmas operatorus un sistēmas izmantotājus rīkoties sistēmai draudzīgā un rentablā veidā. Tie neparedz šī instrumenta pilnīgu pārskatīšanu.

Priekšlikums padarīt tīkla maksu rentablāku var palielināt administratīvās prasības valstu pārvaldes iestādēm, taču tās ir samērīgas, kā paskaidrots iepriekš. Tai pašā laikā paredzētā ekonomiskā ietekme nāktu par labu uzņēmumiem un patērētājiem, jo tā palīdzētu samazināt rēķinus par enerģiju. Ietekme uz valsts pārvaldi tiek uzskatīta par minimālu salīdzinājumā ar pašreizējo regulējumu, jo reformas ekonomiskie ieguvumi pārsniegtu jebkādas īstermiņa vai ilgtermiņa administratīvās reorganizācijas izmaksas.

Attiecībā uz viedo elektroenerģijas tīklu rādītājiem priekšlikuma pamatā ir esošā regulatīvā prakse. Saskaņā ar Direktīvu (ES) 2019/944 valsts regulatīvajām iestādēm jau ir pienākums uzraudzīt un novērtēt viedo elektroenerģijas tīklu attīstību, un *ACER* un Eiropas Energoregulatoru padome (*CEER*) jau ir izvērsušas analītisko darbu šajā jomā. Tāpēc priekšlikums nevis rada pilnīgi jaunu ziņošanas loģiku, bet gan strukturē un racionalizē pašreizējo praksi Savienības līmenī, lai atbalstītu saskaņotāku uzraudzību un turpmākos regulatīvos pasākumus.

Attiecībā uz viedajām uzskaites sistēmām priekšlikums ir balstīts uz esošo regulējumu saskaņā ar Direktīvu (ES) 2019/944, ieviešot minimālo ieviešanas līmeni visā Savienībā un vienlaikus saglabājot izmaksu un ieguvumu novērtējumu nozīmi attiecībā uz ieviešanu, kas pārsniedz minēto līmeni, tādējādi precizējot un pilnveidojot pašreizējo pieeju un neieviešot jaunu regulatīvo mehānismu.

Attiecībā uz tīkla datu apmaiņu starp sistēmu operatoriem priekšlikums ir balstīts uz esošajiem, bet vispārīgākiem sadarbības un datu kopīgošanas pienākumiem elektroenerģijas *acquis*, jo īpaši attiecībā uz sadarbību tīkla plānošanā un ekspluatācijā starp pārvades sistēmu operatoriem (PSO) un sadales sistēmu operatoriem (SSO). Tas padara šos pienākumus operatīvākus un mērķtiecīgākus, precizējot, ka datu apmaiņai jāatbalsta viedo elektroenerģijas tīklu un inovatīvu, uz datiem balstītu risinājumu izstrāde un efektīva izmantošana sistēmas darbībai, tādējādi samazinot juridisko nenoteiktību un sadrumstalotību, nevis radot jaunu pienākumu slāni.

Attiecībā uz satvaru, kas atbalsta elektroenerģijas tīkla datu kontrolētu atkalizmantošanu pētniecībai un inovācijas nolūkiem, priekšlikuma pamatā ir augšupējas iniciatīvas, ko jau izstrādā tīkla operatori un to pārstāvības struktūras. Tas nenosaka obligātu dalību, bet nodrošina skaidrāku tiesisko un pārvaldības regulējumu attiecībā uz brīvprātīgu sadarbību, kas jau veidojas praksē, lai panāktu mēroga sasniegšanu, juridisko noteiktību un kopīgus aizsardzības pasākumus visā Savienībā.

Ierosinātie grozījumi nodokļu jomā samazina regulatīvo slogu energoietilpīgiem uzņēmumiem un valstu pārvaldes iestādēm, atceļot konkrētus priekšnoteikumus zemāku akcīzes nodokļa likmju piemērošanai. Nodokļu likmju izmaiņas, kas izriet no šajā priekšlikumā ietvertajiem grozījumiem, var īstenot valstu līmenī, veicot mērķtiecīgas izmaiņas valsts regulējumā parastos (fiskālos) likumdošanas procesos, un tās neietekmē regulatīvo slogu.

Attiecībā uz ierosinātajiem noteikumiem par tīkla pieslēguma pasākumiem pārslodzes gadījumā priekšlikums ir pilnībā balstīts uz Direktīvas (ES) 2019/944 6. pantu un Norādījumiem efektīviem un savlaicīgiem tīkla pieslēgumiem un precizē valsts regulatīvo iestāžu pašreizējo pienākumu paredzēt nosacījumus nediskriminējošai un pārredzamai trešo personu piekļuvei tīklam, tādējādi neradot papildu administratīvo slogu.

- **Pamattiesības**

Nav konstatēta negatīva ietekme uz pamattiesībām.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Ar šo priekšlikumu saistītā ietekme uz budžetu attiecas uz *ACER* un Komisijas resursiem, kas aprakstīti priekšlikumam pievienotajā tiesību akta priekšlikuma finanšu pārskatā. Būtībā, lai *ACER* varētu veikt jaunos uzdevumus, no 2026. gada *ACER* būs nepieciešami divi papildu pilnslodzes ekvivalenti (*FTE*), kā arī atbilstoši finanšu resursi. Komisijas darba slodze palielināsies par 5 *FTE*.

5. CITI ELEMENTI

- **Īstenošanas plāni un uzraudzības, novērtēšanas un ziņošanas kārtība**

Komisija uzraudzīs dalībvalstu un citu dalībnieku atbilstību pasākumiem, kas galu galā būtu jāpieņem, un vajadzības gadījumā veiks izpildes panākšanas pasākumus. Komisija arī sadarbosies ar *ACER* un valsts regulatīvajām iestādēm.

Turklāt, lai atvieglotu rezultātā pieņemto pasākumu īstenošanu, Komisija būs pieejama divpusējām sanāksmēm un tālruņa sarunām ar dalībvalstīm, lai pārrunātu konkrētus jautājumus.

- **Detalizēts konkrētu priekšlikuma noteikumu skaidrojums**

Grozījumi esošajos pārvades un sadales tīklu tarifu principos sniedz detalizētāku informāciju par pašreizējiem un papildu kritērijiem, lai nodrošinātu elektroenerģijas tīklu rentablu izmantošanu. Ar tiem arī pilnvaro Komisiju pieņemt deleģētos aktus pamatnostādņu veidā par pārvades un sadales tarifu kopīgu struktūru un saskaņotu metodiku, tai skaitā detalizētus nosacījumus, saskaņā ar kuriem regulatīvās iestādes var ieviest atsevišķus tīkla maksas režīmus konkrētām sistēmas izmantotāju kategorijām, kā arī saskaņotus noteikumus par

procesuālajām prasībām un pamatprasībām sabiedriskajai apspriešanai par attiecīgajiem tarifu metodikas projektiem.

Grozījumi paredz, ka regulatīvajām iestādēm jāveicina bezvadu, viedu un digitālu risinājumu izmantošana, lai atbalstītu esošās infrastruktūras izmaksu ziņā lietderīgāku izmantošanu pirms tīkla tradicionālas paplašināšanas.

Ar grozījumiem arī izveido strukturētu Savienības līmeņa satvaru viedo elektroenerģijas tīklu rādītājiem, lai nodrošinātu viedo elektroenerģijas tīklu izveidi un inovatīvus, uz datiem balstītus risinājumus tīkla darbības uzraudzībai, optimizācijai un koordinācijai. *ACER* ir uzdots sniegt ieteikumu par rādītāju ierobežotu kopumu un regulāri publicēt Savienības līmeņa progresa ziņojumus, savukārt Komisija ir pilnvarota pieņemt īstenošanas aktus.

Ierosinātie grozījumi arī ievieš skaidrāku, operatīvāku pienākumu pārvades un sadales sistēmu operatoriem pārvaldīt tīkla datus un apmainīties ar tiem tādā veidā, kas ļauj izstrādāt, ieviest un efektīvi izmantot viedos elektroenerģijas tīklus.

Ar grozījumiem tiek izveidots satvars brīvprātīgai sadarbībai starp sistēmu operatoriem, ko kopīgi veicina elektroenerģijas pārvades sistēmu operatoru Eiropas tīkls (*ENTSO-E*) un ES SSO struktūra, lai izstrādātu, testētu, integrētu un ieviestu inovatīvus digitālos rīkus tīkla darbībai un optimizācijai. Tie formalizē galvenos pārvaldības, piekļuves, kiberdrošības, atbilstības un aprites cikla pārvaldības elementus, kas nepieciešami šādai sadarbībai. Tie arī ļauj Komisijai sniegt atzinumu par ierosināto kārtību un pieņemt īstenošanas aktus, ar kuriem nosaka kopīgas prasības attiecībā uz datu modeļiem, formātiem, saskarnēm, pārredzamību un riska pārvaldību. Mērķis ir nodrošināt nozarei specifisku juridisko pamatu elektroenerģijas tīkla datu likumīgai, drošai un kontrolētai atkalizmantošanai pētniecības un inovācijas nolūkos sabiedrības interesēs, tai skaitā progresīvai analītikai un uz MI balstītiem risinājumiem.

Ar grozījumiem ievieš Savienības mēroga viedo uzskaites sistēmu minimālās ieviešanas prasību, kas paredz, ka dalībvalstīm līdz 2030. gada 31. decembrim jānodrošina aptvērums vismaz 50 % galalietotāju un līdz 2033. gada 31. decembrim – vismaz 75 % galalietotāju, paredzot iespēju pienācīgi pamatotos gadījumos nedaudz pagarināt mērķrādītāju sasniegšanas termiņu.

Tajos ir precizēts, ka var turpināt piemērot izmaksu un ieguvumu novērtējumus saskaņā ar Direktīvu (ES) 2019/944, bet tikai virs 75 % robežvērtības.

Priekšlikumā par akcīzes nodokli elektroenerģijai ir noteikts, ka minimālais nodokļa līmenis elektroenerģijai ir zemāks par minimālo nodokļa līmeni, kas piemērojams dabasgāzei. Turklāt nosacījumus samazinātas nodokļa likmes piemērošanai līdz pat nulles likmei elektroenerģijai, ko izmanto energoietilpīgi uzņēmumi, uzskata par izpildītiem, ņemot vērā elektroenerģijas izmantošanas pozitīvo ietekmi uz vidi un klimatu un tās nozīmi ES neto nulles emisiju mērķrādītāju sasniegšanā.

Priekšlikumā par tīkla pieslēguma pasākumiem tīkla pārslodzes gadījumā ir sniegti papildu skaidrojumi par regulatīvo iestāžu esošajām tiesībām un pienākumiem pieņemt pasākumus un paredzēt nosacījumus nediskriminējošai, objektīvai un pārredzamai trešo personu piekļuvei saskaņā ar Direktīvas (ES) 2019/944 6. pantu. Tas darīts, precizējot, ka regulatīvās iestādes var apsvērt tīkla pieslēguma pieprasījumu iespējamo ietekmi uz tīkla pārslodzi un var ņemt vērā ekonomiskos, sociālos vai vidiskos apsvērumus, kā arī tīkla pieslēguma pieprasījumu gatavību un to virzību laikā, kamēr tie atrodas tīkla pieslēguma rindā. Regulatīvās iestādes var

arī pieņemt nosacījumus, lai piešķirtu prioritāti ekonomikas nozarēm vai lietotāju grupai, kā arī noteikt nosacījumus attieksmei pret lietotājiem šajās nozarēs vai lietotāju grupā, vienlaikus nodrošinot, ka jebkādi šādi nosacījumi ir nediskriminējoši, atklāti un pārredzami. Tai pašā laikā regulatīvajām iestādēm būtu jānodrošina, ka piemērojamie pasākumi tīkla pārslodzes novēršanai tiek pienācīgi īstenoti, jo īpaši prioritārā kārtā ņemot vērā bezvadu, viedos un digitālos risinājumus, elastīgus pieslēguma līgumus vai ieinteresēto personu agrīnu iesaisti starpnozaru tīkla plānošanā.

2026/0203 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA

ar ko groza Regulu (ES) 2019/943 attiecībā uz elektroenerģijas rēķinu pielāgošanu nākotnes vajadzībām Savienībā, samazinot sistēmas izmaksas un veicinot elektrifikāciju un digitalizāciju

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 194. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

(1) Augstās elektroenerģijas izmaksas negatīvi ietekmē mājsaimniecības un uzņēmumus visā Savienībā, tādējādi apdraudot iekšējā tirgus konkurētspēju un sociālo kohēziju. Lai gan elektroenerģijas rēķina izejvielu izmaksu komponentu nosaka piedāvājums un pieprasījums, rēķinu regulatīvos izmaksu komponentus, proti, tīkla maksu un nodokļus, var vēl vairāk saskaņot ar Savienības enerģētikas un klimata mērķiem. Lai sniegtu jūtamu atvieglojumu elektroenerģijas patērētājiem, jāpieņem saskaņots pasākumu kopums, kas vērsts uz šiem elektroenerģijas rēķinu komponentiem.

(2) Šajā regulā izklāstīto ar tīkla maksu saistīto pasākumu mērķis ir optimizēt tīkla izmaksas, izmantojot vairākus pasākumus, tai skaitā paaugstinot tīkla efektivitāti, uzlabojot izmaksu sadales mehānismus un palielinot pieprasījuma elastību. Turklāt, lai vēl vairāk pilnveidotu pieprasījuma elastību, viedo tīklu, viedo uzskaites sistēmu un sadarbspējīgu datu ieviešana un efektīva izmantošana uzlabo elektroenerģijas sistēmas novērojamību un kontrolējamību. Šie rīki nodrošina efektīvāku tīkla darbību un plānošanu un elastības resursu aktivizēšanu ar viszemākajām izmaksām. Samazinot elektroenerģijas pārvades un sadales neefektivitāti, tai skaitā izmantojot vairāk uz datiem balstītu tīkla pārvaldību un precīzākus cenu signālus elastīgam patēriņam un ražošanai, šie pasākumi galu galā samazinās elektroenerģijas rēķinu tīkla maksas komponentu, tādējādi palīdzot sasniegt vispārējo mērķi samazināt enerģijas izmaksas galapatērētājiem.

(3) Šajā regulā ietvertie noteikumi par nodokļiem papildina pasākumus, kas attiecas uz tīkla maksu, un ir nepieciešami, lai atbalstītu mērķi samazināt elektroenerģijas rēķinus. Ja elektroenerģijai joprojām uzliek lielākus nodokļus nekā fosilajai degvielai, tīkla maksas samazinājums var pilnībā neizpausties kā zemāki elektroenerģijas rēķini

galapatērētājiem. Šāda neatbilstība var neitralizēt zemākas tīkla maksas sniegtos ieguvumus un apdraudēt Savienības plašākos mērķus saistībā ar pieejamību cenas ziņā un elektrifikāciju.

(4) Savienības energosistēmas elektrifikācijas paātrināšana var palīdzēt samazināt enerģijas izmaksas un atkarību no fosilās degvielas cenu svārstībām, ļaujot plašāk izmantot iekšzemes elektroenerģiju no atjaunojamajiem energoresursiem un mazoglekļa elektroenerģiju, jo īpaši tad, ja elektrifikāciju atbalsta ar atbilstošu tarifu izstrādi, efektīvām tehnoloģijām un elastību. Viedie skaitītāji un viedie tīkli, ko atbalsta ar drošu un sadarbspējīgu datu apmaiņu starp sistēmu operatoriem, tirgus dalībniekiem un galalietotājiem, ir galvenie šādas elastības veicinātāji, jo tie ļauj elektroenerģijas patēriņa, ražošanas un uzkrāšanas jomām efektīvāk reaģēt uz sistēmas vajadzībām un cenu signāliem. Tomēr pāreja uz elektrifikāciju tiek kavēta, ja valstu nodokļu sistēmās joprojām priekšroka tiek dota fosilajai degvielai, nevis elektroenerģijai, tādējādi kavējot pāreju uz lētākiem atjaunojamo energoresursu un mazoglekļa enerģijas risinājumiem.

(5) Lai efektīvi samazinātu elektroenerģijas rēķinus un atbalstītu Savienības enerģētikas un klimata mērķus, jāpieņem divējāda pieeja, kas ietver gan elektroenerģijas tīklu efektivitātes palielināšanu, gan nodokļu principu saskaņošanu. Šajā regulā izklāstītie pasākumi attiecībā uz nodokļiem nesaskaņo nodokļu likmes vai līmeņus, bet nodrošina, ka elektroenerģijai netiek uzlikts lielāks nodokļu slogs nekā gāzei. Novēršot regulatīvos šķēršļus, kas citādi varētu kavēt elektroenerģijas pieejamību cenas ziņā un pāreju uz elektrifikāciju, šie noteikumi atbalsta šīs regulas galveno mērķi, vienlaikus ievērojot dalībvalstu kompetenci nodokļu jomā.

(6) Šo pasākumu galvenajam mērķim, t. i., tīkla efektivitātes palielināšanai, izmantojot viedāku tīkla maksu, viedās un digitālās tehnoloģijas un racionalizētu datu apmaiņu, savukārt būtu jānodrošina arī elektroenerģijas tīkla efektīva paplašināšana. Tīkla paplašināšana bieži vien ir nepieciešama, lai paātrinātu tīkla pieslēgumu izveidi un apmierinātu sistēmas izmantotāju, piemēram, datu centru, energoietilpīgu nozaru vai transporta nozares tirgus dalībnieku, augošo elektroenerģijas pieprasījumu.

(7) Tīkla maksa vai tarifi ietver pieslēguma maksu un izmantošanas maksu. Pieslēguma maksu par pieslēgšanos elektroenerģijas tīklam parasti maksā "vienreizēji". Izmantošanas maksa ir saistīta ar elektroenerģijas tīkla izmantošanu. Izmantošanas maksa ietver maksu par pārvades un sadales infrastruktūras būvniecību, modernizāciju, uzturēšanu un darbību, maksu par pārvades un sadales zudumiem, maksu par sistēmas operatoru sistēmas pakalpojumu iepirkumu, kā arī maksu par elektroenerģijas saņemšanu vai ievadīšanu. Ņemot vērā to, ka tīkla maksa ir būtisks elektroenerģijas izmaksu faktors un svarīgs virzītājspēks izmaksoptimālas energosistēmas nodrošināšanai, saskaņoti noteikumi var atbalstīt vienlīdzīgus konkurences apstākļus un izplatīt labu praksi visās dalībvalstīs. Tas veicina efektīvāku pieeju, kas var samazināt izmaksas un pozitīvi ietekmēt elektroenerģijas pieejamību Savienības patērētājiem un Eiropas ekonomikas konkurētspēju. Tādēļ tīkla maksai būtu jāatspoguļo izmaksas, jābūt pārredzamai un nediskriminējošai, un tai būtu jānodrošina pareizie stimuli gan sistēmas operatoriem, gan sistēmas izmantotājiem, lai nodrošinātu elektroenerģijas sistēmas rentablu darbību.

(8) Izmaksas atspoguļojošai tīkla maksai būtu jāatspoguļo izmaksas, kas sistēmu operatoriem radušās, attīstot un ekspluatējot rentablu tīklu, ciktāl šādas izmaksas atbilst efektīva un strukturāli salīdzināma tīkla operatora izmaksām, ņemot vērā darbības izdevumus un kapitālizdevumus. Tīkla maksā būtu jāiekļauj arī atbilstoša

investīciju atdeve. Lai panāktu tīkla rentablu izmantošanu saskaņā ar principu "energoefektivitāte pirmajā vietā", tarifiem būtu jārada stimuli sistēmu operatoriem līdz minimumam samazināt elektroenerģijas zudumus un optimizēt esošo tīklu izmantošanu, arī izmantojot elastības pakalpojumus un ieviešot bezvadu un digitālus risinājumus, viedos elektroenerģijas tīklus un viedās uzskaites sistēmas. Turklāt tīkla maksa būtu jāizstrādā tā, lai nodrošinātu nepieciešamos stimulus sistēmas izmantotājiem veicināt lielāku tīkla elastību un novērstu neefektīvu samazināšanu, vienlaikus ļaujot izmantot enerģiju tur, kur ir pieejami vislētākie energoresursi un kad tas ir visrentablāk visai sistēmai. Tīkla maksai būtu arī jānodrošina ar atrašanās vietu saistīti investīciju signāli un jāiekļauj jauda, kā arī izmantošanas laika elementi. Pēdējie no minētajiem varētu būt statiski vai dinamiski, lai stimulētu sistēmas izmantotājus lietot tīklu efektīvāk. Turklāt kopējā tīkla maksas metodikā būtu jāņem vērā arī izmaksas, ko rada sistēmas izmantotāji, kuri vai nu ievada elektroenerģiju tīklā, vai saņem no tā.

(9) Lai nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus visiem tirgus dalībniekiem savstarpēji savienotajos Eiropas elektroenerģijas tirgos, tīkla maksa būtu jāpiemēro tā, lai nebūtu diskriminācijas starp ražošanu, kas pieslēgta sadales līmenī, un ražošanu, kas pieslēgta pārvades līmenī. Turklāt tīkla maksai nevajadzētu kavēt agregēšanu, energokopienu veidošanu, pašražošanu, pašpatēriņu, uzkrāšanu vai dalību pieprasījumreakcijā, un tai būtu jānodrošina efektīva un savlaicīga trešo personu piekļuve. Attiecībā uz uzkrāšanu tīkla maksa būtu jāizmanto, lai stimulētu tīklam draudzīgu rīcību, un tai būtu jāatspoguļo ieguvumi tīklam, neatturot no uzkrāšanas aktīvu ieviešanas. Turklāt tarifu režīmos būtu jāņem vērā uzkrāšanas iekārtu īpatnības, novēršot "divkāršu maksu" un vienlaikus atspoguļojot uzkrāšanas kopējo izmaksu ietekmi uz tīkla izmaksām.

(10) Visos īpašajos tarifu režīmos konkrētām sistēmas izmantotāju kategorijām, piemēram, energoietilpīgām nozarēm un datu centriem, būtu jāievēro izmaksu atspoguļošanas princips. Lai gan paredzams, ka datu centru elektroenerģijas patēriņš turpmākajos gados ievērojami pieaugs, palielinot spiedienu uz elektroenerģijas tīkliem un tarifiem, to optimālā atrašanās vieta, izmantošanas laiks un patēriņa profils var atbalstīt to efektīvu pieslēgumu un integrāciju elektroenerģijas sistēmā, un tas būtu jāstimulē tīkla tarifos, jo īpaši tad, ja datu centri var sniegt pakalpojumus energosistēmai, piemēram, tīklā ieviešot elastības pakalpojumus, papildu enerģijas uzkrāšanu un tīras enerģijas ražošanu.

(11) Regulatīvajām iestādēm ir izšķiroša nozīme, lai nodrošinātu, ka tarifi tiek izstrādāti vispiemērotākajā veidā, tādējādi nodrošinot tīkla izmaksu efektivitāti un pietiekamas investīcijas nepieciešamajai tīkla darbībai un attīstībai. Ņemot vērā nepieciešamību garantēt vienlīdzīgus konkurences apstākļus un nodrošināt Eiropas elektroenerģijas tīklu efektīvu izmantošanu, regulatīvajām iestādēm būtu jāpiemēro konsekventi un objektīvi salīdzinošās novērtēšanas kritēriji. Šajā sakarā regulatīvajām iestādēm būtu jānosaka snieguma rādītāji, tai skaitā viedo elektroenerģijas tīklu rādītāji, lai novērtētu, cik lielā mērā sistēmu operatori darbojas rentabli un pilnveido tīklu. Ņemot vērā Eiropas Savienības Energoregulatoru sadarbības aģentūras (*ACER*) speciālās zināšanas un pieredzi, tai būtu jāpalīdz regulatīvajām iestādēm veikt šo uzdevumu, cita starpā veicot pārvades sistēmu operatoru efektivitātes salīdzinājumu. Savukārt, ņemot vērā sadales sistēmu ļoti daudzveidīgo ainu Savienībā, kur licence ir vairāk nekā 2600 sadales sistēmu operatoriem, regulatīvās iestādes ir vispiemērotākās, lai veiktu sadales sistēmu operatoru efektivitātes salīdzinājumu valsts līmenī.

(12) Attiecīgi, ņemot vērā spiedienu uz elektroenerģijas rēķiniem, nepieciešamību pēc ievērojamām investīcijām tīklā, kā arī nepieciešamību nodrošināt elektroenerģijas pieejamību cenas ziņā un Eiropas rūpniecības konkurētspēju, dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai piešķirt finansējumu elektroenerģijas tīklam no vispārējā budžeta, arī piešķirot konkrētu kohēzijas finansējuma daļu vai citu pieejamo ES finansējumu investīcijām tīkla attīstībā. Šāda publisko līdzekļu iepludināšana kopējo tīkla izmaksu atbalstam būtu jāatļauj tikai tiktāl, ciktāl tā ir nediskriminējoša, atbilst piemērojamajām juridiskajām prasībām un izmaksu atspoguļošanas principam un neapdraud iekšējo tirgu. Turklāt ir svarīgi nodrošināt, ka šāds valsts atbalsts ir mērķorientēts un īslaicīgs un sniedz vispārējus ieguvumus, paātrinot dekarbonizāciju, piemēram, ar rūpniecisko patērētāju elektrifikāciju, un tirgus integrāciju, piemēram, ar investīcijām starpsavienotājos, lielos tīkla modernizācijas projektos vai atkrastes tīkla pieslēguma infrastruktūrā, un apmierina konkrētas īpašas tīkla vajadzības, piemēram, investīcijas, kas samazina gaidīšanas laiku uz tīkla pieslēgumiem. Tomēr publisko līdzekļu izmantošanai nevajadzētu kavēt investīcijas nepieciešamajā infrastruktūrā vai kropļot elektroenerģijas ražošanas vienību optimālo izvietojumu.

(13) Iespēja salīdzināt tarifus ir būtiska, lai sistēmas izmantotāji varētu rīkoties sistēmai draudzīgā veidā. Tas ne tikai uzlabo viņu izpratni par piemērojamajiem tarifiem, bet arī palīdz viņiem saprast, kā atbilstoši pielāgot savu rīcību attiecībā uz sistēmu, lai maksātu zemākus tarifus. Lai palielinātu tarifu noteikšanas salīdzināmību, ir nepieciešama lielāka pārredzamība. Papildu pārredzamība arī ļaus regulatīvajām iestādēm pieņemt paraugpraksi un veikt savus attiecīgos izmaksu lietderības novērtējumus, nosakot vai apstiprinot tarifu metodiku. Tas ir īpaši svarīgi attiecībā uz dažādajiem elementiem, kas jāņem vērā tarifu metodikā, kā arī attiecībā uz sarežģītajiem kompromisiem, kas ir tāda novērtējuma pamatā, kurš savukārt ir balstīts uz tarifu metodikas noteikšanai vai apstiprināšanai izmantotajiem principiem. Pirms tarifu metodikas noteikšanas vai apstiprināšanas regulatīvajām iestādēm būtu publiski jāapspriežas ar attiecīgajām ieinteresētajām personām. Regulatīvajām iestādēm būtu jāņem vērā tarifu metodikas izmaiņu īstermiņa distributīvā ietekme un jāapsver, vai ir nepieciešama pakāpeniska pieeja, lai sistēmas izmantotājiem dotu laiku pielāgot savus paradumus un patēriņa modeļus.

(14) Kopš 2019. gada *ACER* ir izdevusi vairākus ziņojumus par paraugpraksi tarifu metodikas jomā. Minētie ziņojumi sniedz ieskatu problēmās un jaunākajās norisēs tīkla tarifu noteikšanā un konkrētu analīzi par valstu tarifu noteikšanas praksi. Ziņojumi ir arī palielinājuši pārredzamību un ļāvuši apmainīties ar labu praksi un salīdzināmību tarifu noteikšanā. Ņemot vērā šos pozitīvos rezultātus, *ACER* būtu jāturpina sniegt šādus ziņojumus. Minētie ziņojumi būtu jānošķir no *ACER* ziņojumiem, kuros salīdzināta pārvades sistēmu operatoru efektivitāte un to izmaksas to atšķirīgo apskatāmo jautājumu dēļ.

(15) Lai noteiktu detalizētus noteikumus, kas nepieciešami Regulas (ES) 2019/943 efektivitātes nodrošināšanai, būtu jādeleģē Komisijai pilnvaras pieņemt aktus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 290. pantu attiecībā uz šīs regulas papildināšanu, nosakot pamatnostādnes par tarifu kopīgu struktūru un saskaņotu metodiku, detalizētus nosacījumus, saskaņā ar kuriem regulatīvās iestādes var ieviest atsevišķus tīkla maksas režīmus konkrētām sistēmas izmantotāju kategorijām, un saskaņotus noteikumus par procesuālajām prasībām un pamatprasībām sabiedriskajai apspriešanai, kas jāveic par attiecīgajiem tarifu metodikas projektiem. Ņemot vērā regulatoru ilgstošo pieredzi un speciālās zināšanas tarifu metodikas apstiprināšanā, kā arī saistīto darbību uzraudzībā un kontrolē, *ACER* būtu jāsniedz ieteikums Komisijai,

pirms Komisija izdod deleģētos aktus par tarifu kopīgu struktūru un saskaņotu metodiku. Ir īpaši būtiski, lai Komisija, veicot sagatavošanas darbus, rīkotu atbilstīgas apspriešanās, tai skaitā ekspertu līmenī, un lai minētās apspriešanās tiktu rīkotas saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu[1]. Jo īpaši, lai nodrošinātu vienlīdzīgu līdzdalību deleģēto aktu sagatavošanā, Eiropas Parlaments un Padome visus dokumentus saņem vienlaicīgi ar dalībvalstu ekspertiem, un minēto iestāžu ekspertiem ir sistemātiska piekļuve Komisijas ekspertu grupu sanāksmēm, kurās notiek deleģēto aktu sagatavošana.

(16) Būtu jāveicina bezvadu, viedo un digitālo risinājumu ieviešana, kad vien tie efektīvi palielina elektroenerģijas pārvades un sadales tīklu izmantojamo jaudu, elastību un uzticamību. Papildinot viedo elektroenerģijas tīklu regulējumu, kas paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2019/944[2] un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2022/869[3], pārvades un sadales sistēmu operatoriem būtu jānodrošina, ka tīkla plānošanā, kā arī sistēmas darbībā prioritāte tiek piešķirta bezvadu, viediem un digitāliem risinājumiem, kā arī nefosilai elastībai, piemēram, pieprasījumreakcijai, uzkrāšanai un citiem risinājumiem. Šo risinājumu efektivitāti uzlabojošā ietekme būtu jāpierāda, pamatojoties uz objektīviem un pārredzamiem kritērijiem, piemēram, to ietekmi uz izmantojamo tīkla jaudu, pārslodzi, noturību, piegādes kvalitāti vai atjaunojamo energoresursu enerģijas integrāciju un elastību, kā arī izmaksu efektivitāti šo mērķu sasniegšanā salīdzinājumā ar tīkla fizisko attīstību. Regulatīvajām iestādēm šajā nolūkā vajadzētu būt iespējai balstīties uz tīkla attīstības plāniem, tai skaitā saistītajiem izmaksu un ieguvumu novērtējumiem, un attiecīgajiem snieguma rādītājiem.

(17) Elektroenerģijas infrastruktūras efektīva izmantošana arvien vairāk ir atkarīga no pārvades un sadales sistēmu iespējām efektīvi pilnveidot tīklu nākotnes elektroenerģijas sistēmas vajadzībām, tai skaitā atjaunojamo energoresursu paātrinātas apguves teritorijas un industriālās zonas, kā arī integrēt elastību, digitalizāciju un uz datiem balstītus risinājumus. Šajā kontekstā kopīgiem rādītājiem būtu jānodrošina konsekvents pamats, lai novērtētu sistēmu operatoru sniegumu viedo elektroenerģijas tīklu funkciju ieviešanā un esošās infrastruktūras efektīvā izmantošanā. *ACER*, pamatojoties uz savu un valsts regulatīvo iestāžu veikto analītisko darbu, būtu jāiesaka ierobežots kopīgu rādītāju kopums, lai panāktu saskaņotāku uzraudzības sistēmu, atbalstītu regulatīvo pieeju konverģenci, atvieglotu regulatīvo pieeju paraugprakses apzināšanu un novērtētu virzību viedo elektroenerģijas tīklu attīstībā, kā definēts Regulas (ES) 2022/869 2. panta 9. punktā.

(18) Lai uzlabotu elektroenerģijas tīklu efektivitāti un pielāgojamību un nodrošinātu konsekventu analītisko bāzi tādu regulatīvo pieeju izstrādei, kuras labāk atspoguļo sistēmas sniegumu, ieguvumus plašākai energosistēmai un inovatīvu risinājumu ieviešanu, būtu jāveic regulāra ziņošana Savienības līmenī, pamatojoties uz minētajiem rādītājiem. *ACER* būtu jāsaņem dati par viedo elektroenerģijas tīklu tehnoloģiju ieviešanu, kā arī par atbalstošu regulatīvo praksi un valstu viedo tīklu rādītājiem, lai *ACER* varētu novērtēt esošo praksi nolūkā apzināt labākos piemērus no

[1] OV L 123, 12.5.2016., 1. lpp.

[2] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/944 (2019. gada 5. jūnijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un ar ko groza Direktīvu 2012/27/ES (OV L 158, 14.6.2019., 125. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj).

[3] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/869 (2022. gada 30. maijs) par Eiropas energoinfrastruktūras pamatnostādnēm un ar ko groza Regulas (EK) Nr. 715/2009, (ES) 2019/942 un (ES) 2019/943 un Direktīvas 2009/73/EK un (ES) 2019/944 un atceļ Regulu (ES) Nr. 347/2013 (OV L 152, 3.6.2022., 45. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/869/oj).

valsts regulatīvajām iestādēm. Pašlaik viedo elektroenerģijas tīklu rādītāji netiek saskaņoti ieviesti visā Savienībā, un atšķirīgās pieejas rada atšķirīgu regulatīvo vidi, apdraudot viedo un inovatīvo tīkla tehnoloģiju un digitālo risinājumu ieviešanas un snieguma konsekventu novērtēšanu pārvades un sadales tīklos. Lai nodrošinātu vienotus nosacījumus šīs regulas īstenošanai, būtu jāpiešķir īstenošanas pilnvaras Komisijai noteikt viedo elektroenerģijas tīklu rādītājus, kurus izmanto viedo un inovatīvo tīkla tehnoloģiju un digitālo risinājumu ieviešanas un snieguma vērtēšanai pārvades un sadales tīklos. Komisijai būtu jāņem vērā *ACER* ieteikums.

(19) Lai samazinātu sistēmas izmaksas un uzlabotu iekšējā enerģijas tirgus darbību, tādējādi veicinot elektroenerģijas cenu pazemināšanu, labāk jāizmanto esošā tīkla infrastruktūra, nodrošinot vienotu datu apmaiņu un izmantojot digitālos rīkus. Lai to panāktu, ir nepieciešama efektīvāka un savlaicīgāka attiecīgo elektroenerģijas tīkla datu apmaiņa starp sistēmu operatoriem, kas nodrošinās augstāku tīkla novērojamības līmeni, uzlabojot koordināciju starp pārvades un sadales līmeņiem. Atkarībā no lietošanas gadījuma elektroenerģijas tīkla dati var ietvert tīkla topoloģiju, tīkla parametrus un aktīvu raksturlielumus, pieslēguma un jaudas datus, reāllaika mērījumus no uzraudzības kontroles un datu ieguves (*SCADA*) sistēmām un citus darbības mērījumus, stāvokļa aplēses un jaudas plūsmas datus, sprieguma, slodzes plūsmas un pārslodzes datus, dīkstāves un uzturēšanas datus, dispečēšanas, pārdispečēšanas un samazināšanas datus, elastības vajadzības un darbības prognozes, kā arī robežas un ierobežojumus, kas attiecas uz pārvades un sadales sistēmu darbību.

(20) Sistēmu operatoriem būtu jāuzlabo tīkla infrastruktūras produktivitāte, ieviešot inovatīvas tehnoloģijas, ko atbalsta sadarbspējīgi tīkla datu apmaiņas pasākumi. Tā ir tāpēc, ka uz datiem balstīti tīkla darbības rīki palīdzēs samazināt sistēmas ierobežojumus, tādējādi ierobežojot tīkla pastiprināšanas tvērumu un mazinot sistēmas stresu. Ja elektroenerģijas tīkla dati satur personas datus, jebkādai šādu datu apstrādei būtu jāatbilst piemērojamajiem datu aizsardzības noteikumiem, jo īpaši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES) 2016/679[4]. Šīs regulas nolūkos sistēmu operatoriem principā būtu jāapmainās tikai ar apkopotiem vai anonimizētiem datiem. Personas dati būtu jākopīgo tikai tad, ja anonimizētie dati nav pietiekami izvirzītā mērķa sasniegšanai. Ja šādi elektroenerģijas tīkla dati ietilpst Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2023/2854[5] II nodaļas darbības jomā, piemēro minētajā nodaļā noteiktās tiesības un pienākumus. Šai regulai nebūtu jārada paralēls vai pretrunīgs režīms piekļuvei minētajiem datiem un to kopīgošanai.

(21) Elektroenerģijas tīklu efektīva un droša darbība arvien vairāk ir atkarīga no progresīvu digitālu un uz datiem balstītu risinājumu izstrādes un ieviešanas. Attiecīgo elektroenerģijas tīkla datu pieejamībai un piekļūstamībai ir izšķiroša nozīme, lai varētu izstrādāt, testēt un izvērst inovatīvus tīkla darbības un optimizācijas risinājumus. Jo īpaši elektroenerģijas tīkla datu izmantošanu analītiskiem, pētniecības un inovācijas mērķiem ierobežo juridiskā nenoteiktība, augstās darījumu izmaksas un vienotas kārtības trūkums drošai piekļuvei datiem, to apstrādei un pārvaldībai. Tāpēc ir lietderīgi paredzēt satvaru, kas ļautu pārvades sistēmu operatoriem un sadales sistēmu

[4] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

[5] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/2854 (2023. gada 13. decembris) par saskaņotiem noteikumiem par taisnīgu piekļuvi datiem un to lietošanu un ar ko groza Regulu (ES) 2017/2394 un Direktīvu (ES) 2020/1828 (Datu akts) (OV L, 2023/2854, 22.12.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2854/oj).

operatoriem brīvprātīgi un ar Savienības līmeņa koordinētas kārtības palīdzību sadarboties ar attiecīgajām ieinteresētajām personām datu, speciālo zināšanu un datošanas resursu apkopošanā, lai izstrādātu, testētu, integrētu un ieviestu inovatīvus digitālos rīkus elektroenerģijas sistēmas darbībai un optimizācijai.

(22) Pārvades sistēmu operatoru un sadales sistēmu operatoru sadarbības satvaram būtu jāatbalsta to risinājumu plašāka pieejamība, kuri izstrādāti, lai dotu labumu sistēmu operatoriem visā Savienībā. Tai būtu arī jānodrošina atbilstoši aizsardzības pasākumi datu aizsardzības, konfidencialitātes, drošuma, kiberdrošības un sistēmas drošības jomās. Komisija ir gatava sniegt uzņēmumiem neoficiālus norādījumus par to, vai sadarbības projekti, kas veicina Savienības prioritāšu sasniegšanu, atbilst pretmonopola noteikumiem, jo īpaši projekti, kuri saistīti ar inovāciju, dekarbonizāciju un MI attīstību.

(23) Lai atbalstītu koordinētas kārtības konsekventu izstrādi plašā mērogā, Savienības līmenī būtu jānosaka kopīgas prasības attiecībā uz datu modeļiem, datu formātiem, datu ontoloģijām, piekļuves procedūrām, pārvaldību, pārredzamību un tīkla datu drošu apmaiņu. To pamatā vajadzētu būt spēkā esošajiem standartiem, piemēram, kopējā tīkla modeļa apmaiņas standartam. Lai nodrošinātu vienotus nosacījumus koordinētās kārtības īstenošanai, būtu jāpiešķir īstenošanas pilnvaras Komisijai noteikt minētās prasības, kā arī noteikumus par datu likumīgu, drošu un kontrolētu atkalizmantošanu pētniecības un inovācijas nolūkos, kas atbalsta elektroenerģijas sistēmas darbību un optimizāciju.

(24) Elektroenerģijas tīkla efektīva izmantošana ir atkarīga no precīzu un detalizētu patēriņa datu pieejamības un galalietotāju iespējām piekļūt šādiem datiem un reaģēt uz tiem. Svarīgs pieprasījumreakcijas un dinamisku elektroenerģijas cenu līgumu priekšnoteikums ir viedās uzskaites sistēmas, kas var palīdzēt uzlabot esošās elektroenerģijas tīkla infrastruktūras izmantošanu, cita starpā samazinot atjaunojamo energoresursu enerģijas ražošanas apcirpšanu un veicinot elektrifikāciju. Dodot patērētājiem iespēju pielāgot savu patēriņu zemāku cenu periodiem un gūt labumu no efektīvākas elektroenerģijas sistēmas izmantošanas, viedās uzskaites sistēmas var veicināt pieejamākus un prognozējamākus enerģijas rēķinus. Lai panāktu pietiekamu ieviešanu visā Savienībā un atbalstītu efektīvāku tīkla izmantošanu, tai skaitā pāri robežām iekšējā enerģijas tirgū, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka vismaz 50 % galalietotāju ir piekļuve viedam skaitītājam, lai noteiktu patērētāju līdzdalības un elastības pakalpojumu kritisko masu, un līdz 2033. gada 31. decembrim šis līmenis pakāpeniski jāpalielina līdz vismaz 75 %. Lai nodrošinātu pamatotus ieviešanas termiņus, vienlaikus saglabājot vispārējos ES mērķus, dalībvalstīm, kurās ieviešanas līmenis šīs regulas spēkā stāšanās dienā ir zemāks par 30 %, būtu jādod papildlaiks šo mērķrādītāju sasniegšanai. Tas proporcionālā veidā novērš pašreizējo nevienmērīgo ieviešanas stāvokli visā Savienībā, proti, kopējā izplatība ir aptuveni 60 %, un vairākas dalībvalstis atpaliek vai vēl nav sākušas plaša mēroga ieviešanu. Saskaņā ar Direktīvu (ES) 2019/944 veiktie izmaksu un ieguvumu novērtējumi būtu jāpiemēro tikai ieviešanai, kas pārsniedz 75 % līmeni, nodrošinot proporcionalitāti un vienlaikus sasniedzot Savienības digitalizācijas un elastības mērķus. Lai atbalstītu iepriekš minēto, šīs regulas 18.b pantā noteikto pienākumu efektīvu īstenošanu, dalībvalstis tiek mudinātas pienācīgi izmantot attiecīgajās Savienības programmās un instrumentos pieejamo finansējumu un finansēšanas iespējas saskaņā ar noteikumiem, kas reglamentē minētās programmas un instrumentus.

(25) Ņemot vērā ieviesto un ekspluatēto viedo uzskaites sistēmu izšķirošo nozīmi arvien digitalizētākā elektroenerģijas sistēmā, būtu jānodrošina augsta kiberdrošība un

darbības un piegādes ķēdes noturība visā to darbmūža laikā atbilstīgi attiecīgajiem Eiropas kiberdrošības tiesību aktiem, tai skaitā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES) 2024/2847[6], jo īpaši gadījumos, kad viedās uzskaites komponenti ietilpst kritiski svarīgu produktu darbības jomā, sertifikācijas shēmām, kas izveidotas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2019/881[7], kā arī balstoties uz nepieciešamību novērst piegādes ķēdes drošības riskus un atkarības faktorus, kas varētu apdraudēt būtisku uzskaites funkciju nepārtrauktību un drošību, kā arī datu aizsardzību. Tā kā viedās uzskaites sistēmas ir daļa no plašākas elektroenerģijas tīkla tehnoloģiju ekosistēmas, jāņem vērā arī saistītie ilgtspējas, noturības un piegādes drošības apsvērumi, kas atspoguļoti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2024/1735[8], tai skaitā attiecīgā gadījumā iepirkuma praksē.

(26) Elektrifikācijas ieviešana ir nesaraujami saistīta ar elektroenerģijas izmaksām, kuras savukārt ietekmē ne tikai tīkla maksa, bet arī nodokļi, kas tiek uzlikti elektroenerģijas rēķiniem. Lai atbalstītu elektroenerģijas pieejamību cenas ziņā, tās kā enerģijas avota izmantošanu un pāreju uz mazoglekļa ekonomiku, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka elektroenerģijai tiek uzlikti labvēlīgāki nodokļi nekā dabasgāzei, tādējādi sniedzot cenu signālu Savienības elektrifikācijas atbalstam. Šis princips atbilst Savienības klimata mērķiem, un dalībvalstis to var īstenot saskaņā ar pašreizējo Savienības saskaņoto satvaru, kas noteikts ar Padomes Direktīvu 2003/96/EK[9]. Tomēr, ja dalībvalsts to pienācīgi pamato, pamatojoties uz konkrētiem valsts apstākļiem, tai skaitā ņemot vērā dalībvalsts fiskālo situāciju, Komisijai vajadzētu būt iespējai ar īstenošanas aktu atļaut dalībvalstij atlikt pirmās daļas piemērošanu līdz brīdim, kad tiks panākts līdzsvars starp attiecīgajiem konkrētajiem valsts apstākļiem un nepieciešamību sasniegt Savienības elektrifikācijas mērķus.

(27) Šis cenu signāls ir īpaši svarīgs energoietilpīgiem uzņēmumiem, kur izmaksu diferenciācija attiecībā uz dabasgāzi var kavēt pāreju uz tīrākiem enerģijas avotiem. Direktīvas 2003/96/EK 17. pants ļauj dalībvalstīm piemērot samazinātu nodokļu līmeni, tai skaitā nulles likmi, elektroenerģijai, ko izmanto energoietilpīgi uzņēmumi, ievērojot konkrētus vidiskos, ūdens un energoefektivitātes apstākļus. Tā kā elektrifikācija ir viens no galvenajiem pīlāriem Savienības stratēģijā siltumnīcefekta gāzu neto nulles emisiju sasniegšanai, kā nesen atkārtoti apstiprināts tīras rūpniecības kursā, ekonomikas elektrifikācijas paātrināšana ne tikai veicinās klimata mērķu sasniegšanu, bet var arī palīdzēt samazināt enerģijas izmaksas un atbalstīt Savienības ražošanas sektora konkurētspēju. Līdz ar to elektroenerģija, ko izmanto energoietilpīgi uzņēmumi, būtu jāuzskata par tādu, kas atbilst Direktīvas 2003/96/EK 17. panta 4. punktā izklāstītajiem vidiskajiem mērķiem un palielinātas energoefektivitātes nosacījumiem.

---

6 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/2847 (2024. gada 23. oktobris) par horizontālajām kiberdrošības prasībām attiecībā uz produktiem ar digitāliem elementiem un ar ko groza Regulas (ES) Nr. 168/2013 un (ES) 2019/1020 un Direktīvu (ES) 2020/1828 (Kibernoturības akts) (OV L, 2024/2847, 20.11.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2847/oj).

7 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/881 (2019. gada 17. aprīlis) par *ENISA* (Eiropas Savienības Kiberdrošības aģentūra) un par informācijas un komunikācijas tehnoloģiju kiberdrošības sertifikāciju, un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 526/2013 (Kiberdrošības akts) (OV L 151, 7.6.2019., 15. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/881/oj).

8 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1735 (2024. gada 13. jūnijs) par pasākumu satvara izveidi Eiropas neto nulles emisiju tehnoloģiju izgatavošanas ekosistēmas stiprināšanai un ar ko groza Regulu (ES) 2018/1724 (OV L, 2024/1735, 28.6.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj).

9 Padomes Direktīva 2003/96/EK (2003. gada 27. oktobris), kas pārkārto Kopienas noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai (OV L 283, 31.10.2003., 51. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2003/96/oj).

(28) Ja pieejamā tīkla jauda ir nepietiekama, regulatīvajām iestādēm vajadzētu būt iespējai apstiprināt pasākumus, lai novērstu spekulatīvus pieprasījumus par pieslēgumu tīklam un pārvaldītu pieslēguma rindas, tādējādi nodrošinot, ka piekļuve tīklam notiek objektīvā, pārredzamā un nediskriminējošā veidā saskaņā ar Regulas (ES) 2019/943 3. pantu un Direktīvas (ES) 2019/944 6. pantu. Turklāt dalībvalstīm un regulatīvajām iestādēm būtu jānodrošina, ka ir piemērojami citi pieejamie pasākumi nepietiekamas tīkla jaudas novēršanai, piemēram, elastīgi pieslēguma līgumi vai starpnozaru tīkla plānošana. Dalībvalstis var arī izpētīt citas iespējas, kā izvērtēt tīkla pieslēguma pieprasījumu gatavību un virzību saskaņā ar rindas kārtības principu vai apsteidzošu tīkla plānošanu, kā paskaidrots Norādījumos efektīviem un savlaicīgiem tīkla pieslēgumiem[10]. Šajā nolūkā būtu jāļauj dalībvalstīm radīt apstākļus tādu konkrētu teritoriju izveidei, kurās ir pieejama vai plānota tīkla jaudas modernizācija, lai tīkla izmantotājiem, piemēram, rūpnieciskajiem lietotājiem un datu centriem, nodrošinātu paātrinātu piekļuvi tīkliem. Apstiprinot pasākumus un nosacījumus par piekļuvi tīklam, jo īpaši attiecībā uz īpašām sistēmas izmantotāju kategorijām, piemēram, datu centriem vai energoietilpīgo rūpniecību, ņemot vērā to ietekmi uz tīklu, regulatīvajām iestādēm būtu arī jāļauj piešķirt prioritāti lietotājiem tajā pašā kategorijā ar elastīgiem patēriņa modeļiem, kas veicina uzkrāšanu uz vietas un papildu tīras enerģijas ražošanu uz vietas un resursu ilgtspējīgu izmantošanu.

(29) Tādēļ būtu attiecīgi jāgroza Regula (ES) 2019/943.

(30) Ņemot vērā to, ka šīs regulas mērķi, proti, nodrošināt sistēmas darbības izmaksu lietderību un veicināt tīkla elektrifikāciju, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet to var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai.

(31) Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2018/1725 42. panta 1. punktu ir notikusi konsultēšanās ar Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāju, kurš sniedza atzinumu [datums].

(32) Šīs regulas noteikumi neskar dalībvalstu tiesības paziņot par valsts atbalsta pasākumiem saskaņā ar piemērojamajām procedūrām un nosacījumiem, kas paredzēti valsts atbalsta noteikumos. Dalībvalstis, piemēram, var ieviest pasākumus rūpniecības elektrifikācijas projektu atbalstam, ja ir apstiprināta efektīva dekarbonizācijas ietekme un ja tie atbilst Pamatnostādnēm par valsts atbalstu klimatam, vides aizsardzībai un enerģētikai (*CEEAG*)[11] un tīras rūpniecības kursa valsts atbalsta regulējumam (*CISAF*)[12]. Šādi valsts atbalsta pasākumi var arī sniegt atbalstu papildu izdevumiem, kas saistīti ar pieslēgumu elektroenerģijas tīklam vai esoša elektroenerģijas tīkla pieslēguma paplašināšanu, ietverot gan sākotnējās izmaksas, piemēram, par "pēdējās jūdzes" tīkla pieslēgumu, gan ikgadējās izmaksas, t. i., parasto tīkla tarifu, vienlaikus saglabājot stimulus sistēmas izmantotājiem izvēlēties savu atrašanās vietu un pielāgot savu patēriņu, lai samazinātu pārvades un sadales sistēmu kopējās izmaksas,

---

10 Komisijas paziņojums (2025. gada 10. decembris) "Par norādījumiem efektīviem un savlaicīgiem tīkla pieslēgumiem", C(2025) 8473 final.

11 Komisijas paziņojums "Pamatnostādnes par valsts atbalstu klimata, vides aizsardzības un enerģētikas pasākumiem (2022)", C/2022/481.

12 Komisijas paziņojums "Regulējums valsts atbalsta pasākumiem, ar ko atbalsta tīras rūpniecības kursu (Tīras rūpniecības kursa valsts atbalsta regulējums)", (C/2025/7600).

IR PIEŅĒMUŠI ŠO REGULU.

1. pants

Regulu (ES) 2019/943 groza šādi:

(1) 18. pantu aizstāj ar šādu:

"18. pants

Tīkla maksa

1. Tīkla maksa atspoguļo izmaksas, ir pārredzama un nediskriminējoša, stimulē sistēmu operatorus rentablā veidā attīstīt un ekspluatēt pārvades un sadales tīklus un sniedz stimulus sistēmas izmantotājiem pielāgot savu elektroenerģijas sistēmas izmantojumu, lai atbalstītu tās rentablu darbību.

2. Tarifu metodika ietver sistēmas izmantotājiem piemērotās tīkla maksas izstrādi un tādas atlīdzības noteikšanu, kuru saņem pārvades un sadales sistēmu operatori, izmantojot minēto tīkla maksu. Tā:

   (a) atspoguļo pārvades un sadales sistēmu operatoru izmaksas, ciktāl šīs izmaksas atbilst efektīva un strukturāli salīdzināma sistēmas operatora izmaksām, ņemot vērā gan kapitālizdevumus, gan darbības izdevumus, tai skaitā izmaksas, kas saistītas ar apsteidzošām investīcijām, bet ne izmaksas, kas atbalsta nesaistītus politikas mērķus. Regulatīvās iestādes nosaka kopīgus snieguma rādītājus attiecībā uz tīkla efektīvu darbību un attīstību, tai skaitā viedo elektroenerģijas tīklu rādītājus saskaņā ar 18.a pantu;

   (b) ņem vērā maksājumus un ieņēmumus, kas izriet no pārvades sistēmu operatoru savstarpēja kompensācijas mehānisma, tai skaitā faktiski veiktos un saņemtos maksājumus, kā arī turpmākajos periodos paredzamos maksājumus, kas aplēsti, pamatojoties uz iepriekšējiem periodiem;

   (c) nodrošina pienācīgus stimulus pārvades un sadales sistēmu operatoriem rentablai tīkla darbībai un attīstībai gan īstermiņā, gan ilgtermiņā un esošo tīklu optimizācijai visos sprieguma līmeņos, cita starpā izmantojot elastības pakalpojumus, ieviešot bezvadu un digitālus risinājumus, viedos elektroenerģijas tīklus un viedās uzskaites sistēmas, tai skaitā stimulus sasniegt starpzonu tirdzniecībai pieejamās jaudas minimālo līmeni, kā noteikts 16. panta 8. punktā;

   (d) atspoguļo izmaksas, ko radījuši sistēmas izmantotāji, kuri saņem elektroenerģiju no pārvades vai sadales tīkliem un ievada elektroenerģiju tajos;

   (e) nodrošina pienācīgus stimulus sistēmas izmantotājiem saņemt elektroenerģiju no pārvades vai sadales tīkliem un ievadīt elektroenerģiju tajos tādā veidā, kas atbalsta šo tīklu efektīvu darbību;

   (f) sniedz ar atrašanās vietu saistītus investīciju signālus;

   (g) nodrošina pienācīgus stimulus sistēmas izmantotājiem samazināt maksimumslodzes patēriņu, cita starpā iekļaujot tarifa struktūrā jaudas elementu;

   (h) ietver izmantošanas laika elementus, lai atspoguļotu tīkla izmantojumu;

   (i) nediskriminē sistēmas izmantotājus, kam ir pieslēgums sadales līmenī, un sistēmas izmantotājus, kam ir pieslēgums pārvades līmenī;

(j) nekavē efektīvu un savlaicīgu trešo personu piekļuvi, agregēšanu, energokopienu veidošanu, pašražošanu, pašpatēriņu, uzkrāšanu vai līdzdalību pieprasījumreakcijā;

(k) nodrošina atjaunojamo energoresursu enerģijas integrāciju, attīstot un veicinot nefosilo elastību, piemēram, uzkrāšanu un pieprasījumreakciju, kā arī inovāciju, bezvadu risinājumus, viedos elektroenerģijas tīklus un digitalizāciju;

(l) nodrošina elastīgu savienojumu izmantošanu, vienlaikus nodrošinot, ka tas nekavē vajadzīgo tīkla pastiprināšanu;

(m) nepiemēro īpašu tīkla maksu par atsevišķiem elektroenerģijas starpzonu tirdzniecības darījumiem;

(n) nodrošina, ka uzkrāšanas iekārtām piemērotā tīkla maksa atspoguļo visus tīklam radītos ieguvumus un ir ierobežota līdz izmaksām, ko šīs iekārtas rada pārvades vai sadales tīkliem.

3. Īpašus tarifu režīmus var piemērot konkrētām sistēmas izmantotāju kategorijām, piemēram, energoietilpīgām nozarēm vai datu centriem un energokopienām, ar nosacījumu, ka regulatīvās iestādes var pierādīt, ka attiecīgo izmantotāju patēriņa profilam ir proporcionāli mazāka vai lielāka ietekme uz pārvades vai sadales tīkla kopējām izmaksām un ka tiek ievērots izmaksu atspoguļošanas princips.

4. Dalībvalstis var daļēji segt tīkla izmaksas, izmantojot valsts līdzekļus, lai samazinātu sistēmas izmantotājiem aprēķināto tīkla maksas kopējo summu, ar nosacījumu, ka ir izpildītas šādas prasības:

(a) valsts līdzekļi pārvades vai sadales sistēmu operatoriem tiek piešķirti nediskriminējošā veidā, ne tieši, ne netieši selektīvi nedodot priekšroku konkrētām sistēmas izmantotāju kategorijām;

(b) valsts līdzekļu piešķiršana nemazina nekādus stimulus, kas tiek sniegti sistēmu operatoriem tīkla efektīvai darbībai un izvēršanai un sistēmas izmantotājiem, lai tie pielāgotu savu patēriņu, tādējādi samazinot pārvades un sadales sistēmu kopējās izmaksas;

(c) valsts līdzekļi ir pagaidu rakstura un sedz tikai papildu izmaksas, kas izriet no pasākumiem dekarbonizācijas, ražošanas procesu elektrifikācijas un tirgus integrācijas paātrināšanas;

(d) valsts līdzekļu piešķiršana nekaitē konkurencei vai iekšējā elektroenerģijas tirgus efektīvai darbībai.

Šis punkts neskar dalībvalstu tiesības saskaņā ar piemērojamajiem valsts atbalsta noteikumiem paziņot par pasākumiem, kuru mērķis ir samazināt enerģijas izmaksas, tai skaitā tīkla maksu, konkrētām izmantotāju kategorijām, vienlaikus saglabājot stimulus sistēmas izmantotājiem izvēlēties savu atrašanās vietu un pielāgot savu patēriņu, lai samazinātu pārvades un sadales sistēmu kopējās izmaksas.

5. Sākot no *[spēkā stāšanās mēneša pirmā diena plus 13 mēneši]*, regulatīvās iestādes nodrošinās tādas metodikas, parametru un vērtību pārredzamību, ko izmanto, lai noteiktu vai apstiprinātu izmaksas, kuras jāatgūst pārvades un sadales sistēmu operatoriem. No minētās dienas regulatīvās iestādes publicē vai pieprasa, lai attiecīgie pārvades sistēmu operatori vai sadales sistēmu operatori publicē vismaz šādu informāciju:

(a) pārvades infrastruktūras izmaksas, piemēram, kapitālizdevumi, tai skaitā kapitāla atdeve un amortizācija, un darbības izdevumi;

(b) sadales infrastruktūras izmaksas, piemēram, kapitālizdevumi, tai skaitā kapitāla atdeve un amortizācija, un darbības izdevumi;

(c) pārvades zudumu izmaksas;

(d) sadales zudumu izmaksas;

(e) uzskaites pakalpojumu izmaksas;

(f) izmaksas par reaktīvās jaudas saņemšanu vai ievadīšanu ārpus atļautajām robežām; kā arī

(g) sistēmas operatoru papildpakalpojumu un pārslodzes vadības pakalpojumu iegādes izmaksas, tai skaitā pārdispečēšanas izmaksas.

Turklāt regulatīvās iestādes publicē vai pieprasa, lai attiecīgais pārvades vai sadales sistēmas operators publicē vismaz šādu informāciju:

(a) novērtējums, kas ir detalizētas pārvades un sadales tarifu metodikas pamatā;

(b) izmaksu kategorijas un šādu izmaksu summas, kas atgūtas par katru tarifu veidu, kas tiek piemērots;

(c) attiecīgā gadījumā tīkla maksas summa, ko sedz no valsts līdzekļiem vai citiem publiskiem līdzekļiem saskaņā ar 4. punktu, un to daļa no kopējās tīkla maksas;

(d) ikgadējās pārvades un sadales tarifu vērtības katrai sistēmas izmantotāju grupai;

(e) visi pētījumi, kas izmantoti, lai izvēlētos pieejamos tarifu izstrādes veidus;

(f) visi sistēmas izmantotājiem nodrošinātie īpašie tarifu režīmi kopā ar šo režīmu pamatojumu;

(g) snieguma rādītāji attiecībā uz tīkla efektīvu darbību un attīstību, kā minēts 2. punkta a) apakšpunktā.

Šajā punktā minēto informāciju publisko brīvi pieejamā, lejupielādējamā un tikai lasāmā formātā un, cik vien iespējams, vienā vai vairākās plaši saprotamās valodās, vienlaikus saglabājot komerciāli sensitīvas informācijas konfidencialitāti.

6. Pirms piemērojamo tarifu metodikas noteikšanas vai apstiprināšanas saskaņā ar Direktīvas (ES) 2019/944 59. panta 1. punkta a) apakšpunktu regulatīvās iestādes veic vienu vai vairākas sabiedriskās apspriešanas par attiecīgajiem metodikas projektiem.

7. *ACER* palīdz regulatīvajām iestādēm noteikt snieguma rādītājus saskaņā ar 2. punkta a) apakšpunktu un salīdzina pārvades sistēmu operatoru efektivitāti un to izmaksas, ņemot vērā minētos rādītājus. Attiecīgās regulatīvās iestādes un pārvades sistēmu operatori sniedz *ACER* visus šim salīdzinājumam nepieciešamos datus. Līdz *[spēkā stāšanās mēneša pirmā diena plus 25 mēneši]* un turpmāk reizi četros gados *ACER* publicē ziņojumu par pārvades sistēmu operatoru efektivitātes salīdzinājumu un to noteiktajām izmaksām, vienlaikus aizsargājot komerciāli sensitīvus datus.

Regulatīvās iestādes veic sadales sistēmu operatoru efektivitātes salīdzinājumu to attiecīgajās jurisdikcijās un to izmaksu salīdzinājumu, ciktāl ir vairāk nekā viens sadales sistēmas operators, kā arī ņemot vērā valstu īpatnības. Attiecīgie sadales sistēmu operatori sniedz regulatīvajām iestādēm visus šim salīdzinājumam

nepieciešamos datus. Līdz *[spēkā stāšanās mēneša pirmā diena plus 37 mēneši]* un turpmāk reizi četros gados regulatīvās iestādes publicē ziņojumu, pamatojoties uz valstu līmenī veikto sadales sistēmu operatoru efektivitātes un izmaksu salīdzinājuma rezultātiem.

8. Aģentūra *ACER* līdz *[spēkā stāšanās mēneša pirmā diena plus 25 mēneši]* sniedz paraugprakses ziņojumu par pārvades un sadales tarifu metodiku, vienlaikus ņemot vērā valstu īpatnības. Minētajā paraugprakses ziņojumā jābūt aplūkotiem vismaz šādiem jautājumiem:

   (a) ražotājiem piemēroto tarifu attiecība un galalietotājiem piemērotie tarifi;

   (b) ar tarifiem atgūstamās izmaksas;

   (c) laikā diferencētie tīkla tarifi;

   (d) novietojumsignāli;

   (e) saikne starp pārvades tarifiem un sadales tarifiem;

   (f) metodes, kas jānosaka pēc apspriešanās ar attiecīgajām ieinteresētajām personām un ar ko nodrošina pārredzamību tarifu noteikšanā un struktūrā, tai skaitā apsteidzošās investīcijas, kas atbilst attiecīgajiem Savienības un valsts enerģētikas mērķiem, un ņemot vērā paātrinātas apguves teritorijas, kuras noteiktas saskaņā ar Direktīvu (ES) 2018/2001;

   (g) tīkla izmantotāju grupas, kam piemērojami tarifi, attiecīgā gadījumā ietverot minēto grupu raksturlielumus, patēriņa veidus un jebkādus atbrīvojumus no tarifiem;

   (h) zudumi augstsprieguma, vidēja sprieguma un zemsprieguma tīklos;

   (i) stimuli efektīvām investīcijām tīklos un esošā tīkla efektīvai izmantošanai, tai skaitā resursi, kas nodrošina elastību un elastīgus pieslēguma līgumus, un bezvadu, digitālo un viedo risinājumu izmantošana.

   ACER savu paraugprakses ziņojumu atjaunina ne retāk kā reizi divos gados.

9. Regulatīvās iestādes pienācīgi ņem vērā šo paraugprakses ziņojumu, kad tās nosaka vai apstiprina pārvades tarifus un sadales tarifus vai to metodiku saskaņā ar Direktīvas (ES) 2019/944 59. pantu.”;

(2) tiek pievienoti šādi panti, t. i., 18.a, 18.b, 18.c un 18.d pants:

“18.a pants

Viedo elektroenerģijas tīklu rādītāji un inovācija

1. Regulatīvās iestādes veicina bezvadu, viedo un digitālo risinājumu ieviešanu ikreiz, kad šādas tehnoloģijas un risinājumi efektīvi uzlabo elektroenerģijas pārvades un sadales tīklu izmantojamo jaudu, elastību un uzticamību, izmantojot regulatīvus stimulus saskaņā ar 18. pantu, kā arī prioritāri ņemot vērā šos risinājumus tīkla attīstības plānos saskaņā ar Direktīvas (ES) 2019/944 32. un 51. pantu.
2. Līdz *[tā mēneša pirmā diena, kura pienāk 12 mēnešus pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas] ACER* ciešā sadarbībā ar Komisiju, *ENTSO-E*, ES SSO struktūru un attiecīgajām ieinteresētajām personām izdod regulatīvajām iestādēm adresētu ieteikumu par viedo elektroenerģijas tīklu rādītājiem, lai novērtētu viedo un inovatīvo tīkla tehnoloģiju un digitālo risinājumu ieviešanu un veiktspēju pārvades un sadales tīklos. Pārvades sistēmu operatori un sadales sistēmu operatori sniedz regulatīvajām iestādēm un *ACER* šim nolūkam pieprasītos datus vai nodrošina to sniegšanu. Šie dati nesatur nekādus personas datus.
3. Vismaz reizi trīs gados pēc 2. punktā minētā *ACER* ieteikuma publicēšanas *ACER* publicē Savienības līmeņa progresa ziņojumu, kurā novērtē viedo elektroenerģijas tīklu risinājumu izstrādi un ieviešanu un elektroenerģijas infrastruktūras efektīvu izmantošanu, pamatojoties uz šā panta 2. punktā minētajiem rādītājiem un valstu ziņojumiem saskaņā ar Direktīvas (ES) 2019/944 59. panta l. punktu. *ACER* ziņojumā ir norādīta paraugprakse un attiecīgā gadījumā ieteikti turpmāki pasākumi regulatīvajām iestādēm un Komisijai.
4. Pārvades sistēmu operatori un sadales sistēmu operatori pārvalda tīkla datus un apmainās ar tiem, lai varētu izstrādāt, ieviest un efektīvi izmantot viedos elektroenerģijas tīklus ar mērķi nodrošināt elektroenerģijas sistēmas efektīvu, drošu un elastīgu darbību. Šajā nolūkā tie sadarbojas, arī slēdzot datu kopīgošanas nolīgumus, lai saskaņotā veidā izmantotu elektroenerģijas tīkla datus. Tas notiek saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2023/2854* III nodaļu. Ja elektroenerģijas tīkla dati ietilpst Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2023/2854* II nodaļas darbības jomā, tiek piemērota šī nodaļa. Tie arī izstrādā un izmanto modernus, uz digitālajiem datiem balstītus risinājumus, lai atbalstītu tīkla darbības uzraudzību, optimizāciju un koordināciju, tai skaitā pieprasījumreakcijas, atjaunojamo energoresursu un nefosilās elastības integrāciju. Personas datus kopīgo tikai tad, ja anonimizēti dati nav pietiekami izvirzītā mērķa sasniegšanai.
5. Līdz *[tā mēneša pirmā diena, kas pienāk 12 mēnešus pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas]* pārvades sistēmu operatori un sadales sistēmu operatori sadarbībā ar citiem sistēmu operatoriem, izmantojot koordinētu kārtību, ko kopīgi veicina *ENTSO-E* un ES SSO struktūra, izveido brīvprātīgu elektroenerģijas tīkla datu drošas apmaiņas sistēmu. Minētais satvars ļauj likumīgi, droši un kontrolēti atkalizmantot datus pētniecības un inovācijas nolūkos sabiedrības interesēs, lai izstrādātu, testētu, integrētu un ieviestu modernas tehnoloģijas, kas atbalsta tīkla efektīvu un drošu darbību un optimizāciju. Piemērojot šā punkta noteikumus, pārvades sistēmu operatori un sadales sistēmu operatori:

   (a) nodrošina atbilstību konfidencialitātes un drošības prasībām;

(b) sadarbojas ar attiecīgajām Eiropas ieinteresētajām personām, tai skaitā pētniecības un tehnoloģiju organizācijām un rūpniecisko risinājumu nodrošinātājiem, lai apvienotu speciālās zināšanas, datus un digitālos resursus;

(c) ļauj izmantot izstrādātos modernos risinājumus visiem Eiropas pārvades un sadales sistēmu operatoriem, kuri iesniedz pieprasījumu, izmantojot *ENTSO-E* un ES SSO struktūras koordinēto kārtību.

ENTSO-E un ES SSO struktūra ciešā sadarbībā ar tiem pārvades sistēmu operatoriem un sadales sistēmu operatoriem, kuri vēlas izveidot koordinēto kārtību, sagatavo un paziņo Komisijai tālāk minēto:

(a) pārvaldības, lēmumu pieņemšanas noteikumi un pārvades sistēmu operatoru un sadales sistēmu operatoru, tai skaitā to, kuri pievienojas vēlākā posmā, līdzdalības noteikumi, lomu un pienākumu sadale, intelektuālā īpašuma pārvaldība un līdzekļi, kā piekļūt izstrādātajiem modernajiem risinājumiem;

(b) tehniskie un ekspluatācijas pasākumi, lai nodrošinātu atbilstību attiecīgajiem enerģētikas, kiberdrošības un datu jomas tiesību aktiem, jo īpaši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES) 2023/2854, Regulai (ES) 2016/679 un Regulai (ES) 2024/1689[**];

(c) drošības un kiberdrošības pasākumi, lai nodrošinātu izstrādāto risinājumu drošu integrāciju pārvades un sadales sistēmu operatoru iekšējos procesos un darbībās;

(d) tehniskie un operatīvie pasākumi, lai nodrošinātu no datu apmaiņas satvara izrietošo digitālo rīku darbību, uzturēšanu un atjaunināšanu visā to kopējā aprites ciklā, virzoties uz ieviešanu un darbības integrāciju tīklā;

(e) kopīgi rezultātu testēšanas, salīdzinošās novērtēšanas un validēšanas satvari.

Komisija sniedz atzinumu par elementiem, kas paziņoti saskaņā ar a)–e) apakšpunktu, sešu mēnešu laikā no informācijas saņemšanas dienas. Ja šie elementi attiecas uz personas datu apstrādi, Komisija apspriežas ar Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāju. Izstrādājot un īstenojot koordinēto kārtību, *ENTSO-E,* ES SSO struktūra un attiecīgie pārvades sistēmu operatori un sadales sistēmu operatori pēc iespējas ņem vērā minēto atzinumu. *ENTSO-E* un ES SSO struktūra informē Komisiju par to, kā minētais atzinums ir ņemts vērā.

Visi pārvades sistēmu operatori un sadales sistēmu operatori, kas ir iesaistīti koordinētās kārtības piemērošanā, pēc tam, kad Komisija ir pieņēmusi īstenošanas aktus saskaņā ar 61. panta 5. punkta b) apakšpunktu, pilnībā ievēro tajos noteiktās tehniskās, darbības, kiberdrošības un pārredzamības prasības. Šī prasība neietekmē dalības brīvprātīgo raksturu.

18.b pants

Viedās uzskaites sistēmas

1. Dalībvalstis nodrošina, ka to teritorijās tiek ieviestas viedās uzskaites sistēmas, kas būs nodrošinātas vismaz 50 % no visiem galalietotājiem līdz 2030. gada 31. decembrim un 75 % no visiem galalietotājiem līdz 2033. gada 31. decembrim. Ja dalībvalsts ieviešanas līmenis šīs regulas spēkā stāšanās dienā ir zemāks par 30 %, termiņš 50 % mērķrādītāja sasniegšanai ir 2031. gada 31. decembris, bet termiņš 75 % mērķrādītāja sasniegšanai – 2034. gada 31. decembris. Šo viedo uzskaites sistēmu funkcijas atbilst Direktīvas (ES) 2019/944 20. pantā noteiktajām prasībām.
2. Direktīvas (ES) 2019/944 nolūkiem visas atsauces uz izmaksu un ieguvumu novērtējumu saistībā ar viedo uzskaites sistēmu ieviešanu uzskata par attiecināmām tikai uz ieviešanu, kas pārsniedz šā panta 1. punktā minēto 75 % pārklājuma līmeni.

18.c pants

Elektroenerģijas nodokļi

1. Dalībvalstis veicina elektroenerģijas kā enerģijas avota izmantošanu, pieņemot atbalstošu nodokļu sistēmu.
2. Dalībvalstis piemēro diferencētu nodokļa likmi akcīzes nodokļiem, ko reglamentē Padomes Direktīva 2003/96/EK***, elektroenerģijai un dabasgāzei tā, lai elektroenerģijai piemērotu nodokļa likmi, kas nav augstāka par dabasgāzei piemēroto likmi, saskaņā ar 1. punktā noteikto principu. Komisija pēc pienācīgi pamatota dalībvalsts pieprasījuma, pamatojoties uz konkrētiem valsts apstākļiem, tai skaitā ņemot vērā dalībvalsts fiskālo situāciju, var ar īstenošanas aktu atļaut minētajai dalībvalstij atlikt pirmās daļas piemērošanu līdz brīdim, kad tiks panākts līdzsvars starp attiecīgajiem konkrētajiem valsts apstākļiem un nepieciešamību sasniegt Savienības elektrifikācijas mērķus.
3. Elektroenerģiju, ko piegādā energoietilpīgiem uzņēmumiem, kā definēts Direktīvas 2003/96/EK 17. panta 1. punkta a) apakšpunktā, uzskata par atbilstīgu minētā panta 4. punkta prasībām.

-

* Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/2854 (2023. gada 13. decembris) par saskaņotiem noteikumiem par taisnīgu piekļuvi datiem un to lietošanu un ar ko groza Regulu (ES) 2017/2394 un Direktīvu (ES) 2020/1828 (Datu akts) (OV L, 2023/2854, 22.12.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2854/oj).

** Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1689 (2024. gada 13. jūnijs), ar ko nosaka saskaņotas normas mākslīgā intelekta jomā un groza Regulas (EK) Nr. 300/2008, (ES) Nr. 167/2013, (ES) Nr. 168/2013, (ES) 2018/858, (ES) 2018/1139 un (ES) 2019/2144 un Direktīvas 2014/90/ES, (ES) 2016/797 un (ES) 2020/1828 (OV L, 2024/1689, 12.7.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj).

*** Padomes Direktīva 2003/96/EK (2003. gada 27. oktobris), kas pārkārto Kopienas noteikumus par nodokļu uzlikšanu energoproduktiem un elektroenerģijai (OV L 283, 31.10.2003., 51. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2003/96/oj).”;

18.d pants

Tīkla pieslēguma pasākumi tīkla pārslodzes gadījumā

1. Lai tirgus dalībniekiem nodrošinātu piekļuvi pārvades un sadales tīkliem saskaņā ar 3. panta q) punktu, ja pieejamā tīkla jauda ir nepietiekama, regulatīvās iestādes, pamatojoties uz objektīviem, pārredzamiem un nediskriminējošiem kritērijiem, var apstiprināt pasākumus, kuru mērķis ir novērst spekulatīvus pieprasījumus par pieslēgumu tīklam, nodrošināt to projektu pietiekamu gatavību, kuriem nepieciešams tīkla pieslēgums, un piešķirt prioritāti tādām sistēmas izmantotāju kategorijām kā publiskais sektors, sociālie pakalpojumi, energokopienas, mājsaimniecības, mazie un vidējie uzņēmumi, datu centri, energoietilpīgas nozares vai transporta nozares tirgus dalībnieki, kā arī paredzēt nosacījumus, kas vajadzības gadījumā ļauj noteikt par prioritāriem konkrētas kategorijas izmantotājus. Šajos kritērijos var ņemt vērā iespējamo projektu ietekmi uz tīkla pārslodzes novēršanu, kā arī ekonomiskos, vidiskos un sociālos ieguvumus.
2. Dalībvalstis un regulatīvās iestādes nodrošina, ka tiek piemēroti citi atbilstoši pasākumi nepietiekamas tīkla jaudas novēršanai, tai skaitā bezvadu, viedo un digitālo risinājumu izmantošana saskaņā ar 18.a pantu, elastīgi pieslēguma līgumi saskaņā ar Direktīvas (ES) 2019/944 6.a pantu, kā arī starpnozaru tīkla plānošana, iesaistot ieinteresētās personas, saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1788 55. pantu un Direktīvas (ES) 2019/944 51. pantu.”;

(3) 61. pantu groza šādi:

a) pievieno šādu 5.a un 5.b punktu:

“5.a Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 68. pantu, lai papildinātu šo regulu, nosakot vadlīnijas par tarifu kopīgu struktūru un saskaņotu metodiku atbilstīgi 18. pantam. Pirms šādu aktu vai jebkādu to grozījumu pieņemšanas *ACER* pēc Komisijas pieprasījuma sniedz ieteikumu, kā minēts Regulas (ES) 2019/942 2. panta c) punktā, par tarifu kopīgu struktūru un saskaņotu metodiku. Minētajās vadlīnijās būs izklāstīti noteikumi par saskaņotām elektroenerģijas tarifu struktūrām, tai skaitā detalizēti nosacījumi, saskaņā ar kuriem regulatīvās iestādes var ieviest atsevišķus tīkla maksas režīmus konkrētām sistēmas izmantotāju kategorijām, kā minēts 18. panta 3. punktā, un saskaņoti noteikumi par procesuālajām prasībām un pamatprasībām 18. panta 6. punktā minētajai sabiedriskajai apspriešanai.

Komisija ir pilnvarota pieņemt īstenošanas aktus, ar kuriem 18.a panta nolūkam nosaka viedo elektroenerģijas tīklu rādītājus, lai novērtētu viedo un inovatīvo tīkla tehnoloģiju un digitālo risinājumu ieviešanu un veiktspēju pārvades un sadales tīklos. Sagatavojot, grozot vai pieņemot šādus īstenošanas aktus, Komisija ņem vērā *ACER* ieteikumu, kas sniegts saskaņā ar 18.a panta 2. punktu.

Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 67. panta 2. punktā minēto pārbaudes procedūru.”

5.b Komisija ir pilnvarota pieņemt īstenošanas aktus, ar kuriem nosaka detalizētas prasības, kas ļauj likumīgi, droši un kontrolēti atkalizmantot datus pētniecības un inovācijas nolūkiem sabiedrības interesēs, atbalstot elektroenerģijas sistēmas darbību un optimizāciju saskaņā ar 18.a pantu. Ar šīm prasībām:

(a) precizē un atjaunina tehnisko datu modeļus, formātus, ontoloģijas, saskarnes un datu sadarbspēju;

(b) precizē nosacījumus pārredzamām un pārskatatbildīgām darbībām drošā apstrādes vidē, kas ļauj apmainīties ar datiem inovācijas nolūkos, un prasības periodisko darbības pārskatu publicēšanai, tai skaitā noteikumus par atbalstītajiem lietošanas gadījumiem un informāciju par visiem konstatētajiem šķēršļiem datu kopīgošanai;

(c) precizē atbildības, kiberdrošības, riska mazināšanas un incidentu ziņošanas prasības saskaņā ar spēkā esošajiem Savienības tiesību aktiem, jo īpaši Regulu (ES) 2024/1689.

Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 67. panta 2. punktā. Komisija var pieprasīt datus, informāciju un dokumentāciju, kas izveidota vai ar ko notikusi apmaiņa atbilstīgi 18.a panta 5. punktam izveidotās koordinētās kārtības satvarā, ciktāl tas ir nepieciešami un samērīgi, lai sagatavotu minētos īstenošanas aktus.”

2. pants

Stāšanās spēkā

Šī regula stājas spēkā [*xxx*] dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē,

Eiropas Parlamenta vārdā – priekšsēdētāja	*Padomes vārdā – priekšsēdētājs*

TIESĪBU AKTA FINANŠU UN DIGITĀLAIS PĀRSKATS AĢENTŪRĀM

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS ... 3
1.1. Priekšlikuma nosaukums ... 3
1.2. Attiecīgā politikas joma ... 3
1.3. Mērķi ... 3
1.3.1. Vispārīgie mērķi ... 3
1.3.2. Specifiskie mērķi ... 4
1.3.3. Paredzamie rezultāti un ietekme ... 6
1.3.4. Snieguma rādītāji ... 8
1.4. Priekšlikums attiecas uz: ... 8
1.5. Priekšlikuma pamatojums ... 8
1.5.1. Īstermiņā vai ilgtermiņā izpildāmās vajadzības, tai skaitā detalizēts iniciatīvas īstenošanas norises grafiks ... 8
1.5.2. ES iesaistīšanās pievienotā vērtība (tās pamatā var būt dažādi faktori, piemēram, koordinēšanas radītie ieguvumi, juridiskā noteiktība, lielāka rezultativitāte vai papildināmība). Šā punkta izpratnē "Savienības iesaistīšanās pievienotā vērtība" ir vērtība, kas veidojas Savienības iesaistīšanās rezultātā un kas papildina vērtību, kura veidotos, ja dalībvalstis rīkotos atsevišķi. ... 10
1.5.3. Līdzīgas līdzšinējās pieredzes rezultātā gūtās atziņas ... 10
1.5.4. Saderība ar daudzgadu finanšu shēmu un iespējamā sinerģija ar citiem atbilstošiem instrumentiem ... 11
1.5.5. Dažādo pieejamo finansēšanas iespēju, tai skaitā pārdales iespējas, novērtējums ... 11
1.6. Priekšlikuma un finansiālās ietekmes ilgums ... 12
1.7. Plānotās budžeta izpildes metodes ... 12
2. PĀRVALDĪBAS PASĀKUMI ... 13
2.1. Uzraudzības un ziņošanas noteikumi ... 13
2.2. Pārvaldības un kontroles sistēmas ... 13
2.2.1. Ierosināto budžeta izpildes metožu, finansējuma apgūšanas mehānismu, maksāšanas kārtības un kontroles stratēģijas pamatojums ... 13
2.2.2. Informācija par apzinātajiem riskiem un risku mazināšanai izveidoto iekšējās kontroles sistēmu ... 13
2.2.3. Kontroles izmaksu lietderības (kontroles izmaksu attiecība pret attiecīgo pārvaldīto līdzekļu vērtību) aplēse un pamatojums un gaidāmā kļūdu riska līmeņa novērtējums (maksājumu izdarīšanas brīdī un slēgšanas brīdī) ... 14
2.3. Krāpšanas un pārkāpumu novēršanas pasākumi ... 14
3. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS APLĒSTĀ FINANSIĀLĀ IETEKME ... 16
3.1. Attiecīgās daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorijas un budžeta izdevumu pozīcijas ... 16

3.2. Priekšlikuma aplēstā finansiālā ietekme uz apropriācijām 17
3.2.1. Kopsavilkums par aplēsto ietekmi uz darbības apropriācijām..... 17
3.2.2. Aplēstais iznākums, ko dos finansējums no darbības apropriācijām..... 20
3.2.3. Kopsavilkums par aplēsto ietekmi uz administratīvajām apropriācijām 21
3.2.4. Aplēstās cilvēkresursu vajadzības..... 21
3.2.5. Pārskats par aplēsto ietekmi uz investīcijām, kas saistītas ar digitālajām tehnoloģijām25
3.2.6. Saderība ar pašreizējo daudzgadu finanšu shēmu..... 26
3.2.7. Trešo personu iemaksas 26
3.3. Aplēstā ietekme uz ieņēmumiem 29
4. Digitālā dimensija 30
4.1. Digitālās vajadzības 30
4.2. Dati..... 31
4.3. Digitālie risinājumi..... 36
4.4. Sadarbspējas novērtējums..... 40
4.5. Digitālās īstenošanas atbalsta pasākumi 41

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

1.1. Priekšlikuma nosaukums

Tiesību akta priekšlikums par Regulas (ES) 2019/943 grozīšanu attiecībā uz nākotnes prasībām atbilstošiem elektroenerģijas rēķiniem Eiropas Savienībā

1.2. Attiecīgā politikas joma

Politikas joma: Enerģētika

Aktivitāte: Lētākas enerģijas rīcības plāns

1.3. Mērķi

1.3.1. Vispārīgie mērķi

Tiesību akta priekšlikuma galvenais mērķis tīkla maksas jomā ir noteikt, ka valsts regulatīvajām iestādēm jāpāriet uz sistēmai draudzīgāku tīkla maksas izstrādi un tīkla darbību, vienlaikus atbalstot plašāku Savienības mērķi paātrināt elektrifikāciju un nodrošināt, ka elektroenerģijas patēriņa regulatīvo izmaksu struktūra ir saskaņota ar ES enerģētikas, klimata un konkurētspējas mērķiem.

Tas ietvertu spēcīgākus stimulus sistēmu operatoriem palielināt izmaksu lietderību, kā arī nodrošināt savlaicīgu piekļuvi tīklam, stimulus tīkla lietotājiem pielāgot savus patēriņa paradumus, uzlabotu pārredzamību un regulatīvo iestāžu pienākumu noteikt snieguma rādītājus, lai palielinātu tīkla izmantošanas efektivitāti un sistēmas efektivitāti. Visiem šiem priekšlikumiem būtu jāpalīdz nodrošināt, ka tīkla maksa atspoguļo sistēmai radušās patiesās izmaksas, un jāatbalsta tīkla turpmāka efektīva izmantošana. Vienlaikus priekšlikuma mērķis ir nodrošināt, ka tīkla maksas un elektroenerģijas nodokļu kopējā ietekme atbalsta elektrifikāciju, palīdz samazināt elektroenerģijas izmaksas patērētājiem un rūpniecībai, kā arī stiprina Savienības ekonomikas konkurētspēju.

Ar tiesību akta priekšlikumu tiek ieviesti mērķtiecīgi atbalsta pasākumi, lai paātrinātu viedo skaitītāju ieviešanu, noteiktu sistēmu operatoriem pienākumu apmainīties ar tīkla datiem viedo tīklu vajadzībām un izveidotu brīvprātīgu ES līmeņa satvaru elektroenerģijas datu drošai atkalizmantošanai nolūkā izstrādāt un testēt inovatīvus digitālos rīkus tīkla optimizācijai, un visu šo pasākumu mērķis ir uzlabot esošās tīkla infrastruktūras produktivitāti un samazināt kopējās sistēmas izmaksas. Šos pasākumus papildina mērķtiecīgi elektroenerģijas nodokļu principi, kuru mērķis ir nodrošināt, ka nodokļu sistēmas neattur no elektrifikācijas un ka elektroenerģijai tiek uzlikti labvēlīgāki nodokļi nekā konkurējošajai fosilajai degvielai, jo īpaši dabasgāzei, saskaņā ar *AccelerateEU* mērķiem, Lētākas enerģijas rīcības plānu un Savienības dekarbonizācijas mērķiem.

Priekšlikuma mērķis ir arī palīdzēt samazināt galaelektroenerģijas izmaksas patērētājiem un energoietilpīgām nozarēm, nodrošinot saskaņotāku mijiedarbību starp tīkla maksas izstrādi un stimuliem, kas iestrādāti dalībvalstu elektroenerģijas nodokļu sistēmās, vienlaikus pilnībā ievērojot dalībvalstu kompetences saskaņā ar Padomes Direktīvu 2003/96/EK.

Visbeidzot, priekšlikumā ir sniegts skaidrojums par regulatīvo iestāžu tiesībām pieņemt tīkla pieslēguma pasākumus tīkla pārslodzes gadījumā, pieņemot pasākumus un paredzot nosacījumus nediskriminējošai, objektīvai un pārredzamai trešo personu piekļuvei, iespējams, ņemot vērā tīkla pieslēguma pieprasījumu ietekmi uz tīkla

pārslodzi, ekonomiskajiem, sociālajiem vai vidiskajiem apsvērumiem un ņemot vērā šo pieprasījumu gatavību un progresu. Regulatīvās iestādes var arī pieņemt nosacījumus, lai piešķirtu prioritāti tautsaimniecības nozarēm vai lietotāju grupai, kā arī noteikt nosacījumus attieksmei pret lietotājiem nozarēs vai lietotāju grupā, vienlaikus nodrošinot, ka tiek pienācīgi īstenoti citi pasākumi tīkla pārslodzes novēršanai.

Vairāk informācijas skatīt paskaidrojuma rakstā.

1.3.2. Specifiskie mērķi

Turpmāk minētie specifiskie mērķi ir vērsti uz tiem, kuri aprakstīti noteikumos un saistībā ar kuriem Komisijai ir nepieciešami papildu resursi (ENER ĢD un KPC ĢD):

SM1: uzlabot elektroenerģijas sistēmas darbības efektivitāti, drošību un elastību, nosakot uz mērķi orientētu juridisku pienākumu pārvades un sadales sistēmu operatoriem saskaņotā veidā apmainīties ar tīkla datiem, tādējādi sekmējot viedo elektroenerģijas tīklu un inovatīvu, uz datiem balstītu risinājumu izstrādi, ieviešanu un efektīvu izmantošanu tīkla uzraudzībai, optimizācijai un koordinācijai.

SM2: nodrošināt inovatīvu digitālo rīku izstrādi, testēšanu un ieviešanu tīkla darbībai un optimizācijai, nosakot tīkla operatoriem pienākumu izveidot brīvprātīgu Savienības līmeņa satvaru elektroenerģijas tīkla datu drošai un kontrolētai atkalizmantošanai pētniecības un inovācijas nolūkos, nodrošinot juridisko noteiktību, sistēmu un kopējas tehniskās prasības. Nodrošināt, ka Komisija var pieņemt īstenošanas aktus, ar kuriem nosaka pamatnostādnes, kas ļauj likumīgi, droši un kontrolēti atkalizmantot elektroenerģijas tīkla datus pētniecības un inovācijas nolūkos sabiedrības interesēs.

SM3: nodrošināt, ka Komisija var pieņemt īstenošanas aktu, kurā izklāstītas pamatnostādnes par tarifu saskaņotu metodiku, tādējādi veicinot saskaņotākas pieejas regulējumam visā Savienībā.

SM4: nodrošināt, ka Komisija var pieņemt īstenošanas aktu par viedo tīklu rādītājiem, tādējādi veicinot saskaņotākas pieejas regulējumam visā Savienībā.

SM5: priekšlikumā Komisijai tiek noteikts jauns, ierobežots uzdevums saistībā ar 18.b pantu par viedajām uzskaites sistēmām. Šis uzdevums būtībā nozīmē novērot, kā dalībvalstis īsteno viedo uzskaites sistēmu minimālās ieviešanas prasību, un uzraudzīt, kā tiek attiecināts skaidrojums, ka izmaksu un ieguvumu novērtējumus var piemērot tikai tad, ja tie pārsniedz minimālo pārklājuma līmeni.

SO6: priekšlikumā ir precizētas regulatīvo iestāžu tiesības attiecībā uz tīkla pieslēguma pasākumu pieņemšanu pārslodzes gadījumā, lai nodrošinātu, ka tīkla pieslēguma procedūras ir savlaicīgas un efektīvas un veicina elektrifikāciju. Šajā sakarā Komisijai vai *ACER* nav noteiktas nekādas prasības, tāpēc nav arī finansiālas ietekmes uz Komisiju vai *ACER*. Tāpēc finansiālā ietekme uz ES iestādēm netiek novērtēta padziļinātāk, jo šī stratēģiskā mērķa (SM) izpilde pilnībā paliek valsts regulatīvo iestāžu ziņā.

Priekšlikums paredz jaunas prasības Komisijai (ENER ĢD un KPC ĢD), kas ir saistītas ar SM1 un SM2 sasniegšanu.

1. prasība (saistīta ar SM1 un SM2): Lai atbalstītu tīkla operatorus datu apmaiņas darbībās, Komisija, no vienas puses, izstrādās pienācīgus enerģijas datu apmaiņas noteikumus attiecīgajos instrumentos, piemēram, tīkla kodeksu par

pieprasījumreakciju (18.a panta 4. punkts), un, no otras puses, pārraudzīs, kā tiek īstenots jaunais satvars elektroenerģijas tīkla datu apmaiņai inovācijas nolūkos, saskaņā ar kuru *ENTSO-E*, ES SSO struktūrai un iesaistītajiem PSO un SSO jāizveido un jāpaziņo koordinētās kārtības pārvaldības, dalības noteikumi, tehniskie un operatīvie pasākumi, kiberdrošības aizsardzības pasākumi, aprites cikla pārvaldības pasākumi un testēšanas un validēšanas satvari (18.a panta 5. punkts). Komisijai jāizvērtē šie elementi, trīs mēnešu laikā jāsniedz atzinums un jāuzrauga, kā šis atzinums tiek ņemts vērā. Kopīgais pētniecības centrs (KPC) sniedz tehnisku un zinātnisku atbalstu brīvprātīgas drošas elektroenerģijas datu apmaiņas sistēmas izstrādei saskaņā ar 18.a panta 5. punktu. Tas ietver pamatnostādņu nodrošināšanu par testēšanas un validēšanas pieejām un kiberdrošības pamatprasībām.

2. prasība (saistīta ar SM2): pilnvarot Komisiju pieņemt īstenošanas aktus, ar kuriem nosaka pamatnostādnes, lai nodrošinātu elektroenerģijas tīkla datu likumīgu, drošu un kontrolētu atkalizmantošanu pētniecības un inovācijas nolūkos sabiedrības interesēs, atbalstot elektroenerģijas sistēmas darbību un optimizāciju (61. panta 5.b punkts). Tas ietver tehnisko un juridisko sagatavošanu, apspriešanos ar ieinteresētajām personām, izstrādi un īstenošanas pēcpasākumus. KPC iesaistīsies, sniedzot tehnisko ieguldījumu šo īstenošanas aktu sagatavošanā, tai skaitā attiecībā uz datu modeļiem, ontoloģijām, saskarnēm, sadarbspējas arhitektūrām un tehniskajām specifikācijām.

3. prasība (SM3): pilnvarot Komisiju pieņemt īstenošanas aktu, ar ko nosaka pamatnostādnes par tarifu saskaņotu metodiku atbilstīgi 18. pantam. Šis uzdevums palīdz izstrādāt saskaņotāku un vienotāku tiesisko regulējumu visās dalībvalstīs.

4. prasība (SM4): pilnvarot Komisiju pieņemt īstenošanas aktu par viedo tīklu rādītājiem saskaņā ar 18.a pantu. Šajā nolūkā Komisijai būs jāizvērtē *ACER* ieteikums par viedo tīklu rādītājiem, jāsagatavo un jāpārvalda apspriešanās ar ieinteresētajām personām un starpdienestu koordinācija, attiecīgā gadījumā jāizstrādā īstenošanas akts un jāatbalsta tā pieņemšana un turpmāka pārskatīšana. Šie uzdevumi palīdz izstrādāt saskaņotāku un vienotāku tiesisko regulējumu visās dalībvalstīs.

5. prasība (saistīta ar SM5): Saistītais turpmākais uzdevums būtu tikai ENER ĢD ziņā, un paredzams, ka tas joprojām būs ierobežots, ņemot vērā to, ka viedo uzskaites sistēmu ieviešanas virzība jau ir aptverta esošajos uzraudzības uzdevumos.

Turpmāk minētie specifiskie mērķi (SM) ir vērsti uz tiem, kuri ir aprakstīti noteikumos un saistībā ar kuriem *ACER* ir nepieciešami papildu resursi:

SM6: veicināt viedo un inovatīvo tīkla tehnoloģiju un digitālo risinājumu ieviešanu pārvades un sadales tīklos, nosakot viedo tīklu rādītājus un tādējādi atbalstot elektroenerģijas infrastruktūras digitalizāciju un modernizāciju.

SM7: stiprināt Savienības līmeņa uzraudzību pār viedo tīklu risinājumu izstrādi un ieviešanu un elektroenerģijas infrastruktūras efektīvu izmantošanu, regulāri publicējot progresa ziņojumus un tādējādi uzlabojot regulatīvo uzraudzību un uz pierādījumiem balstītu lēmumu pieņemšanu.

SM8: turpināt stiprināt mērķi palielināt tīkla izmantošanas efektivitāti un paaugstināt sistēmas efektivitāti, palīdzot regulatīvajām iestādēm noteikt snieguma rādītājus attiecībā uz tīkla efektīvu darbību un attīstību.

SM9: turpināt stiprināt mērķi palielināt tīkla izmantošanas efektivitāti un paaugstināt sistēmas efektivitāti, veicot pārvades sistēmu operatoru efektivitātes salīdzinājumus.

SM10: palīdzēt sasniegt mērķi panākt tarifu noteikšanas metodikas saskaņošanu, izstrādājot Komisijai adresētu ieteikumu par priekšlikumu saskaņotai tarifu metodikai, pirms Komisija pieņem īstenošanas aktu par šo tematu.

Priekšlikums paredz jaunas prasības *ACER*, kas ir saistītas ar SM6, SM7, SM8, SM9 un SM10 sasniegšanu:

6. prasība (saistīta ar SM6): *ACER* ir pienākums ciešā sadarbībā ar *ENTSO-E*, ES SSO struktūru un attiecīgajām ieinteresētajām personām sniegt regulatīvajām iestādēm adresētu ieteikumu par viedo tīklu rādītājiem, ar ko novērtē viedo un inovatīvo tīkla tehnoloģiju un digitālo risinājumu ieviešanu pārvades un sadales tīklos (18.a panta 2. punkts).

7. prasība (saistīta ar SM7): *ACER* jāpublicē Savienības līmeņa progresa ziņojums, kurā novērtēta viedo tīklu risinājumu izstrāde un ieviešana un elektroenerģijas infrastruktūras efektīva izmantošana (18.a panta 3. punkts). Šis ziņojums jāpublicē vismaz reizi trijos gados pēc *ACER* ieteikuma par viedo tīklu rādītājiem publicēšanas.

8. prasība (saistīta ar SM8): *ACER* uzdevums ir palīdzēt regulatīvajām iestādēm noteikt snieguma rādītājus (18. panta 7. punkts).

9. prasība (saistīta ar SM9): *ACER* ir uzdots līdz tā mēneša pirmajai dienai, kas pienāk 12 mēnešus pēc regulas spēkā stāšanās dienas, un pēc tam reizi četros gados publicēt ziņojumu par pārvades sistēmu operatoru efektivitātes salīdzinājumu un to izmaksām (18. panta 7. punkts).

10. prasība (saistīta ar SM10): *ACER* uzdevums ir sniegt Komisijai adresētu ieteikumu par priekšlikumu saskaņotai tarifu metodikai (61. panta 5.a punkts).

1.3.3. Paredzamie rezultāti un ietekme

Šie resursi ļaus Komisijai (ENER ĢD un KPC ĢD) un *ACER* veikt uzdevumus, kas nepieciešami ES tiesību aktos paredzēto pilnvaru izpildei atbilstīgi šā priekšlikuma prasībām.

Paredzams, ka priekšlikums stiprinās elektroenerģijas sistēmas rentablu, drošu un digitālu darbību, uzlabojot tiesisko regulējumu attiecībā uz viedajiem elektroenerģijas tīkliem, elektroenerģijas tīkla datu apmaiņu un viedajām uzskaites sistēmām. Ar priekšlikumu saistītie resursi ir paredzēti, lai nodrošinātu šo jauno elementu efektīvu īstenošanu un sniegtu taustāmus ieguvumus regulatīvajām iestādēm, sistēmu operatoriem, tirgus dalībniekiem un elektroenerģijas lietotājiem.

Komisija (ENER ĢD un KPC ĢD)

1. un 2. prasība: paredzams, ka, uzticot Komisijai pienākumus, kas saistīti ar elektroenerģijas tīkla datu apmaiņas noteikumu īstenošanu, tiks izveidots saskaņotāks Savienības mēroga satvars viedo un digitālo tīklu risinājumu ieviešanai. Tam būtu jāatbalsta konsekventāka progresa uzraudzība visās dalībvalstīs, labāka paraugprakses apzināšana un stingrāks pamats regulatīviem stimuliem, kas veicina efektīvu tīkla darbību un attīstību. Jo īpaši paredzams, ka tas veicinās inovatīvu digitālu un uz MI balstītu risinājumu izstrādi, testēšanu un izvēršanu tīkla darbības un optimizācijas vajadzībām, tādējādi uzlabojot tīkla novērojamību, sistēmas efektivitāti un atjaunojamo energoresursu integrāciju, pieprasījumreakciju un nefosilo elastību.

3. prasība: uzdot Komisijai sagatavot un pieņemt īstenošanas aktu par tarifu saskaņotu metodiku, lai atbalstītu saskaņotāku un prognozējamāku satvaru valstu regulējuma īstenošanai. Tam būtu jāsamazina valstu pieeju sadrumstalotība, jāuzlabo juridiskā noteiktība regulatīvajām iestādēm un sistēmu operatoriem, kā arī jāstiprina plašākas sistēmas izmaksu samazināšanas reformas efektivitāte.

4. prasība: paredzams, ka, uzdodot Komisijai sagatavot un pieņemt īstenošanas aktu par viedo tīklu rādītājiem, tiks atbalstīts saskaņotāks un prognozējamāks satvars valstu regulējuma īstenošanai. Tam būtu jāsamazina valstu pieeju sadrumstalotība, jāuzlabo juridiskā noteiktība regulatīvajām iestādēm un sistēmu operatoriem, kā arī jāstiprina plašākas sistēmas izmaksu samazināšanas reformas efektivitāte. Turklāt paredzams, ka kopīgi īstenošanas noteikumi par tīkla datu atkalizmantošanu atbalstīs drošu un sadarbspējīgu inovāciju visā Savienībā, kas nāks par labu elektroenerģijas sistēmu operatoriem un izmantotājiem.

5. prasība: paredzams, ka, uzdodot Komisijai (ENER ĢD) uzraudzīt 18.b panta par viedajām uzskaites sistēmām īstenošanu, tiks atbalstīta viedo uzskaites sistēmu minimālās ieviešanas prasības konsekventāka piemērošana visās dalībvalstīs. Tas ietver uzraudzību attiecībā uz to, kā dalībvalstis ievēro minimālo ieviešanas līmeni, un to, kā tiek piemērots skaidrojums, ka izmaksu un ieguvumu novērtējumus var piemērot tikai minētā minimālā pārklājuma līmeņa pārsniegšanas gadījumā. Tam būtu jāveicina lielāka juridiskā noteiktība, jāuzlabo viedo uzskaites sistēmu ieviešana un jāatbalsta efektīvāka un saskaņotāka sistēma patērētāju dalībai un sistēmas efektivitātei patērētāju, sistēmu operatoru un regulatīvo iestāžu labā.

ACER

6. prasība: paredzams, ka, uzticot *ACER* izstrādāt ieteikumu par viedo tīklu rādītājiem, tiks veicināta saskaņotāka pieeja digitalizācijas un inovācijas novērtēšanai elektroenerģijas tīklos visā Savienībā. Tam būtu jāuzlabo progresa uzraudzība, jāatbalsta viedo un inovatīvo tīkla tehnoloģiju un digitālo risinājumu plašāka izvēršana un jāveicina efektīvāka un modernāka elektroenerģijas infrastruktūras izmantošana pārvades un sadales sistēmu operatoru, regulatīvo iestāžu un tīkla izmantotāju labā.

7. prasība: paredzams, ka, uzdodot *ACER* ziņot par progresu viedo tīklu risinājumu izstrādē un ieviešanā un elektroenerģijas infrastruktūras efektīvā izmantošanā, tiks stiprināta viedo tīklu ieviešanas un infrastruktūras efektivitātes uzraudzība Savienības līmenī. Tam būtu jāatbalsta labāk informēta regulatīvā uzraudzība un jāveicina efektīvāka un modernāka elektroenerģijas infrastruktūras izmantošana pārvades un sadales sistēmu operatoru, regulatīvo iestāžu un tīkla izmantotāju labā.

8. prasība: paredzams, ka, uzdodot *ACER* palīdzēt regulatīvajām iestādēm noteikt snieguma rādītājus, tiks uzlabota regulatīvās uzraudzības pārredzamība, konsekvence un pierādījumu bāze visā Savienībā. Tam būtu jāatbalsta labāk informēti regulatīvie lēmumi un jāstiprina stimuli efektīvai tīkla darbībai un investīcijām regulatīvo iestāžu, sistēmu operatoru un elektroenerģijas lietotāju labā.

9. prasība: paredzams, ka, uzdodot *ACER* veikt un publicēt pārvades sistēmu operatoru efektivitātes salīdzinājumu un to izmaksas, tiks nodrošināta palīdzība pārvades sistēmu operatoru labās prakses un efektivitātes trūkumu apzināšanā. Tam būtu jāstiprina salīdzinošā novērtēšana visā Savienībā un jāatbalsta efektīvāka tīkla darbība un investīciju lēmumu pieņemšana regulatīvo iestāžu, sistēmu operatoru un elektroenerģijas lietotāju labā.

10. prasība: paredzams, ka, uzdodot *ACER* sniegt ieteikumu Komisijai par priekšlikumu saskaņotai tarifu metodikai, tiks veicināta lielāka tarifu noteikšanas pieeju konsekvence un paredzamība visās dalībvalstīs. Tam būtu jāveicina saskaņotāks tiesiskais regulējums, jāsamazina valstu pieeju sadrumstalotība un jāatbalsta skaidrāks un saskaņotāks pamats tīkla tarifu izstrādei regulatīvo iestāžu, sistēmu operatoru un tirgus dalībnieku labā.

1.3.4. Snieguma rādītāji

Skatiet paskaidrojuma rakstu par iniciatīvas virzības un sasniegumu uzraudzību.

1.4. Priekšlikums attiecas uz:

☒ jaunu darbību

☐ jaunu darbību, pamatojoties uz izmēģinājuma projektu / sagatavošanas darbību[1]

☐ esošas darbības pagarināšanu

☐ vienas vai vairāku darbību apvienošanu vai pārorientēšanu uz citu/jaunu darbību

1.5. Priekšlikuma pamatojums

1.5.1. Īstermiņā vai ilgtermiņā izpildāmās vajadzības, tai skaitā detalizēts iniciatīvas īstenošanas norises grafiks

Komisija (ENER ĢD un KPC ĢD)

1. prasība: ENER ĢD uzdevums ir pārraudzīt elektroenerģijas tīkla datu apmaiņas satvara īstenošanu inovācijas nolūkos, tai skaitā koordinēt vispārējo īstenošanas procesu ar *ACER, ENTSO-E*, ES SSO struktūru, PSO, SSO, dalībvalstīm un citām attiecīgajām ieinteresētajām personām un nodrošināt saskaņotību ar plašāku Savienības satvaru (18.a panta 5. punkts). Turklāt Komisijai ir pienākums saņemt, novērtēt un veikt turpmākus pasākumus saistībā ar *ENTSO-E*, ES SSO struktūras un iesaistīto PSO un SSO paziņotajiem elementiem, kas attiecas uz pārvaldību, dalības noteikumiem, tehniskajiem un operatīvajiem pasākumiem, kiberdrošības aizsardzības pasākumiem, aprites cikla kārtību un testēšanas satvariem, trīs mēnešu laikā sniegt Komisijas atzinumu un uzraudzīt, kā minētais atzinums tiek ņemts vērā. Īpaši šim mērķim paredzēti resursi jo sevišķi atbalstītu īstenošanas procesa vispārējo koordināciju ar *ACER, ENTSO-E*, ES SSO struktūru, sistēmu operatoriem, dalībvalstīm un citām ieinteresētajām personām, Komisijas atzinuma sagatavošanu saskaņā ar 18.a panta 5. punktu, turpmāko politisko un juridisko pasākumu īstenošanu, tai skaitā attiecībā uz *ACER* ieteikumiem un datu pārvaldību, kiberdrošību, MI un kritiskās infrastruktūras jautājumiem, un ieinteresēto personu iesaisti, uzraudzību un īstenošanas satvara iespējamos turpmākos atjauninājumus.

Kopīgais pētniecības centrs (KPC) sniedz tehniskas un zinātniskas konsultācijas par brīvprātīgas elektroenerģijas datu drošas apmaiņas sistēmas izstrādi saskaņā ar 18.a panta 5. punktu. Tas ietver pamatnostādņu nodrošināšanu par testēšanas un validēšanas pieejām un kiberdrošības pamatprasībām. Attiecīgā gadījumā KPC varētu palīdzēt formulēt savlaicīgus, politikai būtiskus lietošanas gadījumus, kas saistīti ar elektroenerģijas tīkla plānošanu, darbību un optimizāciju. KPC arī sniegtu tehnisku ieguldījumu īstenošanas aktos saskaņā ar 61. panta 5.b punktu, atbalstot brīvprātīga elektroenerģijas tīkla datu drošas apmaiņas satvara tehnisko novērtējumu saskaņā ar 18.a panta 5. punktu.

[1] Kā paredzēts Finanšu regulas 58. panta 2. punkta a) vai b) apakšpunktā.

2. prasība: pilnvarot Komisiju pieņemt īstenošanas aktus, ar kuriem nosaka vadlīnijas, kas ļauj likumīgi, droši un kontrolēti atkalizmantot elektroenerģijas tīkla datus pētniecības un inovācijas nolūkiem sabiedrības interesēs, atbalstot elektroenerģijas sistēmas darbību un optimizāciju saskaņā ar 18.a pantu (61. panta 5.b punkts). Tas ietver tehnisko un juridisko sagatavošanu, apspriešanos ar ieinteresētajām personām, izstrādi un īstenošanas pēcpasākumus. Šī uzdevuma izpildei nepieciešama ENER ĢD un KPC ĢD apvienota rīcība, kur pēdējais no minētajiem sniedz tehnisku ieguldījumu šo īstenošanas aktu sagatavošanā, tai skaitā attiecībā uz datu modeļiem, ontoloģijām, saskarnēm, sadarbspējas arhitektūrām un tehniskajām specifikācijām. Šie resursi jo īpaši aptvertu īstenošanas aktu sagatavošanu, izstrādi un pieņemšanas vadību saskaņā ar 61. panta 5.a un 5.b punktu, tai skaitā starpdienestu apspriešanos, kā arī apspriešanos ar dalībvalstīm saskaņā ar attiecīgo komiteju procedūru.

3. prasība: Komisija var pieņemt īstenošanas aktu, kurā izklāstītas pamatnostādnes par tarifu saskaņotu metodiku atbilstīgi 18. pantam (61. panta 5.a punktam). Šī uzdevuma veikšanai ir nepieciešamas analītiskās, regulatīvās un koordinācijas iespējas ENER ĢD satvarā. Šie nepieciešamie resursi jo īpaši aptvertu turpmāko politisko un juridisko pasākumu īstenošanu.

4. prasība: Komisija var pieņemt īstenošanas aktu par viedo tīklu rādītājiem saskaņā ar 18.a pantu (61. panta 5.a punkts). Šī uzdevuma veikšanai ir nepieciešamas analītiskās, regulatīvās un koordinācijas iespējas ENER ĢD satvarā. Šie nepieciešamie resursi jo īpaši aptvertu turpmāko politisko un juridisko pasākumu īstenošanu.

5. prasība: netiek uzskatīts par nepieciešamu piešķirt ENER ĢD atsevišķus cilvēkresursus saistībā ar 18.b pantu, ņemot vērā to, ka esošie uzraudzības pasākumi jau aptver viedo uzskaites sistēmu ieviešanas virzību.

ACER

6. prasība: *ACER* ir pienākums ciešā sadarbībā ar pārvades un sadales sistēmu operatoriem un attiecīgajām ieinteresētajām personām sniegt regulatīvajām iestādēm adresētu ieteikumu par viedo tīklu rādītājiem, lai novērtētu viedo un inovatīvo tīkla tehnoloģiju un digitālo risinājumu ieviešanu pārvades un sadales tīklos (18.a panta 2. punkts). Šis ieteikums jāizdod viena gada laikā pēc regulas stāšanās spēkā, un tas ir vienreizējs uzdevums.

7. prasība: *ACER* jāpublicē Savienības līmeņa progresa ziņojums, kurā novērtēta viedo tīklu risinājumu izstrāde un ieviešana un elektroenerģijas infrastruktūras efektīva izmantošana (18.a panta 3. punkts). Šis ziņojums jāpublicē vismaz reizi trijos gados pēc *ACER* ieteikuma par viedo tīklu rādītājiem publicēšanas, un tas ir regulārs uzdevums.

Tādējādi, ņemot vērā 6. un 7. prasību kopā, *ACER* ir nepieciešams papildu personāls, lai vadītu un veiktu ekspertu darbu, tai skaitā sniegtu sākotnējo ieteikumu un nodrošinātu gan PSO, gan SSO regulāru uzraudzību, kā arī lai palīdzētu datu apkopošanā un citu ar šo darbību saistīto administratīvo uzdevumu veikšanā.

8. prasība: *ACER* uzdevums ir palīdzēt regulatīvajām iestādēm noteikt snieguma rādītājus (18. panta 7. punkts).

9. prasība: *ACER* ir uzdots līdz tā mēneša pirmajai dienai, kas pienāk 12 mēnešus pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas, un pēc tam reizi četros gados publicēt ziņojumu par

pārvades sistēmu operatoru efektivitātes salīdzinājumu un to izmaksām (18. panta 7. punkts).

10. prasība: *ACER* uzdevums ir sniegt Komisijai adresētu ieteikumu par priekšlikumu saskaņotai tarifu metodikai (61. panta 5.a punkts).

Attiecībā uz 8., 9. un 10. prasību *ACER* ir nepieciešami papildu personāla resursi horizontālajam atbalstam un resursi pieskaitāmajām izmaksām, kā arī darbības budžets specializētām konsultācijām un izstrādes darbībām.

1.5.2. ES iesaistīšanās pievienotā vērtība (tās pamatā var būt dažādi faktori, piemēram, koordinēšanas radītie ieguvumi, juridiskā noteiktība, lielāka rezultativitāte vai papildināmība). Šā punkta izpratnē "Savienības iesaistīšanās pievienotā vērtība" ir vērtība, kas veidojas Savienības iesaistīšanās rezultātā un kas papildina vērtību, kura veidotos, ja dalībvalstis rīkotos atsevišķi.

Eiropas Savienības līmeņa regulējums enerģijas izmaksu jomā, ieskaitot tīkla maksu, ir efektīvāks nekā atsevišķi valstu pasākumi, jo tas novērš sadrumstalotību. Dalībvalstis vienas pašas nevar veikt nepieciešamās reformas pašreizējā ES regulējuma robežās saskaņā ar Elektroenerģijas regulu. Kopīgs tiesiskais un politiskais regulējums ļauj arī rīkoties vērienīgāk un lietderīgāk izmaksu ziņā.

Priekšlikumā ir noteikta saskaņota ES pieeja bezvadu, viedo un digitālo risinājumu ieviešanai visās elektroenerģijas sistēmās, tai skaitā viedo uzskaites sistēmu minimāla ieviešana, lielāka patērētāju līdzdalība, *ACER* nodrošināti viedo tīklu rādītāji un sadarbspējīga tīkla datu apmaiņa.

Ierosinātie pasākumi ir samērīgi, jo to satvarā tiek ieviesti tikai tie pasākumi, kas nepieciešami, lai uzlabotu tīkla efektivitāti, pārredzamību un elektrifikācijas stimulus, nenosakot obligātu vienotu tehnoloģisko modeli vai neuzliekot pārmērīgu administratīvo slogu. Tā kā ar iniciatīvu galvenokārt tiek papildināti un pielāgoti spēkā esošo ES tiesību aktu noteikumi, piemērotākais juridiskais instruments ir grozījumu akts.

1.5.3. Līdzīgas līdzšinējās pieredzes rezultātā gūtās atziņas

Pašreizējā elektroenerģijas tirgus regulējuma īstenošanā gūtā pieredze liecina, ka, lai panāktu elektrifikācijas pieaugumu, atjaunīgo energoresursu ātru apguvi un elektroenerģijas sistēmas plašāku digitalizācijai, ir nepieciešama uz sistēmu orientētāka un efektīvāka pieeja elektroenerģijas tīklu darbībai un izmantošanai. Esošais tiesiskais regulējums ne vienmēr ir nodrošinājis pietiekami spēcīgus stimulus tīkla efektīvai izmantošanai, elastībai, savlaicīgai piekļuvei tīklam vai viedo un digitālo risinājumu ieviešanai.

Nesenās politikas iniciatīvās, tai skaitā Lētākas enerģijas rīcības plānā, Eiropas elektrotīklu paketē un *AccelerateEU*, arī tika uzsvērta nepieciešamība pēc saskaņotākas pieejas regulatīvajiem komponentiem, kas ietekmē elektroenerģijas izmaksas, tai skaitā tīkla maksai un nodokļiem, lai atbalstītu elektrifikācijas, pieejamības cenas ziņā un konkurētspējas mērķu īstenošanu.

Turklāt iepriekšējā pieredze, kas gūta, īstenojot Savienības elektroenerģijas tirgus tiesību aktus, liecina, ka arvien tehniskākam un datu ietilpīgākam tiesiskajam regulējumam ir vajadzīgas pienācīgas tehniskās, regulatīvās un uzraudzības iespējas Savienības līmenī, tai skaitā *ACER* un Komisijas satvarā.

1.5.4. Saderība ar daudzgadu finanšu shēmu un iespējamā sinerģija ar citiem atbilstošiem instrumentiem

Priekšlikums atbilst mērķiem, kas detalizēti izklāstīti iniciatīvā *AccelerateEU* un tīras rūpniecības kursā.

Priekšlikuma mērķi aizsargāt patērētājus, uzlabot ES rūpniecības konkurētspēju un veicināt investīcijas atjaunīgajos energoresursos un mazoglekļa risinājumos arī pilnībā atbilst Eiropas zaļā kursa un tīras rūpniecības kursa satvaram, kā arī saskan ar pašreizējām iniciatīvām un papildina tās. Tā ir atbilde uz jautājumiem, kas tika apzināti Komisijas Lētākas enerģijas rīcības plānā 2025. gada februārī, proti, ka augstās enerģijas izmaksas apdraud Eiropas uzņēmumu konkurētspēju un rada ievērojamu slogu patērētājiem. Tāpēc ir ļoti svarīgi nodrošināt energosistēmas efektīvu izmantošanu, ko atbalsta ar atbilstošu nodokļu struktūru, lai elektroenerģijas lietotāji varētu gūt labumu no prognozējamākām un zemākām enerģijas izmaksām.

Ierosinātā iniciatīva ir cieši saistīta un papildina tiesību aktu priekšlikumus, kas izvirzīti Elektrotīklu paketē, kura ir viens no galvenajiem rezultātiem saskaņā ar tīras rūpniecības kursu un Lētākas enerģijas rīcības plānu, un ir daļa no Komisijas 2025. gada darba programmas.

Komisijas priekšlikumā par jauno daudzgadu finanšu shēmu (DFS) 2028.–2034. gadam ir uzsvērta "patiesas enerģētikas savienības un labi integrētu ES infrastruktūras tīklu būtiskā nozīme", un tas atspoguļojas ievērojami palielinātajā budžetā, kas ierosināts Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentam (EISI) enerģētikas jomā.

1.5.5. Dažādo pieejamo finansēšanas iespēju, tai skaitā pārdales iespējas, novērtējums

Pilnslodzes ekvivalenti (*FTE*) ir nepieciešami papildu uzdevumiem, ko veic *ACER,* savukārt esošo uzdevumu apjoms tuvākajā nākotnē nesamazināsies.

Ciktāl juridiski iespējams, *ACER* vajadzībām pieprasītie papildu *FTE* tiks finansēti no attiecīgā programmas finansējuma tajā pašā DFS kategorijā, balstoties uz panākto vienošanos par DFS 2028.–2034. gadam.

1.6. Priekšlikuma un finansiālās ietekmes ilgums

☐ **ierobežots ilgums**

☐ spēkā no [DD.MM.]GGGG. līdz [DD.MM.]GGGG.

☐ finansiālā ietekme uz saistību apropriācijām – no GGGG. līdz GGGG. gadam, uz maksājumu apropriācijām – no GGGG. līdz GGGG. gadam

☒ **beztermiņa**

Īstenošana ar uzsākšanas periodu no GGGG. līdz GGGG. gadam,

pēc kura turpinās normāla darbība.

1.7. Plānotās budžeta izpildes metodes

☒ Komisijas īstenota **tieša pārvaldība**:

☒ ko veic tās struktūrvienības, tai skaitā personāls Savienības delegācijās

☐ ko veic izpildaģentūras

☐ **Dalīta pārvaldība** kopā ar dalībvalstīm

☒ **Netieša pārvaldība**, kurā budžeta izpildes uzdevumi uzticēti:

☐ trešām valstīm vai to izraudzītām struktūrām

☐ starptautiskām organizācijām un to aģentūrām (precizēt)

☐ Eiropas Investīciju bankai un Eiropas Investīciju fondam

☒ Finanšu regulas 70. un 71. pantā minētajām struktūrām

☐ publisko tiesību subjektiem

☐ privāttiesību subjektiem, kas veic sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju uzdevumus, ciktāl tiem ir pienācīgas finanšu garantijas

☐ dalībvalstu privāttiesību subjektiem, kuriem ir uzticēta publiskā un privātā sektora partnerības īstenošana un ir pienācīgas finanšu garantijas

☐ struktūrām vai personām, kurām saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību V sadaļu uzticēts īstenot konkrētas KĀDP darbības un kuras ir noteiktas attiecīgajā pamataktā

☐ struktūrām, kas ir iedibinātas kādā dalībvalstī un ko reglamentē kādas dalībvalsts privāttiesības vai Savienības tiesību akti, un kas ir tādas, kurām saskaņā ar nozaru noteikumiem var uzticēt Savienības līdzekļu vai budžeta garantiju īstenošanu, ciktāl šādas struktūras ir publisko tiesību subjektu vai tādu privāttiesību subjektu kontrolē, kas veic sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju uzdevumus, un ciktāl tām ir kontrolējošo subjektu sniegtas pienācīgas finanšu garantijas solidāras atbildības veidā vai līdzvērtīgas finanšu garantijas, kurām attiecībā uz katru pasākumu var tikt noteikts maksimums, kas atbilst Savienības atbalsta maksimālajai summai

Piezīmes

Neattiecas.

2. PĀRVALDĪBAS PASĀKUMI

2.1. Uzraudzības un ziņošanas noteikumi

Saskaņā ar savu finanšu regulējumu *ACER* plānošanas dokumenta kontekstā ir jānodrošina gada darba programma, iekļaujot informāciju gan par finanšu resursiem, gan cilvēkresursiem katrai veiktajai darbībai.

ACER katru mēnesi ziņo ENER ĢD par budžeta izpildi, cita starpā par saistībām un maksājumiem atbilstīgi budžeta sadaļām, kā arī par brīvo darbvietu rādītājiem atbilstīgi personāla veidam.

Turklāt ENER ĢD ir tieši pārstāvēts *ACER* pārvaldības struktūrās. Ar savu pārstāvju starpniecību Administratīvajā valdē ENER ĢD katrā tās sanāksmē gada laikā tiks informēts par budžeta izlietojumu un štatu sarakstu.

Visbeidzot, arī saskaņā ar finanšu noteikumiem uz *ACER* attiecas ikgadējas prasības ziņot par darbībām un resursu izlietojumu, izmantojot Administratīvo valdi un tās gada darbības pārskatu.

ENER ĢD un KPC ĢD tieši īstenotie uzdevumi, tai skaitā ziņošana par rezultātiem, izmantojot ENER ĢD un KPC ĢD gada darbības pārskatu, attiecīgā gadījumā ar KPC atbalstu, tiks veikti saskaņā ar ikgadējo plānošanas un uzraudzības ciklu, kas ieviests Komisijā un izpildaģentūrās.

2.2. Pārvaldības un kontroles sistēmas

2.2.1. Ierosināto budžeta izpildes metožu, finansējuma apgūšanas mehānismu, maksāšanas kārtības un kontroles stratēģijas pamatojums

Attiecībā uz prasībām, kas ietilpst Komisijas darbības jomā, šos uzdevumus galvenokārt veiks ENER ĢD ar KPC zinātnisko un tehnisko atbalstu. Atkarībā no īstenošanas vajadzībām dažas atbalsta darbības var veikt, izmantojot publisko iepirkumu, tai skaitā ekspertu pētījumus, tehnisko atbalstu, darbseminārus, prototipu izstrādi vai validēšanas uzdevumus. Šādos gadījumos iepirkums tiktu īstenots, izmantojot tiešu pārvaldību, pilnīgā saskaņā ar Finanšu regulu. Šo izdevumu kontroles stratēģija atbilstu Komisijas standarta *ex ante* un *ex post* juridiskajām, finanšu un darbības pārbaudēm.

Attiecībā uz prasībām, kas ietilpst *ACER* darbības jomā, aģentūra ir vispiemērotākā iestāde, lai veiktu uzdevumus, kas saistīti ar ieteikumu un Savienības līmeņa progresa ziņojumu sagatavošanu par viedo tīklu rādītājiem. Lai gan *ACER* būs jāiegūst jaunas speciālās zināšanas, tomēr izmaksu ziņā lietderīgāk ir šajā priekšlikumā paredzētos jaunos uzdevumus piešķirt tādai aģentūrai, kas jau veic līdzīgus uzdevumus.

2.2.2. Informācija par apzinātajiem riskiem un risku mazināšanai izveidoto iekšējās kontroles sistēmu

Enerģētikas ĢD

Elementi, kurus tieši pārvalda ENER ĢD, var būt pakļauti parastajiem riskiem, kas ietekmē publiskā iepirkuma procedūras. Šie riski tiek uzskatīti par zemiem attiecībā uz izdevumu likumību un pareizību. Korporatīvā un ģenerāldirektorāta līmenī ir ieviestas pienācīgas un efektīvas kontroles. Attiecībā uz sniegumu galvenais risks ir nepareizas aplēses par darba slodzi, ko rada šis priekšlikums, ņemot vērā to, ka ar to

tiek ieviesti jauni uzdevumi. Šis risks ir jāpieņem, jo, kā liecina pieredze, ja sākotnējā priekšlikumā nav iekļautas papildu resursu vajadzības, vēlāk šo situāciju ir ļoti grūti labot.

Kopīgā pētniecības centra ĢD

Savu zinātnisko darbību riska novērtēšanas procesa satvarā KPC apzina iespējamos riskus, izvērtē to līmeni un plāno nepieciešamos riska mazināšanas pasākumus, kā arī apzina esošos kontroles pasākumus. Galvenais apzinātais risks attiecas uz a) ar šo priekšlikumu saistīto jauno uzdevumu darba slodzes aplēsi (dažu uzdevumu darba slodze var būt novērtēta par zemu), b) nepietiekamu datu daudzumu vai kvalitāti, lai atbalstītu dažādos jaunos uzdevumus. Attiecībā uz a) apakšpunktu jāpieņem risks, bet ietekmes mīkstināšanas pasākumi ietver rūpīgu personāla plānošanu visā darbību īstenošanas laikā, lai nodrošinātu atbilstošas speciālās zināšanas. Attiecībā uz b) apakšpunktu darbības ietver agrīnu dalību datu vākšanas procesu izstrādē un strukturēšanā, kā arī to iespējamo šķēršļu agrīnu apzināšanu katrā uzdevumā, kam nepieciešamas intensīvas darbības ar datiem, lai piekļūtu interesējošiem datiem, un agrīnu saziņu ar ENER ĢD un attiecīgajām ieinteresētajām personām, lai aktualizētu jautājumu par datu pieejamību.

ACER

Attiecībā uz jauniem *ACER* uzdevumiem, tas, ka priekšlikumā ir iekļauti vairāki jauni uzdevumi, mazina šo risku, jo, kaut arī dažu turpmāko uzdevumu darba slodze var būt novērtēta par zemu, citu darba slodze var būt pārvērtēta, nodrošinot iespējas turpmākai pārdalei.

2.2.3. Kontroles izmaksu lietderības (kontroles izmaksu attiecība pret attiecīgo pārvaldīto līdzekļu vērtību) aplēse un pamatojums un gaidāmā kļūdu riska līmeņa novērtējums (maksājumu izdarīšanas brīdī un slēgšanas brīdī)

Enerģētikas ĢD un Kopīgā pētniecības centra ĢD

ENER ĢD uzticētie uzdevumi tiks īstenoti, ievērojot jau esošo kontroles sistēmu, un paredzams, ka kontroles izmaksu attiecība saglabāsies stabila (5–6 % no līdzekļiem, kas pārvaldīti, pamatojoties uz nesen veiktajiem pasākumiem).

ACER

Gaidāms, ka papildu uzdevumu iekļaušana pašreizējā *ACER* pilnvarā neradīs īpašus papildu kontroles pasākumus aģentūras līmenī, tāpēc kontroles izmaksu attiecība *ACER* pret pārvaldīto līdzekļu vērtību paliks nemainīga.

2.3. Krāpšanas un pārkāpumu novēršanas pasākumi

Enerģētikas ĢD

ENER ĢD 2020. gadā pieņēma pārskatītu krāpšanas apkarošanas stratēģiju un 2023. gadā – pārskatītu rīcības plānu 2023.–2025. gadam. ENER ĢD pašlaik pārskata savu krāpšanas apkarošanas stratēģiju 2026.–2028. gadam saskaņā ar *OLAF* metodiku. ENER ĢD krāpšanas apkarošanas stratēģiju pamatā ir Komisijas stratēģija krāpšanas apkarošanai, īpašs riska novērtējums, kas veikts iekšēji, lai noteiktu pret krāpšanu visneaizsargātākās jomas, un jau ieviestie kontroles pasākumi un darbības, kas vajadzīgas, lai uzlabotu ENER ĢD spēju nepieļaut, atklāt un novērst krāpšanas gadījumus.

KPC ĢD

Kopīgā pētniecības centra (KPC) krāpšanas apkarošanas stratēģija kopā ar tai pievienoto rīcības plānu tika pieņemta 2020. gadā un grozīta 2024. gadā, lai pārskatītu un atjauninātu plānu 2025.–2027. gada periodam. Atjauninātajā plānā ir iekļautas trīs jaunas darbības: 2025. gada pirmajā pusē sāktā izpratnes veicināšanas kampaņa, kurā galvenā uzmanība pievērsta Komisijas ētikas jautājumiem un krāpšanas apkarošanas pasākumiem, sniedzot attiecīgus piemērus, kas pielāgoti KPC zinātniskajam personālam; paplašināta apmācības programma, kas ietver tematiskas sesijas par tādiem tematiem kā, piemēram, interešu konflikts, autorība, MI izmantošana, trauksmes celšana un ziņošanas kanāli; atjauninātas *Sharepoint* lapas, kas veltītas ētikas jautājumiem un krāpšanas apkarošanas pasākumiem. Šīs jaunās darbības papildina pašreizējos centienus saskaņā ar 2021.–2024. gada rīcības plānu un KPC dalību Komisijas Krāpšanas apkarošanas stratēģijas rīcības plānā. KPC augstu vērtē sadarbību ar Eiropas Biroju krāpšanas apkarošanai (*OLAF*), iekšējās kontroles komandu un citām ieinteresētajām personām mūsu kopīgajos centienos apkarot krāpšanu.

ACER

Eiropas Savienības Energoregulatoru sadarbības aģentūra (*ACER*) piemēro decentralizēto ES aģentūru krāpšanas apkarošanas principus saskaņā ar Komisijas pieeju un *OLAF* 2024. gada pamatnostādnēm decentralizētajām aģentūrām un kopuzņēmumiem. Aģentūra 2024. gada decembrī pieņēma jaunu krāpšanas apkarošanas stratēģiju, ar ko atceļ *ACER* Administratīvās valdes Lēmumu 15/2021. Jaunās stratēģijas, kas aptver laikposmu no 2025. līdz 2027. gadam, pamatā ir šādi stratēģiskie mērķi: optimizēt esošos krāpšanas novēršanas pasākumus, uzlabot esošo atklāšanas sistēmu darba savlaicīgumu un precizitāti, stiprināt izmeklēšanas protokolus un optimizēt korektīvos pasākumus ātrai līdzekļu atgūšanai.

3. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS APLĒSTĀ FINANSIĀLĀ IETEKME

3.1. Attiecīgās daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorijas un budžeta izdevumu pozīcijas

- Esošās budžeta pozīcijas

Sarindotas pa daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorijām un budžeta pozīcijām

Daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorija	Budžeta pozīcija	Izdevumu veids	Iemaksas			
	Numurs	Dif./nedif. [1]	no EBTA valstīm[2]	no kandidātvalstīm un potenciālajām kandidātvalstīm[3]	no citām trešām valstīm	citi piešķirtie ieņēmumi
1	02.10.03 Eiropas Savienības Energoregulatoru sadarbības aģentūra (*ACER*)	Dif.	JĀ	NĒ	NĒ	NĒ

[1] Dif. = diferencētās apropriācijas, nedif. = nediferencētās apropriācijas.
[2] EBTA: Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācija.
[3] Kandidātvalstis un attiecīgā gadījumā potenciālās kandidātvalstis no Rietumbalkāniem.

3.2. Priekšlikuma aplēstā finansiālā ietekme uz apropriācijām

3.2.1. Kopsavilkums par aplēsto ietekmi uz darbības apropriācijām

☐ Priekšlikumam/iniciatīvai nav vajadzīgas darbības apropriācijas.

☒ Priekšlikumam/iniciatīvai ir vajadzīgas šādas darbības apropriācijas, kā skaidrots tālāk.

3.2.1.1. Apropriācijas no apstiprinātā budžeta

Miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorija		Numurs	1					
ĢD: KPC			Gads **2024**	Gads **2025**	Gads **2026**	Gads **2027**	**KOPĀ, DFS 2021.–2027. GADAM**	**KOPĀ, DFS 2028.–2034. GADAM**
Darbības apropriācijas								
Budžeta pozīcija	Saistības	(1a)					**0,000**	
	Maksājumi	(2a)					**0,000**	
Budžeta pozīcija	Saistības	(1b)					**0,000**	
	Maksājumi	(2b)					**0,000**	
Administratīvās apropriācijas, kas tiek finansētas no konkrētu programmu piešķīrumiem								
Budžeta pozīcija 01 01 01 – pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropai" atbalsta izdevumi		(3)				**0,255**	**0,255**	**1,782**
KOPĀ apropriācijas KPC ĢD apropriācijas	Saistības	=1a+1b+3	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,255**	**0,255**	**1,782**
	Maksājumi	=2a+2b+3	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,255**	**0,255**	**1,782**

Apropriācijas, kas apzinātas kā nepieciešamas pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" (Tiešā pētniecība) atbalsta pozīcijā, tiks pārgrupētas no Kopīgajam pētniecības centram (KPC) piešķirtā programmas finansējuma, un tās neveido papildu pieprasījumu pašreizējā apropriāciju līmenī, kas pieprasīts 2027. gada budžeta projekta kontekstā.

Miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

ACER	Gads **2024**	Gads **2025**	Gads **2026**	Gads **2027**	**KOPĀ, DFS 2021.–2027. GADA**	**KOPĀ, DFS 2028.–2034. GADA**

					M	**M**
Budžeta pozīcija: 02.10.03 / ES budžeta iemaksa aģentūrai				0,391	**0,391**	**10,039**[1]

Apropriācijas / ES budžeta iemaksu aģentūrai kompensēs samazināts finansējums programmai "Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments" – enerģija / budžeta pozīcija: 02.03.01 / 2027. gadā.

Apropriāciju summa, kas aģentūrai piešķirama nākamajā DFS, ir indikatīva un atkarīga no vienošanās par DFS. Tā būtu jāiekļauj aģentūras subsīdijā, ņemot vērā ar šo priekšlikumu piešķirto uzdevumu pastāvīgo raksturu, un attiecīgā gadījumā tā tiks kompensēta, līdzvērtīgi samazinot attiecīgo programmas finansējumu tajā pašā DFS izdevumu kategorijā. Ja ir nepieciešams kompensējošs samazinājums, iespējams, būs arī jāpārskata aģentūrai piešķirtie resursi ikgadējās budžeta procedūras satvarā.

			Gads **2024**	Gads **2025**	Gads **2026**	Gads **2027**	**KOPĀ, DFS 2021.–2027. GADAM**	**KOPĀ, DFS 2028.–2034. GADAM**
KOPĀ darbības apropriācijas (ieskaitot iemaksu decentralizētajai aģentūrai)	Saistības	(4)	0,000	0,000	0,000	0,391	**0,391**	**10,039**
	Maksājumi	(5)	0,000	0,000	0,000	0,391	**0,391**	**10,039**
KOPĀ administratīvās apropriācijas, kas tiek finansētas no konkrētu programmu piešķīrumiem		(6)	0,000	0,000	0,000	0,255	**0,255**	**1,782**
KOPĀ apropriācijas 1. IZDEVUMU KATEGORIJĀ	Saistības	=4+6	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,645**	**0,645**	**11,821**
daudzgadu finanšu shēmā	Maksājumi	=5+6	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,645**	**0,645**	**11,821**

			Gads **2024**	Gads **2025**	Gads **2026**	Gads **2027**	**KOPĀ, DFS 2021.–2027. GADAM**	**KOPĀ, DFS 2028.–2034. GADAM**
• KOPĀ darbības apropriācijas (visas darbības izdevumu kategorijas)	Saistības	(4)	0,000	0,000	0,000	0,391	**0,391**	**10,039**
	Maksājumi	(5)	0,000	0,000	0,000	0,391	**0,391**	**10,039**

[1] Šajā skaitlī ir ņemta vērā kumulatīvā ikgadējā indeksācija 2 % apmērā.

• KOPĀ administratīvās apropriācijas, kas tiek finansētas no konkrētu programmu piešķīrumiem (visas darbības izdevumu kategorijas)		(6)	0,000	0,000	0,000	0,255	**0,255**	**1,782**
KOPĀ apropriācijas 1.–6. izdevumu kategorijā	Saistības	=4+6	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,645**	**0,391**	**11,821**
daudzgadu finanšu shēmā (atsauces summa)	Maksājumi	=5+6	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,645**	**0,391**	**11,821**

Daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorija	**7**	"Administratīvie izdevumi"

ĢD: ENER			Gads **2024**	Gads **2025**	Gads **2026**	Gads **2027**	**KOPĀ, DFS 2021.– 2027. GADAM**	**KOPĀ, DFS 2028.– 2034. GADAM**
• Cilvēkresursi			0,000	0,000	0,000	0,404	**0,404**	**2,828**
• Citi administratīvie izdevumi			0,000	0,000	0,000	0,018	**0,018**	**0,126**
KOPĀ ENER ĢD			**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,422**	**0,422**	**2,954**
KOPĀ apropriācijas daudzgadu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJĀ		(Saistību summa = maksājumu summa)	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,422**	**0,422**	**2,954**

Miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

		Gads **2024**	Gads **2025**	Gads **2026**	Gads **2027**	**KOPĀ, DFS 2021.– 2027. GADAM**	**KOPĀ, DFS 2028.– 2034. GADAM**
KOPĀ apropriācijas 1.–7. IZDEVUMU KATEGORIJĀ	Saistības	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**1,067**	**1,067**	**14,775**
daudzgadu finanšu shēmā	Maksājumi	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**1,067**	**1,067**	**14,775**

3.2.2. Aplēstais iznākums, ko dos finansējums no darbības apropriācijām

Saistību apropriācijas miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Norādīt mērķus un iznākumus ⇩			Gads **2024**		Gads **2025**		Gads **2026**		Gads **2027**		Norādīt tik gadu, cik nepieciešams ietekmes ilguma atspoguļošanai (sk. 1.6. punktu)						**KOPĀ**	
	IZNĀKUMI																	
	Veids[2]	Vidējais izmaksas	Nav	Izmaksas	Nav	Izmaksas	Nav	Izmaksas	Nav	Izmaksas	Nav	Izmaksas	Nav	Izmaksas	Nav	Izmaksas	Kopējais daudzums	Kopējās izmaksas
SPECIFISKAIS MĒRĶIS Nr. 1[3]…																		
- Iznākums																		
- Iznākums																		
- Iznākums																		
Starpsumma – specifiskais mērķis Nr. 1																		
SPECIFISKAIS MĒRĶIS Nr. 2 …																		
- Iznākums																		
Starpsumma – specifiskais mērķis Nr. 2																		
KOPSUMMAS																		

[2] Iznākumi ir attiecīgie produkti vai pakalpojumi (piemēram, finansēto studentu apmaiņu skaits, uzbūvēto ceļu garums kilometros utt.).

[3] Kā aprakstīts 1.3.2. punktā "Specifiskie mērķi".

3.2.3. Kopsavilkums par aplēsto ietekmi uz administratīvajām apropriācijām

☐ Priekšlikumam/iniciatīvai nav vajadzīgas administratīvās apropriācijas.

☒ Priekšlikumam/iniciatīvai ir vajadzīgas administratīvās apropriācijas, kā skaidrots tālāk.

3.2.3.1. Apropriācijas no apstiprinātā budžeta

APSTIPRINĀTĀS APROPRIĀCIJAS	Gads 2024	Gads 2025	Gads 2026	Gads 2027	KOPĀ 2021.–2027. GADĀ	KOPĀ, DFS 2028.–2034. GADAM
7. IZDEVUMU KATEGORIJA						
Cilvēkresursi	0,000	0,000	0,000	0,404	**0,404**	2,828
Citi administratīvie izdevumi	0,000	0,000	0,000	0,018	**0,018**	0,126
Starpsumma – 7. IZDEVUMU KATEGORIJA	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,422**	**0,422**	**2,954**
Ārpus 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS						
Cilvēkresursi	0,000	0,000	0,000	0,255	**0,255**	1,782
Pārējie administratīvie izdevumi	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	0,000
Starpsumma – ārpus 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,255**	**0,255**	**1,782**
KOPĀ	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,677**	**0,677**	**4,736**

Vajadzīgās cilvēkresursu un citu administratīvo izdevumu apropriācijas 2027. gadā tiks nodrošinātas no ĢD apropriācijām, kas jau ir piešķirtas darbības pārvaldībai un/vai ir pārdalītas attiecīgajā ĢD, vajadzības gadījumā izmantojot arī vadošajam ĢD gada budžeta sadales procedūrā piešķirtos papildu resursus un ņemot vērā budžeta ierobežojumus.

Aplēstā ietekme uz izdevumiem un personālu 2028. gadam un pēc tam ir pievienota tikai ilustratīvā nolūkā un neskar nākamo daudzgadu finanšu shēmu. Finansējuma avots un Savienības finanšu saistību tvērums laikposmā pēc 2027. gada joprojām ir atkarīgs no iznākuma iestāžu sarunās par DFS 2028.–2034. gadam, un pēc tam to nosaka, izmantojot ikgadējo budžeta procedūru. Sākot ar 2028. gadu, visas apropriācijas un personāla resursi ir indikatīvi.

3.2.4. Aplēstās cilvēkresursu vajadzības

☐ Priekšlikumam/iniciatīvai nav vajadzīgi cilvēkresursi.

☒ Priekšlikumam/iniciatīvai ir vajadzīgi cilvēkresursi, kā skaidrots tālāk.

3.2.4.1. Finansētas no apstiprinātā budžeta

Aplēse izsakāma pilnslodzes ekvivalenta vienībās

APSTIPRINĀTĀS APROPRIĀCIJAS		Gads 2024	Gads 2025	Gads 2026	Gads 2027	Pēc 2027. gada
• Štatu sarakstā ietvertās amata vietas (ierēdņi un pagaidu darbinieki)						
20 01 02 01 (Galvenais birojs un Komisijas pārstāvniecības)		0	0	0	1	1
20 01 02 03 (Savienības delegācijas)		0	0	0	0	0
01 01 01 01 (Netiešā pētniecība)		0	0	0	0	0
01 01 01 11 (Tiešā pētniecība)		0	0	0	0,5	0,5
Citas budžeta pozīcijas (norādīt)		0	0	0	0	0
• Ārštata darbinieki (pilnslodzes ekvivalenta vienībās)						
20 02 01 (*AC, END*, ko finansē no vispārīgajām apropriācijām)		0	0	0	2	2
20 02 03 (*AC, AL, END* un *JPD* Savienības delegācijās)		0	0	0	0	0
Administratīvā atbalsta pozīcija	- galvenajā birojā	0	0	0	0	0
[XX.01.YY.YY]	- ES delegācijās	0	0	0	0	0
01 01 01 02 (*AC, END* – netiešā pētniecība)		0	0	0	0	0
01 01 01 12 (*AC, END* – tiešā pētniecība)		0	0	0	1,5	1,5
Citas budžeta pozīcijas (norādīt) – 7. izdevumu kategorija		0	0	0	0	0
Citas budžeta pozīcijas (norādīt) – ārpus 7. izdevumu kategorijas		0	0	0	0	0
KOPĀ		**0**	**0**	**0**	**5**	**5**

	Pašreizējais Komisijas dienestos pieejamais personāls	**Papildu personāls***		
		Tiks finansēts no 7. izdevumu kategorijas vai pētniecības	**Tiks finansēts no BA pozīcijas**	**Tiks finansēts no maksām**
Štatu sarakstā ietvertās amata vietas	1 ENER ĢD 0,5 *AD* KPC ĢD		Neattiecas	
Ārštata darbinieki (*CA, SNE, INT*)	2 *CA* ENER ĢD 1,5 *CA* KPC ĢD			

Aplēstā ietekme uz izdevumiem un personālu 2028. gadam un pēc tam ir pievienota tikai ilustratīvā nolūkā un neskar nākamo daudzgadu finanšu shēmu. Finansējuma avots un Savienības finanšu saistību tvērums laikposmā pēc 2027. gada joprojām ir atkarīgs no iznākuma iestāžu sarunās par DFS 2028.–2034. gadam, un pēc tam to nosaka, izmantojot ikgadējo budžeta procedūru. Sākot ar 2028. gadu, visas apropriācijas un personāla resursi ir indikatīvi.

Veicamo uzdevumu apraksts:

Ierēdņi un pagaidu darbinieki	Ieviešot noteikumus par tīkla maksu, viedo tīklu rādītājiem, elektroenerģijas tīkla datu apmaiņu un elektroenerģijas tīkla datu atkalizmantošanu pētniecības un inovācijas vajadzībām, Komisijai tiek ieviests jaunu uzdevumu kopums, kam vajadzīgi resursi, lai nodrošinātu efektīvu un savlaicīgu īstenošanu. Šie uzdevumi ir transversāli un apvieno enerģētikas regulējumu, digitālo politiku, datu pārvaldību, kiberdrošību un inovācijas atbalstu, un tiem ir nepieciešama ilgstoša mijiedarbība ar plašu dalībnieku loku gan Savienības, gan valstu līmenī. ENER ĢD Lai nodrošinātu saskaņā ar 18.a pantu izveidotā jaunā regulējuma ilgtermiņa pārvaldību, koordināciju un regulatīvo uzraudzību, ir nepieciešams piešķirt ENER ĢD **1 pastāvīga ierēdņa (*AD*) pilnslodzes ekvivalentu**. Tas ietver elektroenerģijas tīkla datu apmaiņas satvara īstenošanas vadību, saskaņotības nodrošināšanu ar plašāku Savienības tiesisko regulējumu (tai skaitā Datu aktu, MI aktu un kiberdrošības tiesību aktiem), koordināciju ar *ACER, ENTSO-E*, ES SSO struktūru un dalībvalstīm un turpmāku pasākumu pārraudzību saistībā ar Komisijas atzinumu par koordinēto kārtību. Šie resursi būtu saistīti ar 1. prasību un jo īpaši aptvertu tālāk aprakstīto. Procesa vadība un regulatīvā koordinācija - Koordinēt vispārējo īstenošanas procesu ar *ACER*, *ENTSO-E*, ES SSO struktūru, PSO, SSO, dalībvalstīm un citām attiecīgajām ieinteresētajām personām. - Pārvaldīt Komisijas atzinuma sagatavošanu par koordinēto kārtību, kas paziņota saskaņā ar 18.a panta 5. punktu, tai skaitā pārvaldības, dalības, tehnisko, darbības, pārredzamības un kiberdrošības elementu novērtēšanu. - Nodrošināt iniciatīvas saskaņotību ar plašāku Savienības elektroenerģijas tirgu, digitalizācijas, kiberdrošības, datu aizsardzības, MI un rūpniecības politikas satvaru. Politika un turpmākie juridiskie pasākumi - Novērtēt *ACER* ieteikumu un progresa ziņojumu par viedo tīklu rādītājiem regulatīvo ietekmi. - Sekot līdzi tam, kā tiek īstenots brīvprātīgais elektroenerģijas tīkla datu apmaiņas satvars, tai skaitā tam, kā tiek ņemts vērā Komisijas atzinums. - Koordinēt darbību ar attiecīgajiem Komisijas dienestiem, jo īpaši jautājumos, kas saistīti ar datu pārvaldību, kiberdrošību, MI un kritisko infrastruktūru. Ieinteresēto personu iesaiste un uzraudzība - Organizēt sanāksmes, ekspertu darbseminārus un mērķorientētas apspriešanās ar PSO, SSO, *ENTSO-E*, ES SSO struktūru, *ACER*, nozari, pētniecības dalībniekiem un citām ieinteresētajām personām un veic turpmākus pasākumus. - Uzraudzīt īstenošanas progresu un vajadzības gadījumā

	atbalstīt īstenošanas satvara turpmāku atjauninā̄šanu. Šiem uzdevumiem ir strukturāls un ilgtermiņa raksturs, jo tie ir saistīti ar elektroenerģijas tīklu digitalizācijas pastāvīgu uzraudzību, attīstību un pārvaldību Savienības līmenī. Tie pārsniedz pašreizējo ENER ĢD darbību tvērumu, kas neietver Savienības līmeņa tīkla datu apmaiņas un inovācijas satvara darbības pārraudzību. Šie uzdevumi ietvertu arī ierobežotus īstenošanas turpmākos pasākumus saistībā ar 18.b pantu par viedajām uzskaites sistēmām. KPC ĢD KPC ĢD ir veicis detalizētu novērtējumu par tehnisko un zinātnisko atbalstu, kas nepieciešams priekšlikuma īstenošanai, kā arī pārskatījis iekšējās pārdales iespēju. Ņemot vērā, ka pastāv zināma sinerģija ar pašreizējām darbībām energosistēmas digitalizācijas un kiberdrošības jomā, šīs papildu darbības īsteno, izmantojot **0,5 *AD* pilnslodzes ekvivalentus, kas pārgrupēti no iekšējiem resursiem** un kas tiks atvēlēti īstenošanas aktu izstrādes atbalstam. Tā satvarā tiek sniegts tehnisks ieguldījums īstenošanas aktu sagatavošanā saskaņā ar 61. panta 5.b punktu, tai skaitā attiecībā uz datu modeļiem, ontoloģijām, saskarnēm, sadarbspējas arhitektūrām un tehniskajām specifikācijām.
Ārštata darbinieki	ENER ĢD Lai atbalstītu **īstenošanas aktu** sagatavošanu, izstrādi un pieņemšanu saskaņā ar 61. pantu (tarifu metodika, viedo tīklu rādītāji un datu atkalizmantošana), ir nepieciešami **2 pagaidu līgumdarbinieku (*Contract Agent, CA*) pilnslodzes ekvivalenti**, un tiek ņemtas vērā tālāk norādītās prasības. - 2. prasība: pilnvarot Komisiju pieņemt īstenošanas aktus, ar kuriem nosaka vadlīnijas, kas ļauj likumīgi, droši un kontrolēti atkalizmantot elektroenerģijas tīkla datus pētniecības un inovācijas nolūkiem sabiedrības interesēs, atbalstot elektroenerģijas sistēmas darbību un optimizāciju saskaņā ar 18.a pantu (61. panta 5.b punkts). Tas ietver tehnisko un juridisko sagatavošanu, apspriešanos ar ieinteresētajām personām, izstrādi un īstenošanas pēcpasākumus. Šim uzdevumam ir nepieciešami aptuveni 0,5 pilnslodzes ekvivalenti no ENER ĢD. Šie resursi jo īpaši aptvertu īstenošanas aktu sagatavošanu, izstrādi un pieņemšanas vadību saskaņā ar 61. panta 5.a un 5.b punktu, tai skaitā starpdienestu apspriešanos, kā arī apspriešanos ar dalībvalstīm saskaņā ar attiecīgo komiteju procedūru. - 3. prasība: Komisija var pieņemt īstenošanas aktu, kurā izklāstītas pamatnostādnes par tarifu saskaņotu metodiku atbilstīgi 18. pantam (61. panta 5.a punktam). Šim uzdevumam ir vajadzīgas papildu analītiskās, regulatīvās un koordinācijas iespējas, ko nodrošina ENER ĢD iekšienē, tai skaitā aptuveni 1 pilnslodzes ekvivalents īstenošanas akta sagatavošanai. Šie resursi jo īpaši aptvertu politiskos un juridiskos turpmākos pasākumus. - 4. prasība: Komisija var pieņemt īstenošanas aktu par viedo tīklu rādītājiem saskaņā ar 18.a pantu (61. panta

	5.a punkts). Šim uzdevumam ir vajadzīgas analītiskās, regulatīvās un koordinācijas iespējas, ko nodrošina ENER ĢD iekšienē, tai skaitā aptuveni 0,5 pilnslodzes ekvivalents īstenošanas akta sagatavošanai. Šie resursi jo īpaši aptvertu politiskos un juridiskos turpmākos pasākumus. Šo darbību veikšana ir vairāk koncentrēta īstenošanas sākotnējā posmā un īstenošanas satvara periodiskās atjaunināšanas laikā. Tām noteiktā laikposmā ir vajadzīgas ievērojamas analītiskās un koordinācijas spējas, bet nav paredzams, ka pēc galvenā īstenošanas satvara izveides būs nepieciešams pastāvīgs resursu papildinājums. <u>KPC</u> KPC ĢD ir veicis detalizētu novērtējumu par tehnisko un zinātnisko atbalstu, kas nepieciešams priekšlikuma īstenošanai, kā arī pārskatījis iekšējās pārdales iespēju. Ņemot vērā to, ka pastāv zināma sinerģija ar notiekošajām darbībām energosistēmas digitalizācijas un kiberdrošības jomā, šo papildu darbību īstenošanai **KPC, izmantojot 1,5 *CA* pilnslodzes ekvivalentus, pārdalīs savus iekšējos resursus**, lai sniegtu tehniskus un zinātniskus ieteikumus brīvprātīgas elektroenerģijas datu drošas apmaiņas sistēmas izstrādei saskaņā ar 18.a panta 5. punktu. Tas ietver pamatnostādņu nodrošināšanu par testēšanas un validēšanas pieejām un kiberdrošības pamatprasībām. Attiecībā uz datu apmaiņas sistēmu KPC atbalsts jo īpaši būtu vērsts uz: - atbalstu, lai formulētu savlaicīgus, politikai būtiskus lietošanas gadījumus, kas saistīti ar elektroenerģijas tīkla plānošanu, darbību un optimizāciju; - atbalstu brīvprātīgajam elektroenerģijas tīkla datu drošās apmaiņas satvaram, nodrošinot metodiku neatkarīgai testēšanai, salīdzinošai novērtēšanai un validēšanai, lai saskaņā ar 18.a panta 5. punktu izstrādātu inovatīvus digitālos rīkus, kas attiecas uz elektroenerģijas tīkla darbību un optimizāciju.

3.2.5. Pārskats par aplēsto ietekmi uz investīcijām, kas saistītas ar digitālajām tehnoloģijām

Obligāti: nākamajā tabulā jāiekļauj priekšlikumā/iniciatīvā ietverto ar digitālajām tehnoloģijām saistīto investīciju labākā aplēse.

Izņēmuma kārtā, ja tas vajadzīgs priekšlikuma/iniciatīvas īstenošanai, 7. izdevumu kategorijas apropriācijas būtu jānorāda noteiktajā pozīcijā.

Apropriācijas 1.–6. izdevumu kategorijā būtu jāatspoguļo kā "Politikas IT izdevumi darbības programmām". Šie izdevumi attiecas uz darbības budžetu, kas jāizmanto, lai atkārtoti izmantotu/pirktu/izstrādātu IT platformas/instrumentus, kas tieši saistīti ar iniciatīvas īstenošanu un ar tiem saistītajiem ieguldījumiem (piem., licences, pētījumi, datu glabāšana utt.). Tabulā sniegtajai informācijai būtu jāatbilst 4. iedaļā "Digitālā dimensija" sniegtajai informācijai.

KOPĀ digitālās un IT apropriācijas	Gads 2024	Gads 2025	Gads 2026	Gads 2027	KOPĀ, DFS 2021.–2027. GADAM
7. IZDEVUMU KATEGORIJA					
IT izdevumi (korporatīvie)	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
Starpsumma – 7. IZDEVUMU KATEGORIJA	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
Ārpus 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS					
IT izdevumi politikas darbības programmu atbalstam	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
Starpsumma – ārpus 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
KOPĀ	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**

3.2.6. Saderība ar pašreizējo daudzgadu finanšu shēmu

Priekšlikumam/iniciatīvai:

☒ var tikt pilnībā nodrošināts finansējums, pārdalot līdzekļus attiecīgajā daudzgadu finanšu shēmas (DFS) izdevumu kategorijā.

☐ jāizmanto nepiešķirtā rezerve attiecīgajā DFS pozīcijā un/vai jāizmanto īpašie instrumenti, kā noteikts DFS regulā.

☐ nepieciešama DFS pārskatīšana.

3.2.7. Trešo personu iemaksas

Priekšlikums/iniciatīva:

☒ neparedz trešo personu līdzfinansējumu.

☐ paredz trešo personu līdzfinansējumu atbilstoši šādai aplēsei:

Apropriācijas miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

	2024. gads	**2025.** gads	**2026.** gads	**2027.** gads	Kopā
Norādīt līdzfinansētāju struktūru					
KOPĀ līdzfinansētās apropriācijas					

3.2.8. Aplēse par decentralizētajai aģentūrai nepieciešamajiem cilvēkresursiem un apropriāciju izmantošanu

Personāla vajadzības (pilnslodzes ekvivalenta vienībās)

Aģentūra: *ACER*	**2024.** gads	**2025.** gads	**2026.** gads	**2027.** gads	**DFS 2028.–2034. gadam**
Pagaidu darbinieki (*AD* funkciju grupa)					
Pagaidu darbinieki (*AST* funkciju grupa)					
Pagaidu darbinieki (AD+AST) – starpsumma	***0***	***0***	***0***	***0***	***0***
Līgumdarbinieki				2	2
Valstu norīkotie eksperti					
Līgumdarbinieki un valstu norīkotie eksperti – starpsumma	***0***	***0***	***0***	***2***	***2***
KOPĀ personāls	**0**	**0**	**0**	**2**	**2**

Apropriācijas, ko sedz ES budžeta iemaksa, miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Aģentūra: *ACER*	**2024.** gads	**2025.** gads	**2026.** gads	**2027.** gads	**KOPĀ 2021.–2027. GADĀ**	**KOPĀ 2028.–2034. GADĀ**
1. sadaļa: personāla izdevumi				0,091[1]	**0,091**	1,379
2. sadaļa: infrastruktūras un pamatdarbības izdevumi					**0,000**	
3. sadaļa: darbības izdevumi				0,300	**0,300**	8,660
KOPĀ apropriācijas, ko sedz ES budžets	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,391**	**0,391**	**10,039[2]**

[1] Personāla izdevumi pielāgoti, balstoties uz priekšstatu, ka pieņemšana darbā notiek jūlijā.

Tādējādi 2027. gadā tiek ņemti vērā tikai 50 % no vidējām izmaksām.

[2] Šis skaitlis ietver kumulatīvo ikgadējo indeksāciju 2 % apmērā.

Pārskats/kopsavilkums par cilvēkresursiem un apropriācijām (miljonos EUR), kas nepieciešami priekšlikuma/iniciatīvas īstenošanai decentralizētajā aģentūrā

Aģentūra: *ACER*	**2024.** gads	**2025.** gads	**2026.** gads	**2027.** gads	**KOPĀ 2021.–2027. GADĀ**	**KOPĀ 2028.–2034. GADĀ**
Pagaidu darbinieki (*AD+AST*)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Līgumdarbinieki	**0**	**0**	**0**	2	**2**	**2**
Valstu norīkotie eksperti	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Kopā darbinieki	**0**	**0**	**0**	**2**	**2**	**2**
Apropriācijas, ko sedz ES budžets	0,000	0,000	0,000	0,391	**0,391**	**10,039**
Apropriācijas, ko sedz maksas (attiecīgā gadījumā)	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	**0,000**
Līdzfinansētās apropriācijas (attiecīgā gadījumā)	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	**0,000**
KOPĀ apropriācijas	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,391**	**0,391**	**10,039**

ACER veicamo uzdevumu apraksts

6. prasība: *ACER* ir pienākums ciešā sadarbībā ar pārvades un sadales sistēmu operatoriem un attiecīgajām ieinteresētajām personām sniegt regulatīvajām iestādēm adresētu ieteikumu par viedo tīklu rādītājiem, lai novērtētu viedo un inovatīvo tīkla tehnoloģiju un digitālo risinājumu ieviešanu pārvades un sadales tīklos (18.a panta 2. punkts). Šis ieteikums jāizdod viena gada laikā pēc regulas stāšanās spēkā, un tas ir vienreizējs uzdevums.

7. prasība: *ACER* jāpublicē Savienības līmeņa progresa ziņojums, kurā novērtēta viedo tīklu risinājumu izstrāde un ieviešana un elektroenerģijas infrastruktūras efektīva izmantošana (18.a panta 3. punkts). Šis ziņojums jāpublicē vismaz reizi trijos gados pēc *ACER* ieteikuma par viedo tīklu rādītājiem publicēšanas, un tas ir regulārs uzdevums.

Tādējādi, **ņemot vērā 6. un 7. prasību kopā, *ACER* ir nepieciešams papildu personāls, lai vadītu un veiktu ekspertu darbu, tai skaitā sniegtu sākotnējo ieteikumu un nodrošinātu gan PSO, gan SSO regulāru uzraudzību, kā arī** lai palīdzētu datu apkopošanā un citu ar šo darbību saistīto administratīvo uzdevumu veikšanā.

8. prasība: *ACER* uzdevums ir palīdzēt regulatīvajām iestādēm noteikt snieguma rādītājus (18. panta 7. punkts).

9. prasība: *ACER* ir uzdots līdz tā mēneša pirmajai dienai, kas pienāk 12 mēnešus pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas, un pēc tam reizi četros gados publicēt ziņojumu par pārvades sistēmu operatoru efektivitātes salīdzinājumu un to izmaksām (18. panta 7. punkts).

10. prasība: *ACER* uzdevums ir sniegt Komisijai adresētu ieteikumu par priekšlikumu saskaņotai tarifu metodikai (61. panta 5.a punkts).

Attiecībā uz 8., 9. un 10. prasību *ACER* ir nepieciešami papildu personāla resursi horizontālajam atbalstam un resursi pieskaitāmajām izmaksām, kā arī darbības budžets specializētām konsultācijām un izstrādes darbībām.

3.3. Aplēstā ietekme uz ieņēmumiem

☒ Priekšlikums/iniciatīva finansiāli neietekmē ieņēmumus.

☐ Priekšlikums/iniciatīva finansiāli ietekmē:

☐ pašu resursus.

☐ citus ieņēmumus.

☐ (atzīmējiet, ja ieņēmumi tiek piešķirti izdevumu pozīcijām).

Miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Budžeta ieņēmumu pozīcija:	Kārtējā finanšu gadā pieejamās apropriācijas	Priekšlikuma/iniciatīvas ietekme[3]			
		2024. gads	**2025.** gads	**2026.** gads	**2027.** gads
…….. pants					

Attiecībā uz piešķirtajiem ieņēmumiem norādīt attiecīgās budžeta izdevumu pozīcijas.

Citas piezīmes (piemēram, metode/formula, ko izmanto, lai aprēķinātu ietekmi uz ieņēmumiem, vai jebkura cita informācija).

[3] Norādītajām tradicionālo pašu resursu (muitas nodokļi, cukura nodevas) summām jābūt neto summām, t. i., bruto summām, no kurām atskaitītas iekasēšanas izmaksas 20 % apmērā.

4. DIGITĀLĀ DIMENSIJA

4.1. Digitālās vajadzības

Vispārīgs apraksts par digitālajām vajadzībām un saistītajām kategorijām (datiem, procesa digitalizāciju un automatizāciju, digitālajiem risinājumiem un/vai digitālajiem publiskajiem pakalpojumiem)

Atsauce uz prasību	Prasības apraksts	Dalībnieki, kurus ietekmē vai uz kuriem attiecas prasība	Vispārīgi procesi	Kategorijas
1. prasība (R1) – 18.a panta 2., 3. un 6. punkts un 61. panta 5.a punkts: viedo tīklu rādītāji un ar tiem saistītais pārvaldības regulējums	Šī prasība attiecas uz Savienības līmeņa viedo tīklu rādītāju satvara izveidi, tai skaitā *ACER* ieteikumu, periodiskiem Savienības līmeņa progresa ziņojumiem un Komisijas iespēju pieņemt īstenošanas aktus par saskaņotu metodiku. Tā ir saistīta ar digitālo jomu, jo attiecas uz viedo un inovatīvo tīkla tehnoloģiju un digitālo risinājumu ieviešanas novērtējumu un uzraudzību pārvades un sadales tīklos.	*ACER* Komisija Valsts regulatīvās iestādes Pārvades sistēmu operatori un sadales sistēmu operatori	Uzraudzība, ziņošana, regulatīvais novērtējums un saskaņotas metodikas izstrāde	**Dati**
2. prasība (R2) – 18.a panta 4. punkts: tīkla datu pārvaldība un apmaiņa viedā tīkla darbības vajadzībām	Šī prasība attiecas uz pārvades sistēmu operatoru un sadales sistēmu operatoru pienākumu saskaņoti pārvaldīt tīkla datus un apmainīties ar tiem, lai varētu izstrādāt, ieviest un efektīvi izmantot viedos elektroenerģijas tīklus un inovatīvus, uz datiem balstītus risinājumus, kas atbalsta tīkla darbības uzraudzību, optimizāciju un	Pārvades sistēmu operatori, sadales sistēmu operatori un netieši arī citi attiecīgie dalībnieki, kuri iesaistīti sistēmas darbībā un elastības integrācijā	Datu apmaiņa, tīkla darbība, elektroenerģijas sistēmas darbības uzraudzība, optimizācija un koordinācija	**Dati** **Procesu digitalizācija un automatizācija**

	koordināciju. Tā ir saistīta ar digitalizāciju, jo reglamentē tīkla, tirgus un darbības datu apmaiņu un izmantošanu un atbalsta sistēmas darbības digitalizāciju.			
3. prasība (R3) – 18.a panta 5. punkts un 61. panta 5.b punkts: brīvprātīgs elektroenerģijas tīkla datu drošas apmaiņas satvars inovācijai	Šī prasība attiecas uz brīvprātīga elektroenerģijas tīkla datu drošas apmaiņas satvara izveidi, ko kopīgi veicina *ENTSO-E* un ES SSO struktūra, lai atbalstītu inovatīvu tehnoloģiju izstrādi, testēšanu, integrāciju un ieviešanu tīkla darbībai un optimizācijai, kā arī ar to saistīto pilnvaru piešķiršanu Komisijai pieņemt īstenošanas aktus, ar ko nosaka pamatnostādnes par likumīgu, drošu un kontrolētu datu atkalizmantošanu sabiedrības interesēs pētniecības un inovācijas nolūkos. Tā ir saistīta ar digitālo jomu, jo attiecas uz strukturētu datu apmaiņu, kopīgiem datu modeļiem, formātiem, ontoloģijām un saskarnēm, kā arī digitālo rīku testēšanas, salīdzinošās novērtēšanas, validēšanas, sadarbspējas un aprites cikla pārvaldības digitālajām darbībām.	Pārvades sistēmu operatori, sadales sistēmu operatori, *ENTSO-E*, ES SSO struktūra, Komisija un attiecīgās iesaistītās ieinteresētās personas, piemēram, pētniecības un tehnoloģiju organizācijas un rūpniecisko risinājumu nodrošinātāji	Datu kopīgošana, droša piekļuve datiem, digitālo rīku testēšana un validēšana, sadarbspējas pārvaldība un atbalsts inovācijai	**Dati**, **digitālie risinājumi** un **procesu digitalizācija un automatizācija**

4.2. Dati

Vispārīgs aptverto datu apraksts

Datu veids	**Atsauce uz prasībām**	**Standarts un/vai specifikācija**
Attiecīgie dati ir saistīti ar viedo un inovatīvo tīkla tehnoloģiju un digitālo risinājumu ieviešanu pārvades un sadales tīklos, kā arī uz elektroenerģijas infrastruktūras efektīvu izmantošanu. Paredzams, ka šie dati būs galvenokārt balstīti uz esošajiem valstu ziņojumiem saskaņā ar Direktīvas (ES) 2019/944 59. panta l) punktu, kuriem vajadzības gadījumā pievienos papildu datus, kas precizēti *ACER* ieteikumā un, ja tādi tiks pieņemti, Komisijas īstenošanas aktos par viedo tīklu rādītājiem.	1. prasība (viedo tīklu rādītāji)	Šajā posmā juridiskajā tekstā nav noteikts konkrēts tehniskais standarts, un jebkāda turpmāka metodikas, rādītāju vai ziņošanas formātu saskaņošana tiktu aplūkota ieteikumā un, iespējams, īstenošanas aktā.
Attiecīgie dati ir elektroenerģijas tīkla dati, kas nepieciešami, lai izstrādātu, ieviestu un efektīvi izmantotu viedos elektroenerģijas tīklus un inovatīvus, uz datiem balstītus risinājumus, kas atbalsta tīkla darbību. Atkarībā no lietošanas gadījuma šie dati var ietvert tīkla topoloģijas un aktīvu datus, darbības mērījumus, slodzes plūsmas, sprieguma un pārslodzes datus, dīkstāves un uzturēšanas datus, dispečēšanas un apcirpšanas datus, pieslēguma un jaudas datus, ar elastību saistītus datus, kā arī darbības prognozes un ierobežojumus, kas attiecas uz pārvades un sadales sistēmas darbību.	2. prasība (tīkla datu apmaiņa viedā tīkla darbībai)	Pašā juridiskajā tekstā nav paredzēti detalizēti tehniskie standarti. Īstenošanas posmā var būt svarīgas esošās nozaru specifikācijas un modeļi, tai skaitā attiecīgā gadījumā kopējais elektrotīkla modeļa apmaiņas standarts (*Common Grid Model Exchange Standard, CGMES*) vai citi elektroenerģijas nozares sadarbspējas risinājumi.
Attiecīgie dati ir elektroenerģijas tīkla dati un saistītā tehniskā informācija, ko izmanto brīvprātīgā drošā satvarā, kas paredzēts pētniecības un inovācijas nolūkiem sabiedrības interesēs, atbalstot elektroenerģijas sistēmas darbību un optimizāciju. Atkarībā no konkrētā lietošanas gadījuma šādi dati var ietvert darbības, plānošanas, aktīvu, elastības un sistēmas snieguma datus, ko snieguši iesaistītie pārvades sistēmu operatori un sadales sistēmu operatori, kā arī metadatus,	3. prasība (elektroenerģijas tīkla datu drošas apmaiņas satvars inovācijai)	Priekšlikumā ir paredzēts, ka Komisijas īstenošanas aktos var precizēt vai atjaunināt šim satvaram būtiskos datu modeļus, formātus, ontoloģijas un saskarnes, kā arī nosacījumus par pārredzamību, pārskatatbildību,

etalondatus un rezultātus, kas iegūti,, veicot testēšanas un validēšanas darbības.		kiberdrošību un riska mazināšanu.

Saskanība ar Eiropas Datu stratēģiju

Skaidrojums, kādā ziņā prasības ir saskaņotas ar Eiropas Datu stratēģiju.

1. prasība (viedo tīklu rādītāji) ir saskaņota ar Eiropas Datu stratēģiju, ciktāl tā atbalsta konsekventu un taisnīgu datu izmantošanu regulatīvajai uzraudzībai un politikas izstrādei enerģētikas nozarē, vienlaikus paļaujoties uz esošajām nozaru ziņošanas struktūrām.

2. prasība (tīkla datu apmaiņa viedā tīkla darbībai) ir saskaņota ar Eiropas Datu stratēģiju, jo tā atbalsta nozarei specifisku datu kopīgošanu un sadarbspēju tādā veidā, kas atbilst Savienības noteikumiem par datu aizsardzību, kiberdrošību un taisnīgu piekļuvi datiem. Tā arī papildina esošo enerģētikas datu satvaru, nedublējot Datu aktu, jo tas attiecas uz regulētiem tīkla datiem un sadarbību starp regulētajiem subjektiem sistēmas darbības nolūkā.

3. prasība (elektroenerģijas tīkla datu drošas apmaiņas satvars inovācijai) ir saskaņota ar Eiropas Datu stratēģiju, jo tās mērķis ir nodrošināt likumīgu, drošu un kontrolētu datu atkalizmantošanu nozarei specifiskā satvarā, vienlaikus ievērojot ES noteikumus, ko paredz VDAR, Datu akts, MI akts un citi piemērojamie tiesību akti. Praksē šis satvars arī atbalstītu tādu uz MI balstītu risinājumu izstrādi un ieviešanu, kas atbalsta elektroenerģijas sistēmas darbību un optimizāciju. Jebkādai šādai izstrādei un ieviešanai būtu jānotiek saskaņā ar Regulu (ES) 2024/1689 (MI akts) un citiem piemērojamiem Savienības tiesību aktiem, jo īpaši attiecībā uz riska pārvaldību, datu pārvaldību, pārredzamību, cilvēka virsvadību, noturību un kiberdrošību.

Saskanība ar vienreizējas iesniegšanas principu

Skaidrojums, kādā ziņā ir ņemts vērā vienreizējas iesniegšanas princips un kā ir izpētīta iespēja atkalizmantot esošos datus.

Attiecībā uz 1. prasību (viedo tīklu rādītāji) priekšlikumā ir ievērots vienreizējas iesniegšanas princips, pēc iespējas balstoties uz jau esošajiem valstu ziņošanas pienākumiem, nevis izveidojot pilnīgi jaunu ziņošanas sistēmu.

Attiecībā uz 2. prasību (tīkla datu apmaiņa viedā tīkla darbībai) vienreizējas iesniegšanas princips ir ievērots tādā veidā, ka šī noteikuma pamatā ir dati, ko sistēmas operatori jau ir ģenerējuši un izmantojuši sistēmas parastās darbības gaitā, taču tas nerada vispārēju pienākumu atkārtoti apkopot to pašu informāciju no jauniem avotiem, bet tā mērķis ir drīzāk uzlabot esošo datu apmaiņas un izmantošanas veidu.

Attiecībā uz 3. prasību (elektroenerģijas tīkla datu drošas apmaiņas satvars inovācijai) satvara īstenošanā būtu jāvadās pēc vienreizējas

iesniegšanas principa, jo īpaši, ja iespējams, atkalizmantojot esošās nozares datu kopas, ziņošanas kanālus un tehniskos risinājumus un novēršot nevajadzīgu apkopošanas vai pārvades pienākumu dublēšanos.

Skaidrojums, kādā ziņā jaunizveidotie dati ir atrodami, piekļūstami, sadarbspējīgi un atkalizmantojami un atbilst augstiem kvalitātes standartiem.

Neattiecas.

Datu plūsmas

Vispārīgs datu plūsmu apraksts

Datu veids	**Atsauces uz prasībām**	**Datu sniedzēji**	**Datu saņēmēji**	**Datu apmaiņas izraisītājnotikums**	**Biežums (attiecīgā gadījumā)**
Dati, kas saistīti ar viedo un inovatīvo tīkla tehnoloģiju un digitālo risinājumu ieviešanu	1. prasība (viedo tīklu rādītāji)	Valsts regulatīvās iestādes un attiecīgā gadījumā sistēmu operatori	*ACER* – tās ieteikuma un progresa ziņojumu sagatavošanai, kā arī *ACER* datu sniegšana Komisijai minēto iznākumu veidā	Sākotnējais izraisītājnotikums būtu regulas stāšanās spēkā,	kam seko *ACER* ieteikuma sagatavošana viena gada laikā un pēc tam regulārais trīs gadu ziņošanas cikls.
Attiecīgie dati ir elektroenerģijas tīkla dati, kas nepieciešami viedo elektroenerģijas tīklu un inovatīvu, uz datiem balstītu risinājumu, kuri atbalsta tīkla darbību, izstrādei, ieviešanai un efektīvai izmantošanai.	2. prasība (tīkla datu apmaiņa viedā tīkla darbībai)	Tīkla operatori	Tīkla operatori	Darbības sistēma jāsasaista ar tīkla darbības uzraudzību, optimizāciju un koordināciju, tai skaitā pieprasījumreakcijas, atjaunīgo energoresursu un nefosilās elastības	Šādas apmaiņas biežums būtu atkarīgs no praktiskās lietošanas gadījuma un var svārstīties no gandrīz reāllaika apmaiņas līdz statisko vai ar plānošanu saistītu

				integrāciju.	datu periodiskai kopīgošanai.
Elektroenerģijas tīkla dati un saistītā tehniskā informācija, ko izmanto brīvprātīgā drošā satvarā pētniecības un inovācijas nolūkiem sabiedrības interesēs, atbalstot elektroenerģijas sistēmas darbību un optimizāciju	3. prasība (elektroenerģijas tīkla datu drošas apmaiņas satvars inovācijai)	Galvenās datu plūsmas būtu no iesaistītajiem pārvades sistēmu operatoriem un sadales sistēmu operatoriem, kuri ievēro koordinēto kārtību, starp minētās sistēmas dalībniekiem atbilstīgi saskaņotiem pārvaldības noteikumiem, no *ENTSO-E* un ES SSO struktūras uz Komisiju, paziņojot par pārvaldības un tehniskajiem pasākumiem, kā arī no Komisijas atpakaļ dalībniekiem, izmantojot tās atzinumu un, ja tādi ir pieņemti, īstenošanas aktus.		Izraisītājnotikums būtu ieinteresēto operatoru brīvprātīga koordinētas kārtības izveide, kam sekotu attiecīgo pārvaldības un tehnisko elementu paziņošana Komisijai.	Turpmākā datu apmaiņa būtu atkarīga no dalības šajā satvarā un no konkrētām tajā veiktām pētniecības, testēšanas, salīdzinošās novērtēšanas un ieviešanas darbībām.

4.3. Digitālie risinājumi

Vispārīgs digitālo risinājumu apraksts

Digitālais risinājums	Atsauces uz prasībām	Galvenās paredzētās funkcionalitātes	Atbildīgā struktūra	Kā nodrošina piekļūstamību?	Kā ņem vērā atkalizmantojamību?	MI tehnoloģiju izmantošana (attiecīgā gadījumā)
Digitālais risinājums Nr. 1 Esošās viedo tīklu rādītāju ziņošanas, uzraudzības un analītiskās sistēmas	1. prasība	Ar priekšlikumu netiek izveidota atsevišķa jauna Savienības digitālā platforma. Attiecīgie digitālie risinājumi ir esošās ziņošanas, uzraudzības un analītiskās sistēmas, ko *ACER* un valsts regulatīvās iestādes izmanto, lai apkopotu, apstrādātu un novērtētu informāciju par tīkla sniegumu un viedo un digitālo tīklu risinājumu ieviešanu. Atkarībā no turpmākajiem īstenošanas aktiem šīs esošās sistēmas, iespējams, būs jāatjaunina, lai atbalstītu saskaņotāku	Aģentūra *ACER* ir atbildīga par Savienības līmeņa ieteikumu un progresa ziņojumu. Valsts regulatīvās iestādes ir atbildīgas par uzraudzību un ziņošanu valsts līmenī.	Nav noteiktas īpašas piekļūstamības prasības, jo šīs galvenokārt ir regulatīvas un uz ekspertiem vērstas sistēmas, nevis publiski pieejami digitālie pakalpojumi. Tomēr iznākumiem, piemēram, *ACER* ziņojumiem, arī turpmāk vajadzētu būt publiski pieejamiem saskaņā ar pašreizējo pārredzamības praksi.	Atkalizmantojamība tiek nodrošināta, pamatojoties uz esošajiem regulatīvajiem ziņošanas un analītiskajiem rīkiem, nevis radot pilnīgi jaunu risinājumu.	Pašlaik priekšlikumā nav paredzēta MI izmantošana šim digitālajam risinājumam.

		rādītāju metodiku, kopīgas ziņošanas struktūras un salīdzināmus analītiskos rezultātus.			
Digitālais risinājums Nr. 2 Tīkla datu apmaiņas saskarnes, sistēmas un sadarbspējas komponenti viedo tīklu darbībai	2. prasība	Attiecīgie digitālie risinājumi ir saskarnes, sistēmas un sadarbspējas komponenti, ko pārvades un sadales sistēmu operatori izmanto, lai saskaņota veidā apmainītos ar tīkla datiem un tos apstrādātu. Tie var ietvert mašīnu savstarpējās saskarnes, datu apmaiņas vārtejas, kopīgus semantiskos modeļus, datu pārvaldības sistēmas un citus digitālos rīkus, kas atbalsta tīkla darbības uzraudzību, optimizāciju un koordināciju.	Pārvades sistēmu operatori un sadales sistēmu operatori, kas darbojas saskaņā ar saviem esošajiem darbības pienākumiem.	Priekšlikumā nav paredzēts uz iedzīvotājiem vērsts digitālais pakalpojums, un tāpēc tas nerada konkrētas pieejamības problēmas plašākai sabiedrībai. Digitālie risinājumi ir paredzēti, lai atbalstītu datu sadarbspēju un atkalizmantošanu, un, ja iespējams, tiem jābūt balstītiem uz esošajiem nozaru risinājumiem un standartiem, nevis jāpieprasa pilnīgi jaunas arhitektūras.	Tekstā ir paredzēta inovatīvu, uz datiem balstītu risinājumu izstrāde, kas var ietvert ar MI apveltītus rīkus prognozēšanai, optimizācijai vai sistēmas novērojamībai.
Digitālais risinājums Nr. 3	3. prasība	Attiecīgais digitālais risinājums ir elektroenerģijas tīkla	Galvenie atbildīgie ir iesaistītie pārvades sistēmu	Priekšlikumā nav paredzēta konkrēta tehnoloģiskā arhitektūra, kas saglabā elastību, lai balstītos uz esošajām vai	Satvars ir skaidri paredzēts

Elektroenerģijas tīkla drošas datu apmaiņas satvars inovācijai		datu drošas apmaiņas satvars, kas izveidots brīvprātīgi, izmantojot koordinētu kārtību, kuru kopīgi veicina *ENTSO-E* un ES SSO struktūra. Šis satvars var būt balstīts uz digitālajām platformām, drošu apstrādes vidi, kopīgu testēšanas un salīdzinošās novērtēšanas vidi, validēšanas rīkiem un citām digitālajām infrastruktūrām, kas nepieciešamas, lai atbalstītu inovatīvu tehnoloģiju izstrādi, testēšanu, integrāciju un ieviešanu tīkla darbībai un optimizācijai.	operatori un sadales sistēmu operatori, un koordinēto kārtību kopīgi veicina *ENTSO-E* un ES SSO struktūra. Komisija veic pārraudzību, sniedzot atzinumu par paziņotajiem pārvaldības un tehniskajiem pasākumiem un izmantojot iespējamos īstenošanas aktus saskaņā ar 61. panta 5.b punktu.	izmēģinājuma infrastruktūrām. Atkalizmantojamība ir būtiska iezīme, jo satvara mērķis ir nodrošināt, ka izstrādātos inovatīvos risinājumus var izmantot citi Eiropas pārvades un sadales sistēmu operatori, kuri pieprasa piekļuvi, izmantojot koordinēto kārtību. Nav noteiktas konkrētas pieejamības prasības, jo šis nav sabiedrībai paredzēts pakalpojums.	inovatīvu tehnoloģiju atbalstam, un tas var ietvert uz MI balstītus rīkus, tai skaitā modelēšanai, testēšanai, optimizācijai vai validēšanai.

Par katru digitālo risinājumu – skaidrojums, kādā ziņā digitālais risinājums atbilst piemērojamajai digitālajai politikai un tiesību aktiem.

Digitālais risinājums Nr. 1

Digitālā un/vai nozares politika (attiecīgā gadījumā)	**Skaidrojums par saskanību**
MI akts	Jebkādai turpmākai uz MI balstītu analītisko rīku izmantošanai no *ACER* vai valstu regulatīvo iestāžu puses būtu jāatbilst MI aktam.
ES kiberdrošības satvars	Risinājumam arī turpmāk jābūt saskaņotam ar vispārējo Savienības datu aizsardzības un kiberdrošības regulējumu.
eIDAS	Nav konkrētas saites
Vienotā digitālā vārteja un IMI	Nav konkrētas saites
Citi	

Digitālais risinājums Nr. 2 Tīkla datu apmaiņas saskarnes, sistēmas un sadarbspējas komponenti viedo tīklu darbībai

Digitālā un/vai nozares politika (attiecīgā gadījumā)	**Skaidrojums par saskanību**
MI akts	Ja šādi rīki tiek izmantoti, tiem būtu jāatbilst piemērojamajam Savienības regulējumam, jo īpaši attiecīgā gadījumā – MI aktam.
ES kiberdrošības satvars	Ja šādi rīki tiek izmantoti, tiem būtu jāatbilst piemērojamajam Savienības regulējumam, jo īpaši ar TID 2 saistītajiem pienākumiem, kas piemērojami attiecīgajām struktūrām, kā arī citām kiberdrošības prasībām saskaņā ar nozares tiesību aktiem.
eIDAS	Nav konkrētas saites
Vienotā digitālā vārteja un IMI	Nav konkrētas saites

Citi	

<u>Digitālais risinājums Nr. 3</u> Elektroenerģijas tīkla datu drošas apmaiņas satvars inovācijai

Digitālā un/vai nozares politika (attiecīgā gadījumā)	**Skaidrojums par saskanību**
MI akts	Ja tiek izmantoti uz MI balstīti rīki, ir nepārprotami svarīgi nodrošināt atbilstību MI aktam, kā arī VDAR, Datu aktam, kiberdrošības noteikumiem un citiem piemērojamajiem Savienības tiesību aktiem.
ES kiberdrošības satvars	Ja tiek izmantoti uz MI balstīti rīki, tiem būtu jāatbilst kiberdrošības noteikumiem un citiem piemērojamajiem Savienības tiesību aktiem.
eIDAS	Nav konkrētas saites
Vienotā digitālā vārteja un IMI	Nav konkrētas saites
Citi	

4.4. Sadarbspējas novērtējums

Šajā likumdošanas iniciatīvā prasības par datu apmaiņu, viedo tīklu rādītājiem, koordinētu inovācijas satvaru un viedajām uzskaites sistēmām neveido un neietekmē Eiropas digitālo publisko pakalpojumu Sadarbspējīgas Eiropas akta nozīmē. Tās galvenokārt attiecas uz reglamentētu elektroenerģijas nozares struktūru regulatīvajiem pienākumiem, darbības datu apmaiņas kārtību un digitālo infrastruktūru, nevis uz digitālajiem pakalpojumiem, ko Savienības subjekti vai publiskā sektora struktūras sniedz savstarpēji, vai arī iedzīvotājiem vai uzņēmumiem. Politikas iniciatīva neietekmē pārrobežu digitālos publiskos pakalpojumus, tāpēc sadaļa par sadarbspējas novērtējumu nav piemērojama.

4.5. Digitālās īstenošanas atbalsta pasākumi

Vispārīgs apraksts par digitālās īstenošanas atbalsta pasākumiem

Pasākuma apraksts	**Atsauces uz prasībām**	**Komisijas loma** (attiecīgā gadījumā)	**Iesaistāmie dalībnieki** (attiecīgā gadījumā)	**Paredzamais laika grafiks** (attiecīgā gadījumā)
Attiecībā uz 1. prasību svarīgs īstenošanas pasākums ir *ACER* ieteikuma par viedo tīklu rādītājiem sagatavošana, kam attiecīgā gadījumā seko Komisijas īstenošanas akti, kuros izklāstīta saskaņota metodika. Ar šo pasākumu atbalsta saskaņotāka Savienības līmeņa satvara pakāpenisku izstrādi, lai novērtētu viedo un digitālo tīklu risinājumu ieviešanu un to ieguldījumu elektroenerģijas infrastruktūras efektīvā izmantošanā.	1. prasība (viedo tīklu rādītāji)	Komisijas uzdevums būtu novērtēt turpmākas saskaņošanas nepieciešamību un attiecīgā gadījumā pieņemt īstenošanas aktus.	Iesaistīto dalībnieku vidū būtu *ACER*, Komisija, valsts regulatīvās iestādes, pārvades sistēmu operatori, sadales sistēmu operatori un attiecīgās ieinteresētās personas.	Pirmais atskaites punkts būtu *ACER* ieteikums **viena gada laikā pēc stāšanās spēkā**, kam vajadzības gadījumā vēlāk sekotu iespējami īstenošanas akti.
Attiecībā uz 2. prasību galvenais īstenošanas pasākums ir pārvades sistēmu operatoru un sadales sistēmu operatoru datu pārvaldības, apmaiņas un sadarbspējas pasākumu pakāpeniska pielāgošana, lai tīkla datus varētu izmantot saskaņotākā veidā nolūkā atbalstīt viedo tīklu ieviešanu un inovatīvus, uz datiem balstītus risinājumus. Tas galvenokārt ir	2. prasība (tīkla datu apmaiņa viedā tīkla darbībai)	Komisijas loma galvenokārt ietvertu politikas uzraudzību un turpmākus pasākumus saistībā ar regulas īstenošanu.	Iesaistīto dalībnieku vidū būtu pārvades sistēmu operatori, sadales sistēmu operatori, valsts regulatīvās iestādes un attiecīgā gadījumā *ENTSO-E* un ES SSO	Īstenošana sāktos **no regulas piemērošanas dienas** un turpinātos pakāpeniski, operatoriem pielāgojot esošās sistēmas un procesus.

operatīvas īstenošanas pasākums nozares līmenī, nevis pasākums, kas jānosaka ar Komisijas aktu.			struktūra.	
Attiecībā uz 3. prasību galvenais īstenošanas pasākums ir koordinētās kārtības izveide, ko kopīgi veicina *ENTSO-E* un ES SSO struktūra, tai skaitā pārvaldības, dalības, tehnisko, darbības un kiberdrošības noteikumu izstrāde brīvprātīgajam elektroenerģijas tīkla datu drošas apmaiņas satvaram. Vēl viens atbalsta pasākums ir Komisijas īstenošanas aktu pieņemšana saskaņā ar 61. panta 5.b punktu, nosakot kopīgas pamatnostādnes par datu modeļiem, formātiem, ontoloģijām, saskarnēm, pārredzamību un riska pārvaldības prasībām.	3. prasība (elektroenerģijas tīkla datu drošas apmaiņas satvars inovācijai)	Tādējādi Komisijas loma ietvertu informācijas par paziņotajiem pasākumiem saņemšanu, atzinuma sniegšanu par tiem un, ja nepieciešams, īstenošanas aktu pieņemšanu, lai veicinātu saskaņotāku un drošāku ieviešanu.	Iesaistīto dalībnieku vidū būtu Komisija, *ENTSO-E*, ES SSO struktūra, iesaistītie pārvades sistēmu operatori un sadales sistēmu operatori, kā arī attiecīgās Eiropas ieinteresētās personas, piemēram, pētniecības un tehnoloģiju organizācijas un rūpniecisko risinājumu nodrošinātāji.	Paredzams, ka koordinētā kārtība tiks izstrādāta **pēc regulas stāšanās spēkā**, savukārt pēc tam sekos īstenošanas akti atkarībā no regulējuma virzības un vajadzības pēc papildu precizējumiem.

PIELIKUMS

TIESĪBU AKTA FINANŠU UN DIGITĀLAJAM PĀRSKATAM

Priekšlikuma nosaukums:

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULAI,

ar ko groza Regulu (ES) 2019/943 attiecībā uz elektroenerģijas rēķinu pielāgošanu nākotnes vajadzībām Eiropas Savienībā, samazinot sistēmas izmaksas un veicinot elektrifikāciju un digitalizāciju

1. PAR VAJADZĪGIEM UZSKATĪTO CILVĒKRESURSU SKAITS UN IZMAKSAS
2. CITU ADMINISTRATĪVO IZDEVUMU IZMAKSAS
3. KOPĒJĀS ADMINISTRATĪVĀS IZMAKSAS
4. IZMAKSU APLĒSĒS IZMANTOTĀS APRĒĶINA METODES

4.1. Cilvēkresursi

4.2. Citi administratīvie izdevumi

1. Par vajadzīgiem uzskatīto cilvēkresursu izmaksas

☐ Priekšlikumam/iniciatīvai nav vajadzīgi cilvēkresursi.

☒ Priekšlikumam/iniciatīvai ir vajadzīgi cilvēkresursi, kā skaidrots tālāk.

1.1. Finansētas no apstiprinātā budžeta

1.1.1. ENER ĢD

Miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

7. IZDEVUMU KATEGORIJA daudzgadu finanšu shēmā		**2024**		**2025**		**2026**		**2027**		**KOPĀ 2021.–2027. GADĀ**		**KOPĀ 2028.–2034. GADĀ**	
		FTE	Apropriācijas	*FTE*	Apropriācijas	*FTE*	Apropriācijas	*FTE*	Apropriācijas	***FTE***	**Apropriācijas**	***FTE***	**Apropriācijas**
Štatu sarakstā ietvertās amata vietas (ierēdņi un pagaidu darbinieki)													
20 01 02 01 – Galvenā mītne un pārstāvniecības	*AD*		0,000		0,000		0,000	1	0,194	**1**	**0,194**	**1**	**0,194**
	AST		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
20 01 02 03 – Savienības delegācijas	*AD*		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
	AST		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
Ārštata darbinieki													
20 02 01 un 20 02 02 – Ārštata darbinieki – Galvenais birojs un pārstāvniecības	*AC*		0,000		0,000		0,000	2	0,210	**2**	**0,210**	**2**	**0,210**
	END		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
20 02 03 – Ārštata darbinieki – Savienības delegācijas	*AC*		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
	AL		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
	END		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
	JPD		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**

Citas budžeta pozīcijas, kas saistītas ar cilvēkresursiem (*norādīt*)	*AC*		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
	END		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
Starpsumma – Cilvēkresursi, 7. IZDEVUMU KATEGORIJA		**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**3**	**0,404**	**3**	**0,404**	**3**	**0,404**

Ārpus 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS daudzgadu finanšu shēmā		**2024**		**2025**		**2026**		**2027**		**KOPĀ 2021.–2027. GADĀ**		**KOPĀ 2028.–2034. GADĀ**	
		FTE	Apropriācijas	*FTE*	Apropriācijas	*FTE*	Apropriācijas	*FTE*	Apropriācijas	*FTE*	Apropriācijas	*FTE*	Apropriācijas
Štatu sarakstā ietvertās amata vietas (ierēdņi un pagaidu darbinieki)													
01 01 01 01 Netiešā pētniecība	*AD*		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	AST		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
01 01 01 11 Tiešā pētniecība	*AD*		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	AST		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Cits variants (precizējiet)	*AD*		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	AST		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Ārštata darbinieki													
Ārštata darbinieki no darbības apropriācijām	- galvenajā birojā *AC*		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	- galvenajā birojā *END*		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	- Savienības delegācijās *AC*		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	- Savienības delegācijās *AL*									**0**	**0,000**		

	END		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	JPD									**0**	**0,000**		
01 01 01 02 Netiešā pētniecība	*AC*		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	END		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
01 01 01 12 Tiešā pētniecība	*AC*		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	END		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Citas ar cilvēkresursiem saistītās budžeta pozīcijas (*norādīt*)	*AC*		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	END		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Starpsumma – Cilvēkresursi, ārpus 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS		**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**		
Kopā cilvēkresursi (visas DFS izdevumu kategorijas)		**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**3**	**0,404**	**3**	**0,404**	**3**	**0,404**

1.1.2. KPC ĢD

Miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

7. IZDEVUMU KATEGORIJA		**2024**		**2025**		**2026**		**2027**		**KOPĀ 2021.–2027. GADĀ**		**KOPĀ 2028.–2034. GADĀ**	
daudzgadu finanšu shēmā		*FTE*	Apropriācijas	*FTE*	Apropriācijas	*FTE*	Apropriācijas	*FTE*	Apropriācijas	***FTE***	**Apropriācijas**	***FTE***	**Apropriācijas**
Štatu sarakstā ietvertās amata vietas (ierēdņi un pagaidu darbinieki)													
20 01 02 01 – Galvenā mītne un pārstāvniecības	*AD*		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	AST		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
20 01 02 03 – Savienības delegācijas	*AD*		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	AST		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Ārštata darbinieki													
20 02 01 un 20 02 02 – Ārštata darbinieki – Galvenais birojs un pārstāvniecības	*AC*		0,000		0,000		0,000		0,000		**0,000**		
	END		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
20 02 03 – Ārštata darbinieki – Savienības delegācijas	*AC*		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	AL		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	END		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	JPD		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Citas budžeta pozīcijas, kas	*AC*		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		

saistītas ar cilvēkresursiem (*norādīt*)	*END*		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**
Starpsumma – Cilvēkresursi, 7. IZDEVUMU KATEGORIJA		**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**

Ārpus 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS daudzgadu finanšu shēmā		**2024**		**2025**		**2026**		**2027**		**KOPĀ 2021.–2027. GADĀ**		**KOPĀ 2028.–2034. GADĀ**	
		FTE	Apropriācijas	*FTE*	Apropriācijas	*FTE*	Apropriācijas	*FTE*	Apropriācijas	*FTE*	Apropriācijas	*FTE*	Apropriācijas
Štatu sarakstā ietvertās amata vietas (ierēdņi un pagaidu darbinieki)													
01 01 01 01 Netiešā pētniecība	*AD*		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	AST		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
01 01 01 11 Tiešā pētniecība	*AD*		0,000		0,000		0,000	0,5	0,097	**0,5**	**0,097**	**0,5**	**0,679**
	AST		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Cits variants (precizējiet)	*AD*		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	AST		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Ārštata darbinieki													
Ārštata darbinieki no darbības apropriācijām	- galvenajā birojā *AC*		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	- galvenajā birojā *END*		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	- Savienības delegācijās *AC*		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	- Savienības delegācijās *AL*		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		

	END		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	JPD									**0**	**0,000**		
01 01 01 02 Netiešā pētniecība	*AC*		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	END		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
01 01 01 12 Tiešā pētniecība	*AC*		0,000		0,000		0,000	1,5	0,158	**1,5**	**0,158**	**1,5**	**1,103**
	END		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Citas ar cilvēkresursiem saistītās budžeta pozīcijas (*norādīt*)	*AC*		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
	END		0,000		0,000		0,000		0,000	**0**	**0,000**		
Starpsumma – Cilvēkresursi, ārpus 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS		**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**2**	**0,255**	**2**	**0,255**	**2**	**1,782**
Kopā cilvēkresursi (visas DFS izdevumu kategorijas)		**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**2**	**0,255**	**2**	**0,255**	**2**	**1,782**

1.1.3. Kopā

7. IZDEVUMU KATEGORIJA daudzgadu finanšu shēmā		2024		2025		2026		2027		KOPĀ 2021.–2027. GADĀ		KOPĀ 2028.–2034. GADĀ	
		FTE	Apropriācijas	*FTE*	Apropriācijas	*FTE*	Apropriācijas	*FTE*	Apropriācijas	***FTE***	**Apropriācijas**	***FTE***	**Apropriācijas**
Štatu sarakstā ietvertās amata vietas (ierēdņi un pagaidu darbinieki)													
20 01 02 01 – Galvenā mītne un pārstāvniecības	*AD*	0	0,000	0	0,000	0	0,000	1	0,194	**1**	**0,194**	1	1,358
	AST	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
20 01 02 03 – Savienības delegācijas	*AD*	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
	AST	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
Ārštata darbinieki													
20 02 01 un 20 02 02 – Ārštata darbinieki – Galvenais birojs un pārstāvniecības	*AC*	0	0,000	0	0,000	0	0,000	2	0,210	**2**	**0,210**	2	1,470
	END	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
20 02 03 – Ārštata darbinieki – Savienības delegācijas	*AC*	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
	AL	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
	END	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
	JPD	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
Citas budžeta pozīcijas, kas saistītas ar cilvēkresursiem (*norādīt*)	*AC*	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
	END	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		

Starpsumma – Cilvēkresursi, 7. IZDEVUMU KATEGORIJA		**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**3**	**0,404**	**3**	**0,404**	**3**	**2,828**		
Ārpus 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS daudzgadu finanšu shēmā		**2024**		**2025**		**2026**		**2027**		**KOPĀ 2021.–2027. GADĀ**		**KOPĀ 2028.–2034. GADĀ**			
		FTE	Apropriācijas	*FTE*	Apropriācijas	*FTE*	Apropriācijas	*FTE*	Apropriācijas	*FTE*	Apropriācijas	*FTE*	Apropriācijas		
Štatu sarakstā ietvertās amata vietas (ierēdņi un pagaidu darbinieki)															
01 01 01 01 Netiešā pētniecība	*AD*	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**				
	AST	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**				
01 01 01 11 Tiešā pētniecība	*AD*	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0,5	0,097	**0,5**	**0,097**	**0,5**	**0,679**		
	AST	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**				
Cits variants (precizējiet)	*AD*	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**				
	AST	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**				
Ārštata darbinieki															
Ārštata darbinieki no darbības apropriācijām	- galvenajā birojā *AC*	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**				
	- galvenajā birojā *END*	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**				
	- Savienības delegācijās *AC*	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**				
	- Savienības delegācijās *AL*	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**				
	- Savienības delegācijās *END*	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**				
	- Savienības delegācijās *JPD*	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**				
01 01 01 02 Netiešā pētniecība	*AC*	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**				

	END	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
01 01 01 12 Tiešā pētniecība	*AC*	0	0,000	0	0,000	0	0,000	1,5	0,158	**1,5**	**0,158**	**1,5**	**1,103**
	END	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
Citas ar cilvēkresursiem saistītās budžeta pozīcijas (*norādīt*)	*AC*	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
	END	0	0,000	0	0,000	0	0,000	0	0,000	**0**	**0,000**		
Starpsumma – Cilvēkresursi, ārpus 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS		**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**2**	**0,255**	**2**	**0,255**	**2**	**1,782**
Kopā cilvēkresursi (visas DFS izdevumu kategorijas)		**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**0**	**0,000**	**5**	**0,659**	**5**	**0,659**	**5**	**4,610**

2. Citu administratīvo izdevumu izmaksas

☐ Priekšlikumam/iniciatīvai nav vajadzīgas administratīvas apropriācijas.

☒ Priekšlikumam/iniciatīvai ir vajadzīgas administratīvās apropriācijas, kā skaidrots tālāk.

2.1. Finansētas no apstiprinātā budžeta

2.1.1. ENER ĢD

Miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

7. IZDEVUMU KATEGORIJA daudzgadu finanšu shēmā	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**KOPĀ 2021.–2027. GADĀ**	**KOPĀ 2028.–2034. GADĀ**
Galvenajā mītnē vai ES teritorijā:						
20 02 06 01 – Komandējumu un reprezentācijas izmaksas				0,018	**0,018**	**0,126**
20 02 06 02 – Konferenču un sanāksmju izmaksas					**0,000**	
20 02 06 03 – Komitejas					**0,000**	
20 02 06 04 – Pētījumi un apspriedes					**0,000**	

20 04 – IT izdevumi (korporatīvie)[1]					**0,000**	
Citas budžeta pozīcijas, kas nav saistītas ar cilvēkresursiem (*vajadzības gadījumā norādīt*)					**0,000**	
Savienības delegācijās						
20 02 07 01 – Komandējumi, konferences un reprezentācijas izmaksas					**0,000**	
20 02 07 02 – Kvalifikācijas celšana					**0,000**	
20 03 05 – Infrastruktūra un loģistika					**0,000**	
Citas budžeta pozīcijas, kas nav saistītas ar cilvēkresursiem (*vajadzības gadījumā norādīt*)					**0,000**	
Starpsumma – Citi, 7. IZDEVUMU KATEGORIJA daudzgadu finanšu shēmā	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,018**	**0,018**	**0,126**

Miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Ārpus 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS daudzgadu finanšu shēmā	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**KOPĀ 2021.– 2027. GADĀ**	**PĒC 2027. GADA**
Izdevumi tehniskai un administratīvai palīdzībai (neietverot ārštata darbiniekus) no darbības apropriācijām (kādreizējās "BA" pozīcijas):	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
- galvenajā birojā					**0,000**	
- Savienības delegācijās					**0,000**	
Citi pārvaldības izdevumi zinātniskajai pētniecībai					**0,000**	
IT izdevumi politikas darbības programmu atbalstam[2]					**0,000**	
Korporatīvie IT izdevumi darbības programmām[3]					**0,000**	
Citas budžeta pozīcijas, kas nav saistītas ar cilvēkresursiem (*vajadzības gadījumā norādīt*)					**0,000**	

1 Vajadzīgs DIGIT ĢD IT ieguldījumu grupas atzinums (skatīt IT finansēšanas pamatnostādnes, C(2020) 6126 final, 10.9.2020., 7. lpp.).

2 Vajadzīgs DIGIT ĢD IT ieguldījumu grupas atzinums (skatīt IT finansēšanas pamatnostādnes, C(2020) 6126 final, 10.9.2020., 7. lpp.).

3 Šajā postenī iekļautas vietējās administratīvās sistēmas un iemaksas uzņēmumu IT sistēmu līdzfinansējumā (sk. IT finansēšanas pamatnostādnes, C(2020) 6126 final, 10.9.2020.).

Starpsumma – Citi – Ārpus 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS daudzgadu finanšu shēmā	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	
Kopā citas administratīvās izmaksas (visas DFS izdevumu kategorijas)	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,018**	**0,018**	**0,126**

2.1.3. Kopā

7. IZDEVUMU KATEGORIJA daudzgadu finanšu shēmā	2024	2025	2026	2027	KOPĀ 2021.–2027. GADĀ	PĒC 2027. GADA
Galvenajā mītnē vai ES teritorijā:						
20 02 06 01 – Komandējumu un reprezentācijas izmaksas	0,000	0,000	0,000	0,018	**0,018**	**0,126**
20 02 06 02 – Konferenču un sanāksmju izmaksas	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
20 02 06 03 – Komitejas	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
20 02 06 04 – Pētījumi un apspriedes	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
20 04 – IT izdevumi (korporatīvie)[4]	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
Citas budžeta pozīcijas, kas nav saistītas ar cilvēkresursiem (*vajadzības gadījumā norādīt*)	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
Savienības delegācijās						
20 02 07 01 – Komandējumi, konferences un reprezentācijas izmaksas	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
20 02 07 02 – Kvalifikācijas celšana	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
20 03 05 – Infrastruktūra un loģistika	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
Citas budžeta pozīcijas, kas nav saistītas ar cilvēkresursiem (*vajadzības gadījumā norādīt*)	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
Starpsumma – Citi, 7. IZDEVUMU KATEGORIJA daudzgadu finanšu shēmā	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,018**	**0,018**	**0,126**

4 Vajadzīgs DIGIT ĢD IT ieguldījumu grupas atzinums (skatīt IT finansēšanas pamatnostādnes, C(2020) 6126 final, 10.9.2020., 7. lpp.).

Ārpus 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS daudzgadu finanšu shēmā	2024	2025	2026	2027	KOPĀ 2021.– 2027. GADĀ	PĒC 2027. GADA
Izdevumi tehniskai un administratīvai palīdzībai (neietverot ārštata darbiniekus) no darbības apropriācijām (kādreizējās "BA" pozīcijas):	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
- galvenajā birojā	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
- Savienības delegācijās	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
Citi pārvaldības izdevumi zinātniskajai pētniecībai	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
IT izdevumi politikas darbības programmu atbalstam[5]	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
Korporatīvie IT izdevumi darbības programmām[6]	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
Citas budžeta pozīcijas, kas nav saistītas ar cilvēkresursiem (*vajadzības gadījumā norādīt*)	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	
Starpsumma – Citi – Ārpus 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS daudzgadu finanšu shēmā	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	
Kopā citas administratīvās izmaksas (visas DFS izdevumu kategorijas)	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,018**	**0,018**	**0,126**

5 Vajadzīgs DIGIT ĢD IT ieguldījumu grupas atzinums (skatīt IT finansēšanas pamatnostādnes, C(2020) 6126 final, 10.9.2020., 7. lpp.).

6 Šajā postenī iekļautas vietējās administratīvās sistēmas un iemaksas uzņēmumu IT sistēmu līdzfinansējumā (sk. IT finansēšanas pamatnostādnes, C(2020) 6126 final, 10.9.2020.).

3. Kopējās administratīvās izmaksas (visas DFS izdevumu kategorijas)

3.1. Apropriācijas no apstiprinātā budžeta

3.1.1. ENER ĢD

Miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Kopsavilkums	2024	2025	2026	2027	KOPĀ 2021.–2027. GADĀ	KOPĀ 2028.–2034. GADĀ
7. izdevumu kategorija – Cilvēkresursi	0,000	0,000	0,000	0,404	**0,404**	2,828
7. izdevumu kategorija – Citi administratīvie izdevumi	0,000	0,000	0,000	0,180	**0,180**	0,126
Starpsumma – 7. izdevumu kategorija	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,584**	**0,584**	**2,954**
Ārpus 7. izdevumu kategorijas – Cilvēkresursi	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	0,000
Ārpus 7. izdevumu kategorijas – Citi administratīvie izdevumi	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	0,000
Starpsumma – Citas izdevumu kategorijas	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
KOPĀ 7. IZDEVUMU KATEGORIJA un ārpus 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,584**	**0,584**	**2,954**

3.1.2. KPC ĢD

Kopsavilkums	2024	2025	2026	2027	KOPĀ 2021.–2027. GADĀ	KOPĀ 2028.–2034. GADĀ
7. izdevumu kategorija – Cilvēkresursi	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	0,000
7. izdevumu kategorija – Citi administratīvie izdevumi	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	0,000
Starpsumma – 7. izdevumu kategorija	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,000**
Ārpus 7. izdevumu kategorijas – Cilvēkresursi	0,000	0,000	0,000	0,255	**0,255**	1,782
Ārpus 7. izdevumu kategorijas – Citi administratīvie izdevumi	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	0,000
Starpsumma – Citas izdevumu kategorijas	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,255**	**0,255**	**1,782**

KOPĀ 7. IZDEVUMU KATEGORIJA un ārpus 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,255**	**0,255**	**1,782**

3.1.3. KOPĀ

Kopsavilkums	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**KOPĀ 2021.– 2027. GADĀ**	**KOPĀ 2028.– 2034. GADĀ**
7. izdevumu kategorija – Cilvēkresursi	0,000	0,000	0,000	0,404	**0,404**	2,828
7. izdevumu kategorija – Citi administratīvie izdevumi	0,000	0,000	0,000	0,018	**0,018**	0,126
Starpsumma – 7. izdevumu kategorija	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,422**	**0,422**	**2,954**
Ārpus 7. izdevumu kategorijas – Cilvēkresursi	0,000	0,000	0,000	0,255	**0,255**	1,782
Ārpus 7. izdevumu kategorijas – Citi administratīvie izdevumi	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**	0,000
Starpsumma – Citas izdevumu kategorijas	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,255**	**0,255**	**1,782**
KOPĀ 7. IZDEVUMU KATEGORIJA un ārpus 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS	**0,000**	**0,000**	**0,000**	**0,677**	**0,677**	**4,736**

Vajadzīgās administratīvās apropriācijas tiks nodrošinātas no apropriācijām, kas jau ir piešķirtas darbības pārvaldībai un/vai ir pārdalītas, vajadzības gadījumā izmantojot arī vadošajam ĢD gada budžeta sadales procedūrā piešķirtus papildu resursus un ņemot vērā budžeta ierobežojumus.

4. Izmaksu aplēsēs izmantotās aprēķinu metodes

4.1. Cilvēkresursi

ENER ĢD ir rūpīgi izvērtējis šā priekšlikuma īstenošanai nepieciešamos cilvēkresursus un veicis iekšēju pārskatīšanu, lai noteiktu, vai kādu no jaunajām darbībām varētu segt, veicot pārcelšanu citā amatā ģenerāldirektorātā. Šis novērtējums ir apstiprinājis, ka šos uzdevumus nevar absorbēt ar iekšēju pārdali, negatīvi neietekmējot esošo pamatprioritāšu īstenošanu, jo īpaši ņemot vērā jau tā lielo darba slodzi, kas saistīta ar elektroenerģijas tirgus modeļa reformas, tīklu paketes un plašākas digitalizācijas programmas īstenošanu enerģētikas nozarē. Tāpēc priekšlikumam ir vajadzīgi mērķtiecīgi papildu resursi, lai nodrošinātu efektīvu un savlaicīgu īstenošanu. Šajā novērtējumā tika secināts, ka **iekšējā pārdale nav dzīvotspējīgs risinājums.** Priekšlikums ievērojami palielina darba slodzi, jo īpaši saskaņā ar 1.–5. prasību (sk. 1.5.1. iedaļu), attiecīgi nesamazinot esošās darbības. Tajā pašā laikā ar priekšlikumu saistīto uzdevumu veikšanai ir vajadzīgas specializētas tehniskās zināšanas un pastāvīgs ieguldījums ilgtermiņā.

Esošie darbinieki jau darbojas ar pilnu jaudu, un tos pārmērīgi paplašina vienlaicīgas politikas prioritātes un enerģētikas krīze, atstājot ļoti ierobežotas iespējas uzņemties papildu pienākumus. Tāpēc pagaidu pasākumi nenodrošinātu ticamu vai ilgtspējīgu risinājumu. Šajā kontekstā tiesību akta priekšlikuma īstenošanai ir vajadzīga īpaši šim mērķim paredzēta stiprināšana, lai nodrošinātu, ka ENER ĢD ir pienācīgi aprīkots jauno uzdevumu sarežģītības un nepārtrauktības pārvaldībai.

Lai atbalstītu priekšlikuma efektīvu īstenošanu, jāpiešķir papildu darbinieki, proti, 1 papildu oficiālais pilnslodzes ekvivalents datu apmaiņas satvaram, kas būs pastāvīga ilgtermiņa darbība, un 2 papildu līgumdarbinieku pilnslodzes ekvivalenti, lai atbalstītu īstenošanas aktu izstrādi un sagatavošanu. Pildot šos pienākumus, ENER ĢD spēs efektīvi un ilgtspējīgi izpildīt jaunos tiesību aktos noteiktos pienākumus.

KPC ĢD ir rūpīgi izvērtējis šim priekšlikumam nepieciešamos papildu cilvēkresursus un veicis iekšēju pārskatīšanu, lai pārliecinātos, vai varētu pārvaldīt jaunās darbības, veicot iekšēju pārcelšanu citā amatā ģenerāldirektorātā, ņemot vērā arī jebkādu sinerģiju ar notiekošajām darbībām. Lai īstenotu šos papildu pasākumus (ar 2 pilnslodzes ekvivalentiem), **KPC pārdalīs savus iekšējos resursus**.

Priekšlikuma īstenošanai nepieciešamais personāls (pilnslodzes ekvivalenta vienībās):

	Iekšēji pārdalīts		**Ārkārtas papildu personāls**		
	Īstenošanas ģenerāldirektorātos*	**Izņēmuma kārtā no Komisijas pārdales fonda pēc Korporatīvās pārvaldības padomes ievirzēm****	**Tiks finansēts no 7. izdevumu kategorijas*** / pētniecības**	**Tiks finansēts no BA pozīcijas**	**Tiks finansēts no maksām**
Štatu sarakstā ietvertās amata vietas	0,5 *AD* KPC	1 ENER ĢD		Neattiecas	
Ārštata darbinieki (*CA, SNE, INT*)	1,5 *CA* KPC ĢD	2 *CA* ENER ĢD			

Daudzgadu finanšu shēmas **7. IZDEVUMU KATEGORIJA**

NB! Galvenās mītnes katras darbinieku kategorijas vidējās izmaksas ir pieejamas vietnē *BUDGpedia*: https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/financial-statement.aspx

☒ Ierēdņi un pagaidu darbinieki

Ieviešot noteikumus par tīkla maksu, viedo tīklu rādītājiem, elektroenerģijas tīkla datu apmaiņu un elektroenerģijas tīkla datu atkalizmantošanu pētniecības un inovācijas vajadzībām, Komisijai tiek ieviests jaunu uzdevumu kopums, kam vajadzīgi resursi, lai nodrošinātu efektīvu un savlaicīgu īstenošanu. Šie uzdevumi ir transversāli un apvieno enerģētikas regulējumu, digitālo politiku, datu pārvaldību, kiberdrošību un inovācijas atbalstu, un tiem ir nepieciešama ilgstoša mijiedarbība ar plašu dalībnieku loku gan Savienības, gan valstu līmenī.

ENER ĢD

Lai nodrošinātu saskaņā ar 18.a pantu izveidotā jaunā regulējuma ilgtermiņa pārvaldību, koordināciju un regulatīvo uzraudzību, ir nepieciešams piešķirt ENER ĢD **1 pastāvīga ierēdņa (*AD*) pilnslodzes ekvivalentu**. Tas ietver elektroenerģijas tīkla datu apmaiņas satvara īstenošanas vadību, saskaņotības nodrošināšanu ar plašāku Savienības tiesisko regulējumu (tai skaitā Datu aktu, MI aktu un kiberdrošības tiesību aktiem), koordināciju ar *ACER, ENTSO-E*, ES SSO struktūru un dalībvalstīm un turpmāku pasākumu pārraudzību saistībā ar Komisijas atzinumu par koordinēto kārtību.

Šie resursi būtu saistīti ar 1. prasību un jo īpaši aptvertu tālāk aprakstīto.

Procesa vadība un regulatīvā koordinācija

- Koordinēt vispārējo īstenošanas procesu ar *ACER, ENTSO-E*, ES SSO struktūru, PSO, SSO, dalībvalstīm un citām attiecīgajām ieinteresētajām personām.
- Pārvaldīt Komisijas atzinuma sagatavošanu par koordinēto kārtību, kas paziņota saskaņā

ar 18.a panta 5. punktu, tai skaitā pārvaldības, dalības, tehnisko, darbības, pārredzamības un kiberdrošības elementu novērtēšanu.

- Nodrošināt iniciatīvas saskaņotību ar plašāku Savienības elektroenerģijas tirgu, digitalizācijas, kiberdrošības, datu aizsardzības, MI un rūpniecības politikas satvaru.

Politika un turpmākie juridiskie pasākumi

- Novērtēt *ACER* ieteikumu un progresa ziņojumu par viedo tīklu rādītājiem regulatīvo ietekmi.
- Sekot līdzi tam, kā tiek īstenots brīvprātīgais elektroenerģijas tīkla datu apmaiņas satvars, tai skaitā tam, kā tiek ņemts vērā Komisijas atzinums.
- Koordinēt darbību ar attiecīgajiem Komisijas dienestiem, jo īpaši jautājumos, kas saistīti ar datu pārvaldību, kiberdrošību, MI un kritisko infrastruktūru.

Ieinteresēto personu iesaiste un uzraudzība

- Organizēt sanāksmes, ekspertu darbsemināru un mērķorientētas apspriešanās ar PSO, SSO, *ENTSO-E*, ES SSO struktūru, *ACER*, nozari, pētniecības dalībniekiem un citām ieinteresētajām personām un veic turpmākus pasākumus.
- Uzraudzīt īstenošanas progresu un vajadzības gadījumā atbalstīt īstenošanas satvara turpmāku atjaunināšanu.

Šiem uzdevumiem ir strukturāls un ilgtermiņa raksturs, jo tie ir saistīti ar elektroenerģijas tīklu digitalizācijas pastāvīgu uzraudzību, attīstību un pārvaldību Savienības līmenī. Tie pārsniedz pašreizējo ENER ĢD darbību tvērumu, kas neietver Savienības līmeņa tīkla datu apmaiņas un inovācijas satvara darbības pārraudzību. Esošie darbinieki jau ir pilnībā iesaistīti notiekošajā tiesību aktu īstenošanā un politikas izstrādē, un viņiem nav iespēju uzņemties šos papildu horizontālos un koordinācijas ziņā intensīvos pienākumus.

Šie uzdevumi ietvertu arī ierobežotus īstenošanas turpmākos pasākumus saistībā ar 18.b pantu par viedajām uzskaites sistēmām.

☒ Ārštata darbinieki

ENER ĢD

Lai atbalstītu īstenošanas aktu sagatavošanu, izstrādi un pieņemšanu saskaņā ar 61. pantu (tarifu metodika, viedo tīklu rādītāji un datu atkalizmantošana), ir nepieciešami 2 pagaidu līgumdarbinieku (*Contract Agent, CA*) pilnslodzes ekvivalenti, un tiek ņemtas vērā tālāk norādītās prasības.

- 2. prasība: pilnvarot Komisiju pieņemt īstenošanas aktus, ar kuriem nosaka vadlīnijas, kas ļauj likumīgi, droši un kontrolēti atkalizmantot elektroenerģijas tīkla datus pētniecības un inovācijas nolūkiem sabiedrības interesēs, atbalstot elektroenerģijas sistēmas darbību un optimizāciju saskaņā ar 18.a pantu (61. panta 5.b punkts). Tas ietver tehnisko un juridisko sagatavošanu, apspriešanos ar ieinteresētajām personām, izstrādi un īstenošanas pēcpasākumus. Šim uzdevumam ir nepieciešami aptuveni 0,5 pilnslodzes ekvivalenti no ENER ĢD. Šie resursi jo īpaši aptvertu īstenošanas aktu sagatavošanu, izstrādi un pieņemšanas vadību saskaņā ar 61. panta 5.a un 5.b punktu, tai skaitā starpdienestu apspriešanos, kā arī apspriešanos ar dalībvalstīm saskaņā ar attiecīgo komiteju procedūru.
- 3. prasība: Komisija var pieņemt īstenošanas aktus, kuros nosaka pamatnostādnes par tarifu saskaņotu metodiku saskaņā ar 18. pantu (61. panta 5.a punkts). Šim uzdevumam ir vajadzīgas papildu analītiskās, regulatīvās un koordinācijas iespējas, kas tiek nodrošinātas ENER ĢD iekšienē, tai skaitā aptuveni 1 pilnslodzes ekvivalents īstenošanas aktu sagatavošanai. Šie resursi jo īpaši aptvertu politiskos un juridiskos turpmākos pasākumus.
- 4. prasība: Komisija var pieņemt īstenošanas aktus par viedo tīklu rādītājiem saskaņā ar 18.a pantu (61. panta 5.a punkts). Šim uzdevumam ir vajadzīgas papildu analītiskās,

regulatīvās un koordinācijas iespējas, kas tiek nodrošinātas ENER ĢD iekšienē, tai skaitā aptuveni 0,5 pilnslodzes ekvivalents īstenošanas aktu sagatavošanai. Šie resursi jo īpaši aptvertu politiskos un juridiskos turpmākos pasākumus.

Šo darbību veikšana ir vairāk koncentrēta īstenošanas sākotnējā posmā un īstenošanas satvara periodiskās atjauninašanas laikā. Tām noteiktā laikposmā ir vajadzīgas ievērojamas analītiskās un koordinācijas spējas, bet nav paredzams, ka pēc galvenā īstenošanas satvara izveides būs nepieciešams pastāvīgs resursu papildinājums.

Ārpus daudzgadu finanšu shēmas **7. IZDEVUMU KATEGORIJAS**

☒ Vienīgi amata vietas, ko finansē no pētniecības budžeta

KPC ĢD

KPC ĢD ir veicis detalizētu novērtējumu par tehnisko un zinātnisko atbalstu, kas nepieciešams priekšlikuma īstenošanai, kā arī pārskatījis iekšējās pārdales iespēju. Ņemot vērā, ka pastāv zināma sinerģija ar pašreizējām darbībām energosistēmas digitalizācijas un kiberdrošības jomā, šīs papildu darbības īsteno, izmantojot 0,5 AD pilnslodzes ekvivalentus, kas pārgrupēti no iekšējiem resursiem un kas tiks atvēlēti īstenošanas aktu izstrādes atbalstam. Tā satvarā tiek sniegts tehnisks ieguldījums īstenošanas aktu sagatavošanā saskaņā ar 61. panta 5.b punktu, tai skaitā attiecībā uz datu modeļiem, ontoloģijām, saskarnēm, sadarbspējas arhitektūrām un tehniskajām specifikācijām.

☒ Ārštata darbinieki

KPC

KPC ĢD ir veicis detalizētu novērtējumu par tehnisko un zinātnisko atbalstu, kas nepieciešams priekšlikuma īstenošanai, kā arī pārskatījis iekšējās pārdales iespēju. Ņemot vērā to, ka pastāv zināma sinerģija ar notiekošajām darbībām energosistēmas digitalizācijas un kiberdrošības jomā, šo papildu darbību īstenošanai **KPC, izmantojot 1,5 *CA* pilnslodzes ekvivalentus, pārdalīs savus iekšējos resursus**, lai sniegtu tehniskus un zinātniskus ieteikumus brīvprātīgas elektroenerģijas datu drošas apmaiņas sistēmas izstrādei saskaņā ar 18.a panta 5. punktu. Tas ietver pamatnostādņu nodrošināšanu par testēšanas un validēšanas pieejām un kiberdrošības pamatprasībām.

Attiecībā uz datu apmaiņas sistēmu KPC atbalsts jo īpaši būtu vērsts uz:

- atbalstu, lai formulētu savlaicīgus, politikai būtiskus lietošanas gadījumus, kas saistīti ar elektroenerģijas tīkla plānošanu, darbību un optimizāciju;
- atbalstu brīvprātīgajam elektroenerģijas tīkla datu drošās apmaiņas satvaram, nodrošinot metodiku neatkarīgai testēšanai, salīdzinošai novērtēšanai un validēšanai, lai saskaņā ar 18.a panta 5. punktu izstrādātu inovatīvus digitālos rīkus, kas attiecas uz elektroenerģijas tīkla darbību un optimizāciju.

4.2. Citi administratīvie izdevumi

Daudzgadu finanšu shēmas **7. IZDEVUMU KATEGORIJA**

Enerģētikas ĢD: Komandējumu un sanāksmju izmaksas katram amatam ir paredzētas aptuveni 6000 EUR apmērā

vienai personai gadā.

Ārpus daudzgadu finanšu shēmas **7. IZDEVUMU KATEGORIJAS**